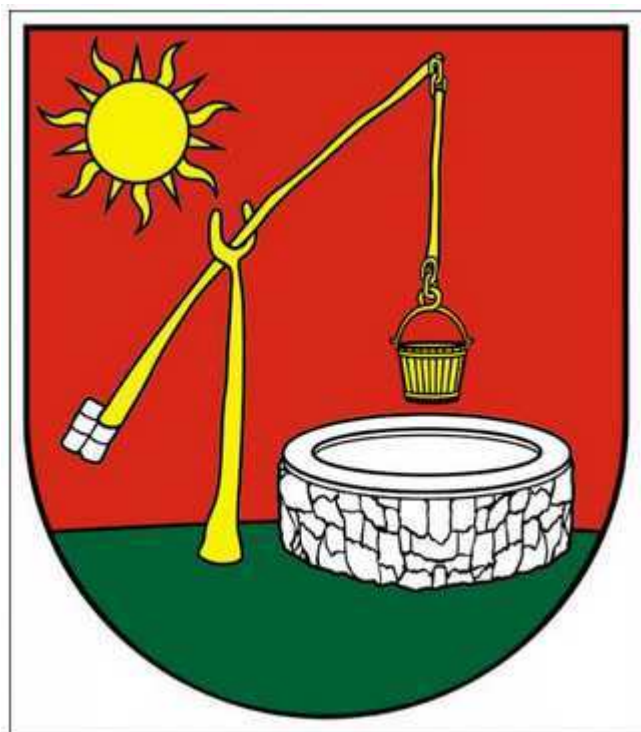

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
obce Gbelce
2014 - 2020

November, 2012

OBSAH

Úvod	5
I. História obce	6
II. Rámcový popis územia obce	7
1. Prírodno-geografická charakteristika obce	9
1.1 Geomorfologická charakteristika územia	10
1.2 Hydrogeologické pomery	10
1.3 Klimatické pomery	11
1.4 Veterné pomery	11
1.5 Pôdne pomery	11
1.6 Vegetačné pomery	12
1.7 Živočíšstvo	13
2. Obyvateľstvo	14
2.1 Vývoj základných demografických ukazovateľov	14
2.2 Veková štruktúra obyvateľstva	16
2.3 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	18
2.4 Národnostná štruktúra obyvateľstva	21
2.5 Náboženská štruktúra obyvateľstva	22
3. Ekonomická štruktúra obce	24
3.1 Podnikateľská štruktúra obce	24
3.2 Ekonomická aktivita obyvateľstva	26
4. Infraštruktúra a občianska vybavenosť obce	30
4.1 Technická infraštruktúra	30
4.1.1 Komunikačná sieť	30
4.1.1.1 Cestná komunikačná sieť	30
4.1.2 Infraštruktúra vodného hospodárstva	32
4.1.2.1 Vodné toky, vodné plochy	32
4.1.2.2 Zásobovanie vodou	33
4.1.2.3 Odvádzanie a čistenie odpadových vôd	33
4.1.3 Ostatné inžinierske siete	33
4.1.3.1 Plynifikácia obce, zásobovanie plynom	33

4.1.3.2 Elektrifikácia obce, zásobovanie elektrickou energiou	33
4.1.4 Telekomunikačné siete	34
4.2 Sociálna infraštruktúra	34
4.2.1 Domový a bytový fond	34
4.2.2 Súčasné projekty výstavby v obci	38
4.2.3 Iné zariadenia sociálnej infraštruktúry v obci	39
4.2.4 Školstvo	40
4.2.5 Zdravotníctvo	43
4.2.5.1 Sociálna starostlivosť	43
4.2.6 Komerčná vybavenosť	43
4.2.7 Kultúra, šport a média	44
4.2.8 Infraštruktúra odpadového hospodárstva	44
4.2.9 Zariadenia špecifických služieb	45
5. Životné prostredie	45
5.1 Ovzdušie	45
5.2 Voda	46
5.2.1 Povrchové vodné zdroje	46
5.2.2 Podzemné vodné zdroje	47
5.3 Pôda	47
5.4 Ochrana prírody a krajiny	48
5.4.1 Biodiverzita územia obce	48
6. Spoločenský život v obci, rozpočet obce, externé a inštitucionálne vzťahy	49
6.1 Externé vzťahy obce	52
6.2 Spoločenský život v obci	53
7. SWOT analýza	54
7.1 SWOT analýza Gbelce, časť: Samospráva a externé vzťahy obce	55
7.2 SWOT analýza Gbelce, časť: Ľudské zdroje, vzdelanie a kultúra	56
7.3 SWOT analýza Gbelce, časť: Hospodárstvo, podnikanie a trh práce	57
7.4 SWOT analýza Gbelce, časť: Technická a sociálna infraštruktúra, OH	59
7.5 SWOT analýza Gbelce, časť: Životné prostredie	60
8. Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja	62

9. Analýza problémov	64
9.1 Strom problémov pre kľúčovú oblasť 1: Hospodárstvo	65
9.2 Strom problémov pre kľúčovú oblasť 2: Infraštruktúra	66
9.3 Strom problémov pre kľúčovú oblasť 3: Životné prostredie	67
9.4 Identifikovaný kľúčový problém: Vysídlenie a destabilizácia ekonomickej rovnováhy obce	68
10. Rozvojová stratégia	69
10.1 Rozvojová vízia obce Gbelce	69
10.2 Identifikácia cieľov a popis rozvojovej stratégie	69
10.3 Definovanie strategických cieľov PHSR vo väzbe na kľúčové oblasti	70
11. Akčný plán regionálneho rozvoja obce	76
11.1 Implementačný rámec špecifických cieľov a opatrení	77
11.1.1 Priorita I: Hospodárstvo	77
11.1.2 Priorita II: Infraštruktúra	85
11.1.3 Priorita III: Životné prostredie	94
11.4 Prierezový cieľ: Zaangažovanosť samosprávy	99
12. ZÁVER	103

ÚVOD

V súvislosti s nadchádzajúcim novým programovým obdobím Európskej únie na roky 2014 – 2020 je nevyhnutné aktualizovať základný programový dokument – **Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja**, ktorý by objektívne reflektoval východiskovú situáciu v obci Gbelce pre nadchádzajúce programové obdobie v kontexte novej Kohéznej politiky EÚ v súlade s cieľmi stratégie **Európa 2020**.

V zmysle zákona NR SR č.539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, ďalej len ako „PHSR“ strednodobý rozvojový dokument vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v PHSR VÚC, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný v súlade so záväznou časťou územnoplánovacej dokumentácie obce. Vypracovanie PHSR obce Gbelce zabezpečuje obec pri uplatnení princípu partnerstva.

PHSR obce Gbelce pozostáva z analyticko-strategickej časti a programovej časti.

Analyticko-strategická časť zahŕňa predovšetkým:

- komplexnú prírodno-geografickú charakteristiku obce, vrátane jej prírodných zdrojov a okolitého krajinného územia;
- analýzu technickej a sociálnej infraštruktúry obce;
- hodnotenie a analýzu demografickej situácie, hospodárskej situácie, sociálnej a environmentálnej situácie obce;
- analýza sociálneho a kultúrneho kapitálu obce a jej externých vzťahov;
- analýza finančných zdrojov obce a možností financovania programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce;

Programová časť obsahuje:

- návrh stratégie pre realizáciu vytýčených cieľov v programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce;
- akčný plán naplňovania stratégie programovej časti PHSR obce;
- časový harmonogram realizácie PHSR obce
- inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Na základe výsledku verejnej súťaže uzavrela obec Gbelce, v zastúpení jej štatutárneho orgánu, dňa 21.júna 2012, podľa §536 a nasl. Zákona č.513/1991 Z. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov, zmluvu o dielo – vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Gbelce na roky 2014 – 2020, so zhotoviteľom:

RRA Novozámocko, so sídlom Kostolná 1, 940 01 Nové Zámky, v zastúpení p. Tiborom Penzešom, výkonným riaditeľom a štatutárnym zástupcom.

RRA Novozámocko realizovala proces zostavenia PHSR v spolupráci s Katedrou regionalistiky a rozvoja vidieka, Fakulty európskych štúdií a regionálneho rozvoja, SPU v Nitre so sídlom Tr. A.Hlinku, 94976 Nitra v zastúpení s jej akademickými pracovníkmi Ing. M. Marišom a Ing. K. Melichovou.

PHSR obce Gbelce by mal pôsobiť ako strednodobý rozvojový dokument, ktorý by mal vystihovať zásadne potreby obce a pružne reagovať na výzvy v kontexte súčasných globálno-hospodárskych zmien, založených na princípe udržateľného rozvoja obce a trvalého zvyšovania kvality života jej obyvateľov.

I.HISTÓRIA OBCE

Podľa súčasných prameňov, prvá písomná zmienka o obci sa datuje približne od r.1233. Územie Gbeliec, ktoré bolo súčasťou širšej územnej oblasti – Nitrianska (Podunajská nížina a časť severného stredného Maďarska), ktoré bolo pod zvrchovanou nadvládou dynastie rodu Arpádovcov.

Pramene potvrdzujú pomerne bohatú históriu z hľadiska výskytu jednotlivých kultúr na danom území, jedná sa predovšetkým o **volútovú kultúru** v neolitickom období (okolo r. 6000 pr.kr.) vyskytujúcu sa na území juhozápadného Slovenska s charakteristickou **volútovou keramikou**. Neskôr v období eneolitu to bola kultúra s **kanelovou keramikou** (3400 – 2900 pr.kr.). Pokračujúcim vývojom na danom území, ktorého súčasťou je i obec Gbelce boli zaznamenané i prejavy halštatskej (r.850-400 pr.kr.) a laténskej kultúry(r.400 až 9 po kr.) z doby železnej. Územie bolo obývané predovšetkým Keltmi resp. Galmi (rímsky).Neskôr došlo k prelínaniu i Rímskej kultúry.

Názov obce je písomne doložený z roku 1233 ako **Cubulkut**, z r.1299 ako **Kubelkuth**, z r. 1346 ako **Kebelkut**, maďarsky ako **Köbölkül**. Dnešný názov obce Gbelce je platný od r.1948.

Význam tejto oblasti vzrástol v XI. storočí z dôvodu priestorovej blízkosti významnej obchodnej cesty, ktorá bola súčasťou tzv. „**Veľkomoravskej soľnej cesty**“ zabezpečujúcej zásobovanie Veľkomoravskej ríše soľou zo soľných baní v Sedmohradsku. Na území vedľa „**kamennej studne**“ založili kráľovský hospodársky majer. Túto „**Osadu vedľa kamennej studne**“ v XIII. storočí nazývali v skratke ako **Köbölkül**, čiže v preklade „**Studňa z kameňa**“.

V kontexte ďalšieho historického vývoja územie, ktorého súčasťou je obec Gbelce sa stalo dejiskom významných politických zápasov medzi Uhorskými magnátmi na jednej strane a dobyvačnými vojnami vedenými Osmanskou ríšou na strane druhej. Územná expanzia

Osmanskej ríše bola zastavená v danom území v r.1685 oslobodením Štúrova a celkovo zmietnutá po porážke Turkov pri Viedni v r.1683.

V nasledujúcich obdobiach sa oblasť Gbeliec a jej širšieho okolia stala predmetom zápolenia významných Uhorských magnátov, dejiskom stavovských povstaní a rebélií. Azda najvýznamnejším povstaním bolo stavovské povstanie vedené Františkom II. Rákoczym (1676 – 1735) v r.1703 – 1714.

Nasledujúce obdobia pre územie boli charakteristické hospodárskym a sociálnym rozvojom pod vplyvom šíriacich sa myšlienok humanizmu a osvietenstva. V r.1849 došlo k zrušeniu poddanstva, čo umožnilo vzrast osobného bohatstva a príjmov miestneho obyvateľstva, čo prinieslo vznik kapitálotvornej triedy. Ďalší rozvoj územia priniesla výstavba železnice v smere Budapešť – Bratislava – Viedeň v r.1851. Gbelce sa stali v tom čase významným železničným uzlom.

Nasledujúce obdobie bolo poznačené dvoma svetovými vojnami, ktoré okrem obrovských materiálnych a ľudských škôd priniesli významné zmeny na politickej mape Európy. Po I. svetovej vojne (1914 – 1918) sa stali Gbelce súčasťou prvej Česko-slovenskej republiky (1918 -1938). Pred začiatkom II. svetovej vojny (1939 – 1945) bola oblasť južného Slovenska, vrátane obce Gbelce pričlenené k Maďarsku. II. svetová vojna priniesla obci rozsiahle materiálne škody a straty na životoch. Obec sa stala súčasťou frontovej línie medzi ustupujúcimi Nemeckými a naopak postupujúcimi Sovietskymi vojskami. Gbelce boli oslobodené 25. marca 1945. Po vojne dochádzalo k postupnému obnovovaniu miestneho života. Miestny život bol zasiahnutý uplatňovaním tzv. Benešových dekrétov, ktoré sa týkali repatriácie, reslovakizácie a vysťahovania, ktoré sa dotkli viacerých rodín. V dôsledku rozpadu Česko-slovenska v r.1992, vznikla Slovenská republika ako samostatný štátny útvar. Vo vzťahu k obciam sa stal významný zákon **č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení** v znení neskorších predpisov, ktorý aj legislatívne vymedzil postavenie obcí ako samostatnej územno-samosprávnej jednotky s vlastnou právnou subjektivitou, ktorá samostatne hospodári so svojim majetkom a príjmami.

V súvislosti s decentralizáciou verejnej správy vo vzťahu k obciam, bol prijatý zákon č.453/2001 Z.z., ktorý novelizoval z. o obecnom zriadení z r.1990 a zadefinoval zmeny v súvislosti s prechodom nových kompetencií na obecné samosprávy. Samosprávy sa stali týmto plnohodnotnými subjektmi zodpovedajúcimi za všestranný rozvoj svojho územia.

II. Rámcový popis územia obce

Z hľadiska osídlenia v zmysle KURS 2001, územie obce Gbelce je súčasťou tzv. **nitranskeho ťažiska osídlenia**, osídlenia prvej úrovne, ktoré predstavujú sídelné systémy zahrňujúce od aglomerovaných sústav osídlenia až po sídelné zoskupenia založené na jednoduchých sídelných vzťahoch založené na princípe polarizačných účinkoch centier.

Ak budeme pokračovať v dekompozícii viacvrstvového modelu ťažiska osídlenia, na druhej úrovni obec Gbelce spadá do ***tzv. novozámocko – komárňanského ťažiska osídlenia*** druhej úrovne, ktoré sú tvorené okolo stredne veľkých miest. V rámci ťažisk osídlenia druhej úrovne sa v menšej miere prejavujú aglomeračné väzby medzi centrami a voči okolitým obciam prevládajú viac polarizačné účinky jadier týchto ťažisk osídlenia

Z hľadiska ťažisk osídlenia tretej úrovne, obec Gbelce je súčasťou ***tzv. štúrovského ťažiska osídlenia***, ktoré zahŕňa ťažiská osídlenia menšieho rozsahu, pri ktorých sa prejavuje iba dostredivé pôsobenie centra voči svojmu najbližšiemu okoliu. V rámci tohto ťažiska osídlenia sa Gbelce nachádzajú v jeho okrajovom pásme, jeho vymedzenie je založené najčastejšie v intenzite dochádzky za prácou resp. službami.

Doplňkom sídelnej architektúry SR sú aj rozvojové osy ako súčasť tvorby hierarchizovanej sídelnej štruktúry. Rozvojové osy sa na Slovensku rozvíjajú v uzlovo-pásovom sídelnom systéme, ktorého osnovu tvoria centrá osídlenia a dopravnokomunikačné systémy spájajúce centrá.

V tomto kontexte, územie obce Gbelce sú súčasťou ***tzv. dudvážsko – dunajskej rozvojovej osi, v smere: Galanta – Dunajská Streda – Veľký Meder – Komárno – Štúrovo***.

Z hľadiska mikropolohy obce, Gbelce sa radia k stredne veľkým obciam v rozmedzí 2000-4999 obyv. V najbližšom susedstve obce Gbelce sú ďalšie obce ako: Šarkan, Svodín, Nová Vieska, Strekov, B. Kosihy, Búč, Belá, Ľubá a pod.

Katastrálne územie obce Gbelce spadá z administratívneho hľadiska do okresu Nové Zámky, ktorý je súčasťou VÚC NSK. Z hľadiska prítomnosti administratívno-správnych inštitúcií v obci sa nachádza sídlo ***matričného úradu***. Ostatné dôležité administratívno-správne inštitúcie sa nachádzajú v mestách Nové Zámky a Štúrovo. Obec sa nachádza v spádovej oblasti týchto dvoch miest i z hľadiska iných funkcií ako sú napr. sociálne alebo komerčné služby.

Z hľadiska dopravnej polohy obce, Gbelce sa nachádzajú medzi dvoma mestami – okresné mesto Nové Zámky a mesto Štúrovo. Obec je exponovaná voči dopravnému ťahu, cestná komunikácia II/509 na trase Bajč (24,5 km) – Gbelce – Štúrovo (18 km), kde sa v Bajči cesta II/509 napája na dopravný ťah, cestnej komunikácii I/64 vedúci od Nových Zámkov do Komárna. Celkovo, vzdialenosť medzi obcou Gbelce a Novými Zámkami so zahrnutím oboch dopravných ťahov má dĺžku približne 33 km.

Obcou prechádza ešte cestná komunikácia II/588 smer Svodín a komunikácia III/510010. Cestná komunikácia II/509 pretína železničnú trať prostredníctvom vybudovaného železničného podjazdu.

Všetky cesty II. triedy sú v správe VÚC NSK. Ostatné cesty v okolí obce sú už len lokálneho významu. Tieto cesty sú v správe obce a ich celková dĺžka je približne 17 km.

Obec je prepojená viacerými linkami hromadnej autobusovej prepravy. Verejná autobusová doprava je vedená po cestách II/509 a II/588. V obci sa nachádza viacero zastávok SAD, ktoré sú avšak v nevyhovujúcom technickom stave. Určité dopravné problémy, spojené najmä s vyťažením cestnej komunikácie s ohľadom na chodcov, sa vyskytujú na miestach križovatiek. V budúcnosti by bolo možné uvedené problémy riešiť prostredníctvom vybudovania kruhového objazdu či cestného obchvatu.

Z hľadiska železničnej dopravy cez obec Gbelce vedie železničná trať nadnárodného významu v správe ŽSR, *trať č.130 v smere Bratislava – Šurany; Palárikovo – Štúrovo*, (IV.multimodálny koridor Berlin - Thessaloniki) kde následne vstupuje na územie Maďarska do železničnej sústavy *MÁV* smerom na Budapešť. Celková dĺžka trate predstavuje 149 km, elektrifikácia trate s napätím 25 kV s priemyselnou frekvenciou 50 Hz. Trať je usposobená pre prevádzku vlakov typu: *OS, EC, IC, Ex, ER, R a Zr*. V obci sa nachádza železničná stanica, ktorá využíva túto trať na prepravu najmä pasažierov. V obci sa taktiež nachádzajú súkromné priemyselné areály s prekladiskami železničnej prepravy tovarov.

Z hľadiska iných spôsobov dopravy v blízkosti obce sa nenachádza žiadne väčšie letisko, obcou preteká vodný tok – *Parížsky potok*, ktorý však nie je splavný.

Obr. 1: Geografická poloha obce Gbelce

1. Prírodno-geografická charakteristika obce

Zemepisná poloha obce je približne $47^{\circ}51'03''$ N (S) severnej šírky a $18^{\circ}30'40''$ E (V) východnej dĺžky. Katastrálne územie obce Gbelce, v užšom vymedzení, leží v

geomorfologickom celku – ***Pohronská pahorkatina***. Obec leží na južnom okraji Pohronskej pahorkatiny a východne zaberá výbežok Belianskych kopcov. Reliéf územia nadobúda rovinatý až mierne zvlnený charakter s rozpätím nadmorskej výšky, v rozmedzí od 126 – 188 m.n.m. Nadmorská výška v strede obce je 145 m.n.m, v chotári 120- 125 m.n.m.

Severná časť obce je v širokej, plytkej doline potoka Paríž s močiarimi (cca 140 ha), ktoré sú chráneným územím. Západne od obce sa približne na ploche 2,44ha rozprestiera štátna prírodná rezervácia Drieňová hora.

1.1 Geomorfologická charakteristika územia

Základom geologickej stavby územia je ***karpatská horská sústava***, ktorá je súčasťou ***alpsko-himalájskej sústavy*** do ktorej je zahrnuté celé územie Slovenska

Z hľadiska ďalšej geomorfologickej kompozície, územie možno kategorizovať nasledovne:

Sústava: alpsko-himalájska

Podsústava: Panónska panva

Provincia: Západopanónska panva

Subprovincia: Malá dunajská kotlina

Oblasť: Podunajská nížina

Celok : Podunajská pahorkatina

Podcelok: Hronská pahorkatina

Časť: Chrbát, Belianske kopce

Geologický podklad územia zväčša je tvorený neogénnym ílom, prachom, pieskami a štrkom. Vyskytujú sa taktiež sladkovodné vápence a súvrstvia tufitov (brodské, gbelské, kollárovske a pod.)

Z hľadiska inžiniersko-geologickej rajonizácie rozoznávame rajóny kvartérnych a predkvartérnych hornín. Z hľadiska rajónov predkvartérnych hornín v území obce sa prelínajú pásma ***rajónu jemnozrnných sedimentov***. Kvartérny pokryv územia je tvorený zväčša ***pásmami deluviálnych sedimentov, a kombinovaných rajónov sprašových sedimentov na riečnych terasách***.

1.2 Hydrogeologické pomery

Z hydrogeologického hľadiska územie obce spadá do povodia rieky Hron. Z pohľadu hydrogeologickej rajonizácie, územie obce spadá do dvoch hydrogeologických rajónov: *N 058 Neogén Hronskej pahorkatiny a QN 057 Kvartér dunajských terás na úpätí Hronskej pahorkatiny.*

Zdroje povrchových vôd predstavuje predovšetkým *Parížsky a Mužliansky* potok, pretekajúce južnou časťou územia. Súčasťou povodia Parížskeho potoka sú tzv. Parížske močiare, ktoré sú chráneným náleziskom vzácných močiarnych bioncenóz a domovom vodného vtáctva. Riešené územie spadá do povodia Hronu.

V okolí obce sa nachádzajú zdroje podzemných minerálnych a geotermálnych vôd, s približnou teplotou $<15^{\circ}\text{C}$ a výdatnosťou 5 – 15 l/s v prípade minerálnych vôd a v prípade geotermálnych vôd s približnou teplotou $55 - 80^{\circ}\text{C}$ a výdatnosťou 5 – 15 l/s. Geotermálne vrty alebo pramene sa v okolí obce nenachádzajú.

1.3 Klimatické pomery

Klimaticky, územie obce spadá do teplého mierne vlhkého až suchého klimatického pásma. Priemerná teplota vzduchu v júli dosahuje úroveň $>16^{\circ}\text{C}$ a v januári je to v priemere $>-2^{\circ}\text{C}$. Priemerná ročná teplota v danej oblasti sa pohybuje v rozmedzí $9 - 10^{\circ}\text{C}$

Čo sa týka priemerného ročného úhrnu zrážok, územie sa vyznačuje najmä charakterom podpriemerného až nízkeho priemerného úhrnu zrážok v rozmedzí od 550 – 600 mm úhrnu zrážok. Priemerný úhrn zrážok v júli dosahuje úroveň >60 mm a priemerný úhrn zrážok v januári dosahuje úroveň 20 – 40mm. Index zavlažovania územia pre toto územie predstavuje hodnotu -40.

1.4 Veterné pomery

Územie obce je exponované najmä voči pôsobeniu severozápadných a juhovýchodných vetrov s priemernou rýchlosťou 3,31 – 4,00 m/s (SZ) a 3,41 – 4,3 m/s (JV). Vyskytujú sa aj východné a severné vetry. Územie je stredne silne zaťažené prízemnými inverziami, čo má vplyv na možné výkyvy počasia.

1.5 Pôdne pomery

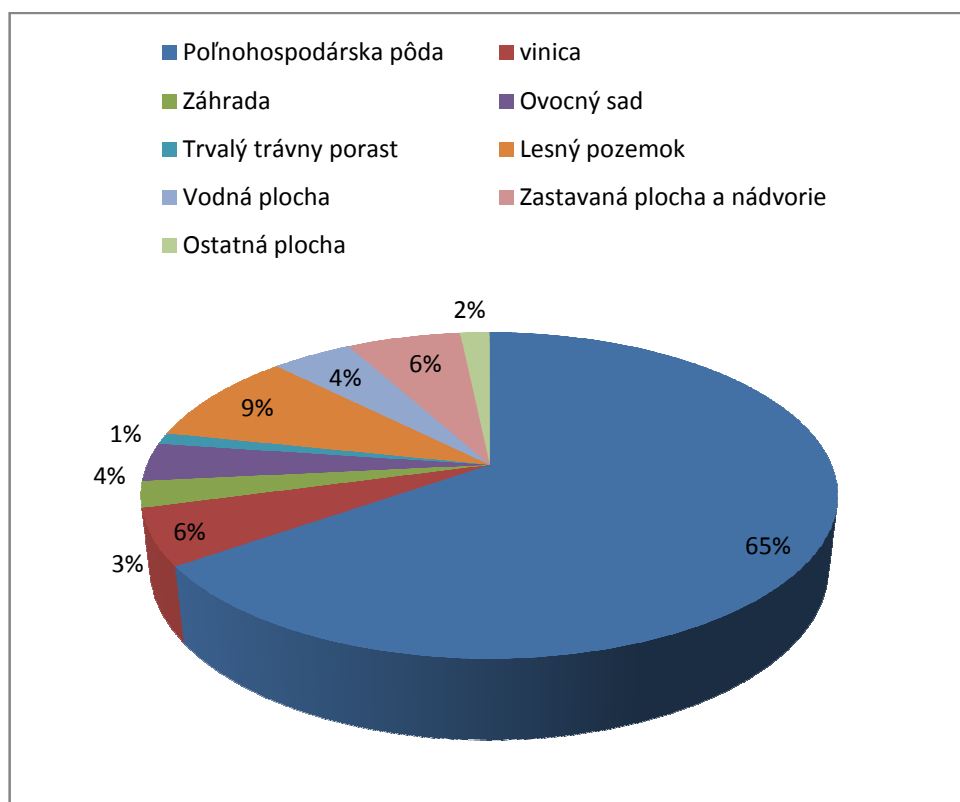
Celková rozloha územia obce Gbelce za r.2011 predstavuje približne 2660 ha. Z hľadiska hospodárskeho využitia pôdy, najväčší podiel z výmery územia pripadá na poľnohospodársku pôdu a to na úrovni približne 60% (1997 ha) z celkovej výmery územia. Lesná pôda predstavuje približne 10,63% (282 ha) z výmery územia. Zastavaná časť územia, predovšetkým intravilán obce predstavuje približne 7,28% (198 ha) územia. Pomerne vysoký podiel z celkového využitia územia pripadá na vinice, ktoré sa

rozprestierajú približne na úrovni 6,42% (170 ha) územie obce. Vodné plochy sa rozprestierajú približne na 5,14% (136 ha) územia z celkovej výmery obce. Záhrady, ovocné sady a TPP predstavujú približne 8,65% (230 ha) územia z celkovej výmery obce.

Z hľadiska zastúpenia jednotlivých pôdných typov v pôdnej štruktúre prevládajú predovšetkým **čiernice a černozy**, pôdy s vysokou produkčnou hodnotou, s prímiesou rôznych pôdných subtypov.

Z hľadiska priepustnosti a retenčnej schopnosti pôd, dané územie je charakteristické pôdami so strednou až vysokou priepustnosťou. Z hľadiska zrnitosti ide predovšetkým o piesčito-hlinité pôdy.

Obr.2 : Typológia využitia územia obce Gbelce

Zdroj: Regdat, 2012

1.6 Vegetačné pomery

Z hľadiska výskytu prirodzenej vegetácie na danom území sa prelínajú rôzne pásma zmiešaných listnatých lesov, ktoré podmieňujú i ďalší výskyt porastov nižšieho vegetačného stupňa a predovšetkým rôznych živočíšnych biopopulácií.

Z hľadiska zastúpenia rôznych lesných typov v danom území dominujú predovšetkým zmiešané *jaseňovo-brestovo-dubové lesy v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy), nížinné hygrofilné dubovo-hrabové lesy, peripanónske dubovo-hrabové lesy a dubové lesy so zastúpeným javorom tatarským a dubom plstnantým*. V určitej miere sa tu nachádza i zastúpenie *dubových a cerovo-dubových lesov*.

Z hľadiska fytogeografického členenia možno uplatniť nasledovnú zonáciu územia (Kolény, Barka):

Oblasť:

Holarktis

Podoblasť:

Eurosibírska podoblasť

Provincia:

Stredoeurópska provincia

Na základe fytogeografického členenia podľa Plesníka (Atlas krajiny SR 2002) sa územie nachádza v pahorkatinnej a rovinnej oblasti dubovej zóny

Dubová zóna

Nížinná podzóna

Pahorkatinná oblasť

Žitavská niva

Hronská pahorkatina

Južný podokres

Rovinná oblasť

Nemokrad'ový okres

Lužný podokres

Podľa Futáka (1980) dané záujmové územie spadá do oblasti *panónskej flóry (Pannonicum)*, ktorá sa rozprestiera na nížinách južného Slovenska. V užšom vymedzení dané záujmové územie je *súčasťou obvodu pramatranskej xerothermnej flóry (Matricum)* zahŕňajúci južný pás územia Slovenska od *Burdy* cez *Juhoslovenskú kotlinu, Cerovú vrchovinu po Slovenský kras*.

1.7. Živočíšstvo

Z hľadiska zoogeografického členenia (terestrický biocyklus), územie možno regionalizovať nasledovne:

Provincia: Provincia stepí

Úsek: Panónsky úsek

Dané záujmové územie spadá do oblasti výskytu biómov stepných ekosystémov v rámci biómov mierneho pásma. Z fauny sa v tomto pásme vyskytujú najmä druhy, ktoré znesú nedostatok vody, ale zároveň dokážu prežiť nepriaznivé obdobie v stave hybernácie (sysel – *Spermophilus*, drop – *Otis*, žeriavy- *Grus*, prepelice – *Coturnix*, bažanty – *Phasianus* atp.)

2. Obyvateľstvo

2.1 Vývoj základných demografických ukazovateľov

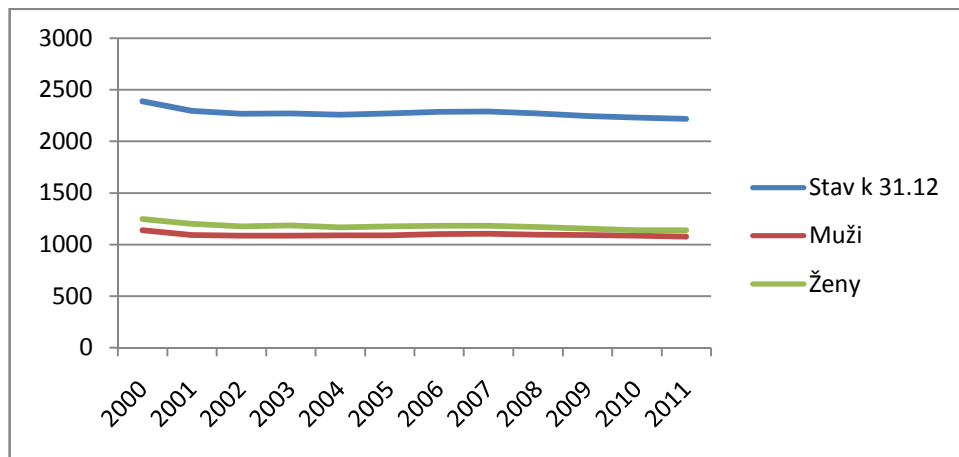
Na území obce k 31.12.2010 žilo celkovo 2229 obyvateľov s trvalým pobytom v obci. Podiel mužov na celkovom počte obyvateľov predstavoval 48% (1092) a podiel žien 52% (1154).

Tabuľka č.1: Vývoj počtu obyvateľov obce Gbelce v r.2001 – 2010

Roky	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Stav k 31.12	2387	2295	2266	2271	2259	2269	2 285	2 288	2 269	2246	2 229	2 218
Muži	1139	1093	1088	1086	1090	1091	1 102	1 106	1 097	1092	1 088	1 078
Ženy	1248	1202	1178	1185	1169	1178	1 183	1 182	1 172	1154	1 141	1 140

Zdroj: ŠÚ SR – KS Nitra, 2012

Zo znázornenej tabuľky nám vyplýva, že vývoj počtu obyvateľov obce má klesajúci charakter. Za r.2011 počet obyvateľov s trvalým pobytom na území obce klesol oproti r.2000 o 6,6%. Dôvodom najčastejšie býva klesajúca pôrodnosť obyvateľstva, migračný úbytok obyvateľstva, ktorý je podmienený ponukou pracovných príležitostí atp.

Obr.3: Vývoj počtu obyvateľov obce Gbelce v r.2000-2011

Zdroj: ŠÚ SR – KS Nitra, 2012

Z hľadiska zložiek podmieňujúce celkové zmeny obyvateľstva v priebehu rokov 2000 - 2011 možno konštatovať, že natalita obyvateľstva má celkovo stagnujúci, ustálený charakter. Mortalita obyvateľstva má v posledných klesajúci charakter, čo kopíruje všeobecný trend postupného predlžovania sa priemernej dĺžky života človeka. Celkové demografické saldo má však prevažne záporný charakter.

Z hľadiska mechanických zmien obyvateľstva, počet prisťahovaných obyvateľov v posledných rokoch prudko klesá a naopak počet vysťahovaných skôr si udržiava ustálenú hladinu. Celkovo, migračné saldo si udržiava výrazne kolísavý trend a v posledných rokoch však zostupuje do záporných hodnôt.

Z hľadiska celkového demografického vývoja sa potvrdzuje negatívny trend postupného ubúdania obyvateľstva, čo môže byť do budúcnosti vážnou prekážkou obce v zmysle jej ďalšieho rozvoja.

Tabuľka č.2: Bilancia pohybu obyvateľstva v obci Gbelce v r.2001 – 2010

Roky	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Živonarodený	17	22	17	19	17	21	30	17	15	17	15
Zomrelý	35	26	38	32	23	28	26	16	26	27	21
Demografické saldo	-18	-4	-21	-13	-6	-7	4	1	-11	-10	-6
Prisťahovaný	62	47	25	51	35	36	45	31	18	18	13
Vysťahovaný	25	34	33	33	41	19	33	29	26	31	24
Migračné saldo	37	13	-8	18	-6	17	12	2	-8	-13	-11
Celkový prírastok (úbytok)	19	9	-29	5	-12	10	16	4	-19	-23	-17

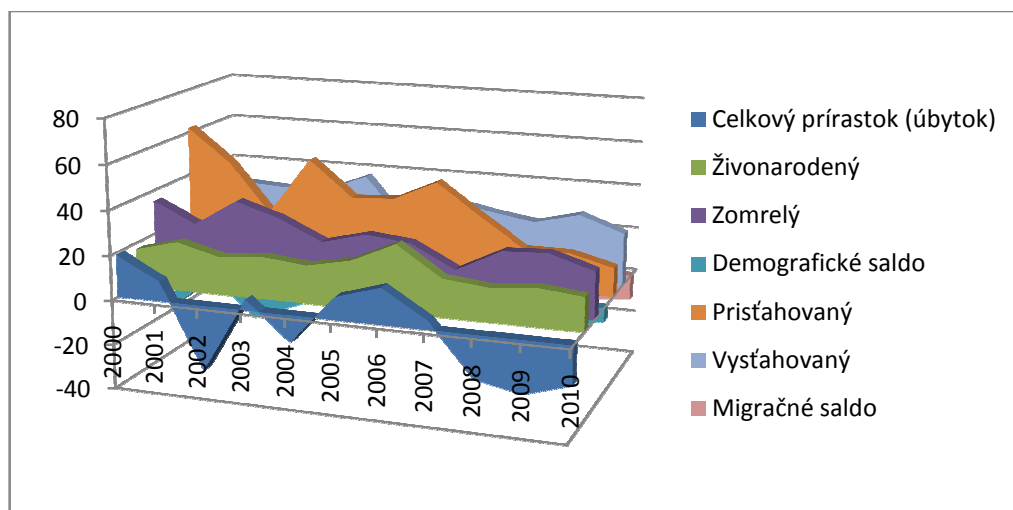
Zdroj: ŠÚ SR – KS Nitra, 2012

Zo znázornenej tabuľky vyplýva, že natalita obyvateľstva v r.2000 - 2010 si udržiava mierne kolísavý, skôr ustálený trend rastu počtu živonarodených detí v priemere 19 detí za rok. Mortalita obyvateľstva v danom sledovanom časovom rade prevyšuje počet živonarodených detí avšak ku koncu sledovaného obdobia, počet zomrelých v absolútnej hodnote klesá, v priemere 27 zomrelých osôb pripadá na jeden rok. Celkovo, demografické saldo si udržiava záporný charakter v priemere na úrovni 8 osôb pripadajúcich na prirodzený úbytok na rok.

Z hľadiska mechanického pohybu obyvateľstva, imigrácia do obce si udržiava v posledných rokoch výrazne zostupný trend. Za r.2010 došlo k poklesu celkového počtu prisťahovaných oproti r.2000 o 79% (49 osôb). V priemere počet prisťahovaných za dané sledované obdobie predstavoval 35 prisťahovaných osôb/rok. Emigrácia z obce, čiže počet vystahovaných si udržiava značne kolísavý trend v priemere 30 vystahovaných obyvateľov/rok. Celkové migračné saldo je však kladné a to na priemernej úrovni 5 obyv./rok.

Zo súhrnného hľadiska celkový prírastok (úbytok) obyvateľstva počas sledovaného obdobia r.2000-2010 si udržiaval značne kolísavý charakter, avšak v posledných rokoch celkový úbytok obyvateľstva je prehĺbujúci sa, v priemere pokles o 3 osoby/rok.

Obr.3: Bilancia pohybu obyvateľstva v obci Gbelce

Zdroj: ŠÚ SR – KS Nitra, 2012

2.2 Veková štruktúra obyvateľstva

Z hľadiska vekovej štruktúry obyvateľstva, tá sa vyvíja nepriaznivo, pričom kopíruje všeobecný trend pomerného poklesu predprodukt. zložky obyvateľstva v prospech nárastu poprodukt. zložky obyvateľstva. Uvedený jav je dokumentovaný i postupným zvyšovaním priemerného veku obyvateľstva v obci a postupným rastom indexu startnutia.

Tabuľka č.3: Veková štruktúra obyvateľstva obce Gbelce v r.2000 - 2011

Roky	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
predprod. (abs.)	359	379	360	355	333	330	334	320	310	299	286	289
produkt. (abs.)	1396	1406	1400	1417	1419	1425	1 427	1 435	1 418	1399	1 379	1 447
poprod.(abs.)	632	510	506	499	507	514	524	533	541	548	564	325
predprod. (v%)	15,04	16,51	15,89	15,63	14,74	14,54	14,62	13,99	13,66	13,31	12,83	14,02
produkt. (v%)	58,48	61,26	61,78	62,4	62,82	62,8	62,45	62,72	62,49	62,29	61,87	70,21
poprod. (v%)	26,48	22,22	22,33	21,97	22,44	22,65	22,93	23,3	23,84	24,4	25,3	15,77
Priemerný vek	41,19	38,57	38,78	38,82	39,2	39,37	39,36	39,77	40,27	40,75	41,26	41,26
Index starnutia	176	135	141	141	152	156	157	167	175	183	197	197

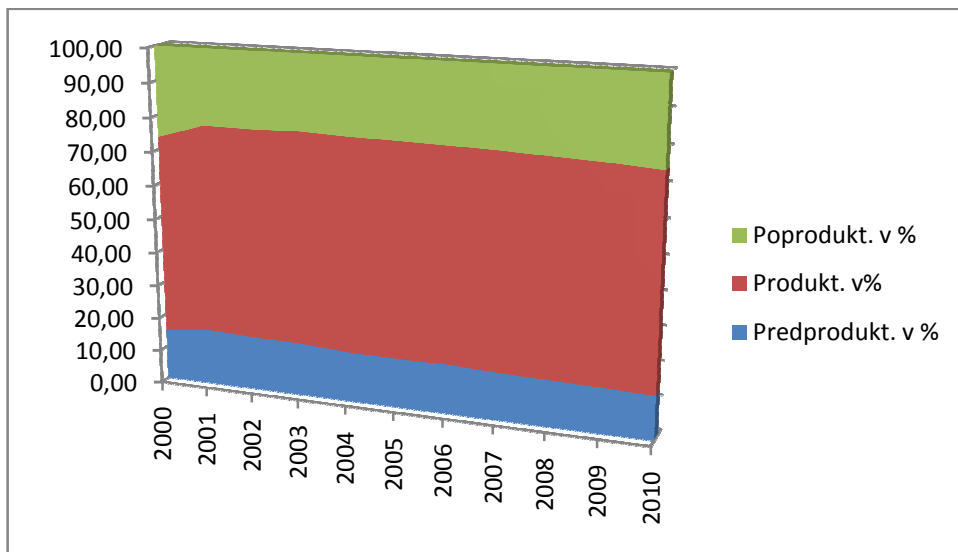
Zdroj: ŠÚ SR – KS Nitra, 2012

Údaje za r.2011 vyplývajúce zo SODB 2011 v časti poproduktívne obyvateľstvo vyzerajú byť značne skreslené z viacerých možných dôvodov, takže nebudeme rok 2011 brať do úvahy.

Zo znázornenej tabuľky vyplýva, že preprodukt. zložka obyvateľstva v priebehu sledovaného obdobia r.2000 – 2010 neustále klesá, čo je spojené hlavne s klesajúcou pôrodnosťou obyvateľstva. Medzi r.2000 – 2010 predprodukt. zložka obyv. zaznamenala pokles až o 20%, rovnako i podiel predprodukt. zložky obyv. na celkovom obyvateľstve sa znižuje a v súčasnosti dosahuje úroveň 12,83 %. Za dané sledované obdobie podiel predproduktívnej zložky obyvateľstva na celkovom obyvateľstve tvoril v priemere 14,6%.

Produktívna zložka obyvateľstva v priebehu sledovaného obdobia si udržiavala mierny rast až do r.2004 kde dosiahla svoj vrchol na úrovni 62,82% avšak v poslednom období mierne klesá až na úroveň 61,87%. Produktívna zložka obyvateľstva dosahuje za dané sledované obdobie priemernú úroveň 61,94%.

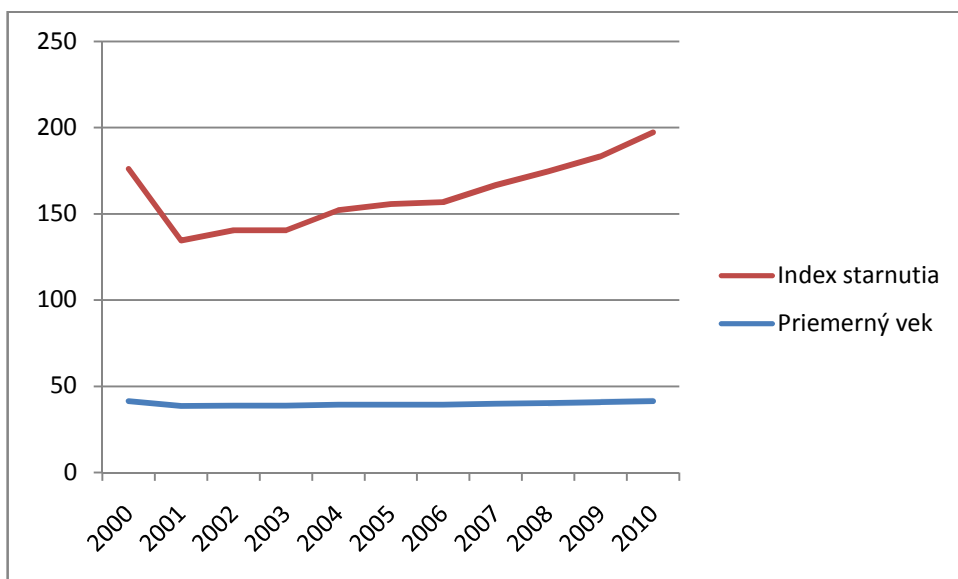
Poproduktívna zložka obyvateľstva si udržiava vzostupný trend, čo súvisí so všeobecným trendom starnutia obyvateľstva, resp. predlžovania jeho priemerného veku. V súčasnosti jej podiel na celkovom obyvateľstve obce predstavuje 25,3%. Za celé sledované obdobie podiel predproduktívnej zložky obyvateľstva na celkovom obyvateľstve tvoril v priemere 23,44%.

Obr.4: Zastúpenie produkčných zložiek obyvateľstva v obci Gbelce

Zdroj: ŠÚ SR – KS Nitra, 2012

Priemerný vek obyvateľstva rastie veľmi miernym tempom, avšak potvrdzuje všeobecný trend starnutia populácie spôsobenou najmä vplyvom nízkej pôrodnosti obyvateľstva. Aktuálna hodnota priemerného veku obyvateľstva predstavuje úroveň 41,26 roka.

Index starnutia potvrdzuje všeobecný trend zvyšujúceho sa priemerného veku obyvateľstva, udržiava si výrazne vzostupný charakter a aktuálne sa pohybuje na úrovni 197 bodov.

Obr.5: Časové zmeny obyvateľstva v obci Gbelce

Zdroj: ŠÚ SR – KS Nitra, 2012

2.3 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Vo vzdelanostnej štruktúre obce prevláda skôr nižšie stredné vzdelanie. Pomerne vysoký podiel pripadá na ľudí so základným a stredným vzdelaním bez maturity. Úplné stredné vzdelanie s maturitou predstavuje pomerne tiež nízky podiel. Najnižší podiel pripadá na vysokoškolské vzdelanie.

Prieskum bral do úvahy všetkých obyvateľov obce, teda aj deti s povinnou školskou dochádzkou, navštevujúcich MŠ a ZŠ, čo mohlo spôsobiť určité skreslenie výsledkov.

Úroveň vzdelania v súčasnosti je jedným z najdôležitejším predpokladom pre uplatnenie sa na trhu práce a predstavuje základný kameň smerom k budovaniu vedomostnej ekonomiky.

Tabuľka č.4:Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Spolu
a	3
Základné	479
Učňovské (bez maturity)	359
Stredné odborné (bez maturity)	314
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	57
Úplné stredné odborné (s maturitou)	370
Úplné stredné všeobecné	98
Vyššie	25
Vysokoškolské bakalárske	37
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	89
Vysokoškolské doktorandské	4
Bez vzdelania	305
Úhrn	2 218

Zdroj: SODB 2011

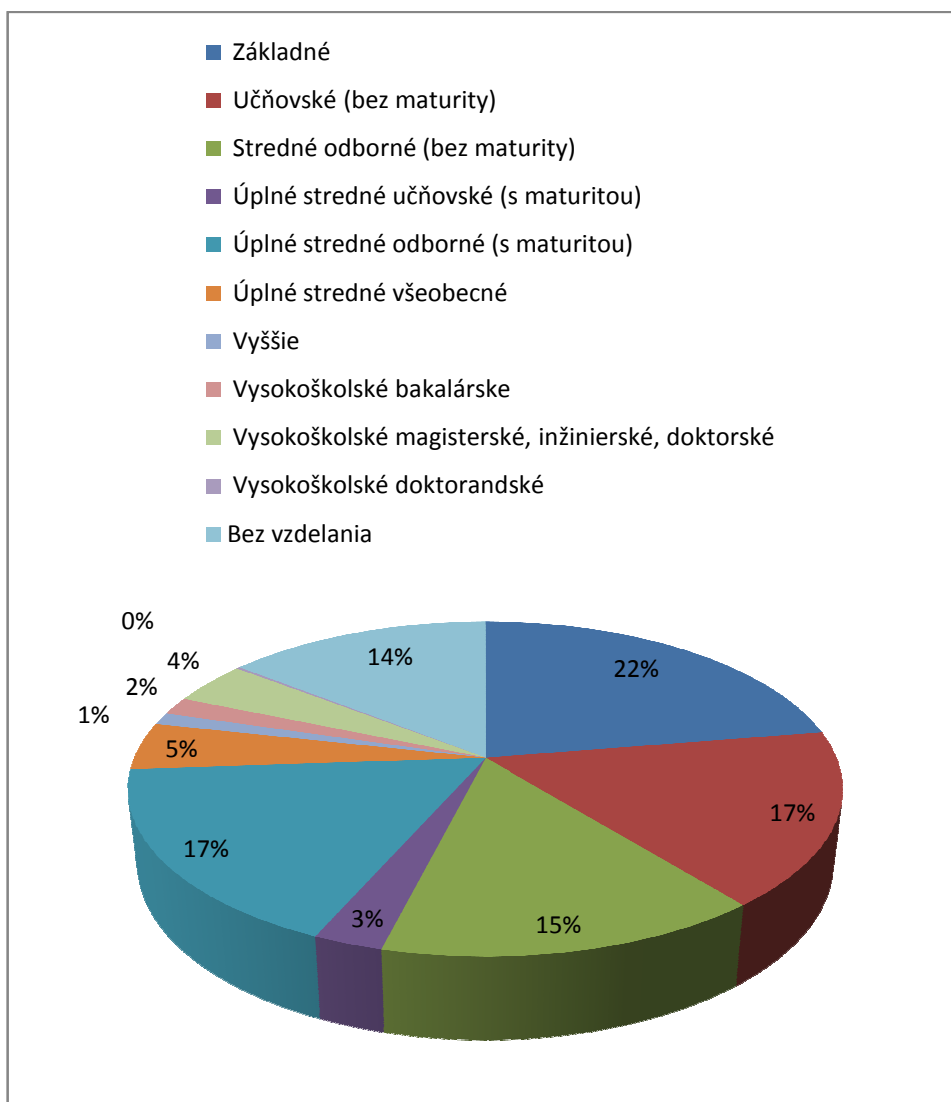
Zo znázornenej tabuľky vyplýva na základe výsledkov zo SODB 2011, že v rámci vzdelanostnej štruktúry obyvateľstva najväčší podiel pripadá na obyvateľov s nižším stredným vzdelaním. Najväčší podiel tvoria obyvatelia so základným vzdelaním na úrovni 22%, nasledujú obyvatelia so učňovským vzdelaním bez maturity na úrovni na úrovni 17%. Obyvatelia so stredným odborným vzdelaním bez maturity predstavujú podiel 15%.

Obyvatelia so stredným odborným vzdelaním s maturitou predstavujú podiel 17% a obyvatelia s úplným stredným učňovským vzdelaním s maturitou predstavujú 3% podiel. Obyvatelia s úplným stredným všeobecným vzdelaním predstavujú 5% podiel.

Z hľadiska obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním, na vysokoškolské bakalárske vzdelanie pripadá 2% obyvateľov, vysokoškolské Mgr., Ing., Mu(v)dr. pripadá 4% obyvateľov. Vzdelanie III. stupňa majú 4 obyvatelia.

Z hľadiska obyvateľov bez vzdelania ich podiel predstavuje 14% obyvateľov a u 3,6% obyvateľov sa ich vzdelanie nepodarilo vierohodne zdokumentovať.

Obr.6: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Gbelce podľa typu vzdelania

Zdroj: SODB 2011

2.4 Národnostná štruktúra obyvateľstva

Z hľadiska národnostnej štruktúry obyvateľstva v obci Gbelce dominujú občania maďarskej národnosti. Druhý najväčší podiel pripadá na občanov slovenskej národnosti. Malý podiel tvoria aj občania českej národnosti a u ostatných občanov nebola národnosť vierohodne zdokumentovaná.

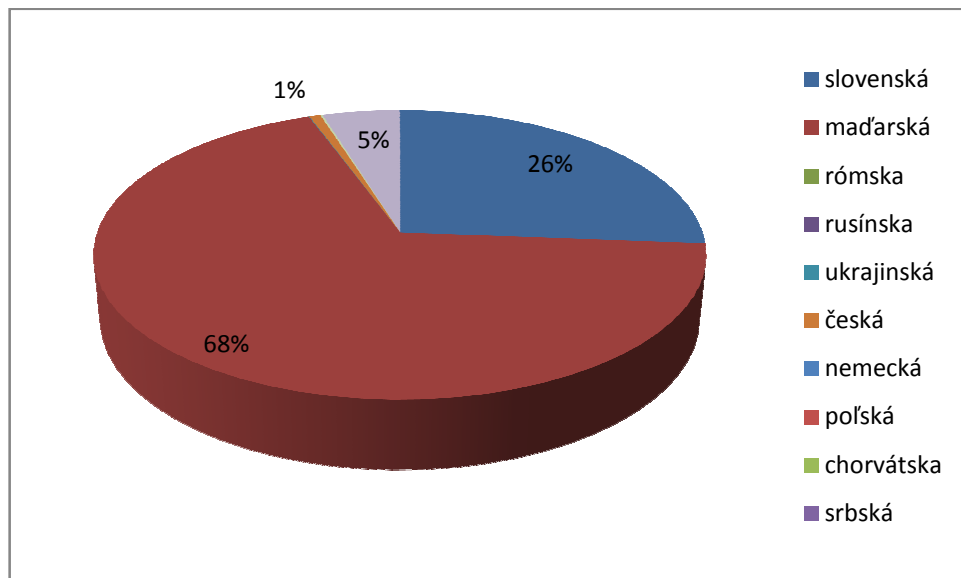
Tabuľka č.5 Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa národností v abs. hodnotách

Národnosť	Spolu
slovenská	581
maďarská	1513
rómska	0
rusínska	0
ukrajinská	1
česká	15
nemecká	0
poľská	0
chorvátska	0
srbská	0
ruská	0
židovská	0
moravská	0
bulharská	0
ostatné	3
nezistená	105

Zdroj: SODB 2011

Zo znázornenej tabuľky vyplýva, že najväčší podiel tvoria občania maďarskej národnosti, na úrovni 68%, druhý najväčší podiel tvoria občania slovenskej národnosti na úrovni 26%. Veľmi nízky podiel tvoria občania českej národnosti na úrovni 1%. Nepodarilo sa vierohodným spôsobom zdokumentovať národnosť približne 5% občanov. Prítomnosť občanov rusínskej, ruskej, židovskej, srbskej atp. národnosti nebola potvrdená.

Obr. č.6 Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa národností

Zdroj: ŠÚ SR – KS Nitra, SODB 2011

2.5 Náboženská štruktúra obyvateľstva

Z hľadiska vierovyznania v obci Gbelce dominujú občania rímskokatolíckeho vierovyznania. Určitý i keď nízky podiel predstavujú občania bez vyznania. Ostatné cirkvi a náboženské združenia, ako napr. evanjelická, reformovaná a pod. cirkev majú len veľmi nízke zastúpenie medzi obyvateľmi obce. U istej časti spoločnosti sa nepodarilo zistiť ich vierovyznanie.

Tabuľka č.7: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania

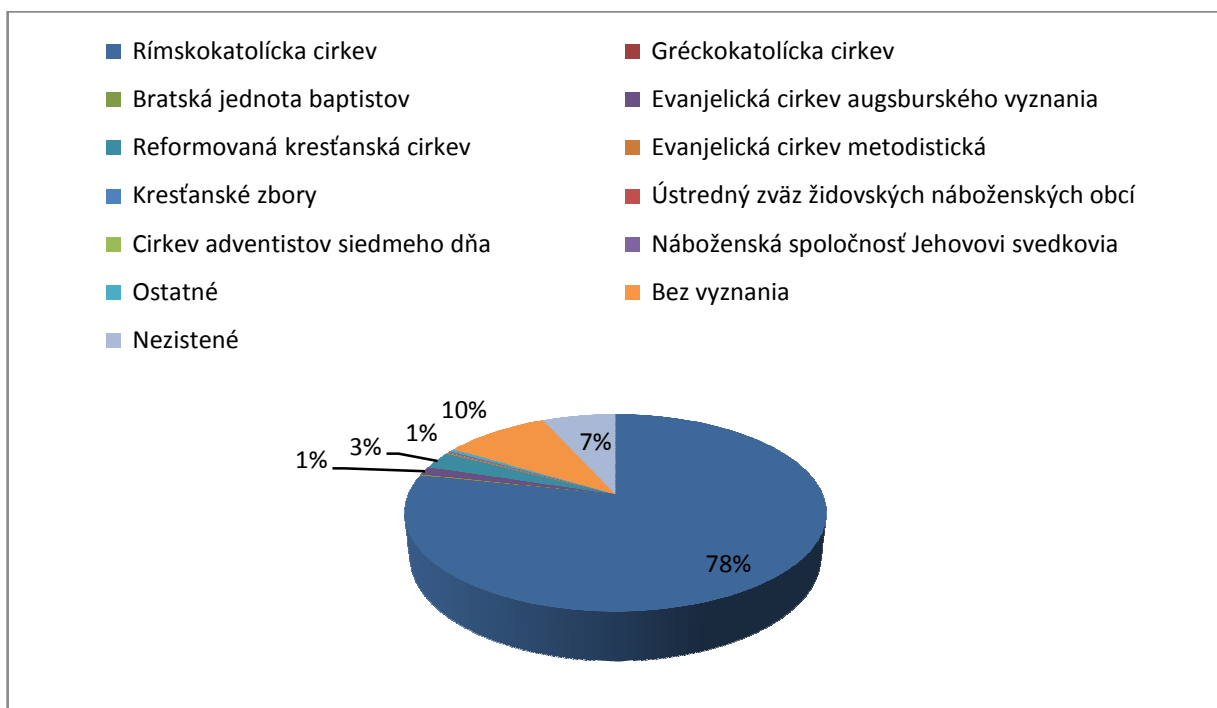
Náboženské vyznanie / cirkev	Spolu
a	3
Rímskokatolícka cirkev	1 736
Gréckokatolícka cirkev	1
Bratská jednota baptistov	4
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	30
Reformovaná kresťanská cirkev	62
Evanjelická cirkev metodistická	4
Kresťanské zbory	1
Ústredný zväz židovských náboženských obcí	1
Cirkev adventistov siedmeho dňa	1
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	5

Ostatné	10
Bez vyznania	214
Nezistené	149
Spolu	2 218

Zdroj: SODB 2011

Zo znázornenej tabuľky vyplýva, že podiel občanov s rímskokatolíckym vierovyznaním je v obci dominujúci, na úrovni 78%. Druhý najväčší podiel pripadá na občanov bez vierovyznania, na úrovni 10%. Ostatné, nízke podiely pripadajú na reformovanú kresťanskú cirkev (3%) a evanjelickú cirkev augsburského vyznania (1%). Približne u 7% obyvateľov obce sa nepodarilo vierohodným spôsobom zdokumentovať vierovyznanie.

Obr. č.7: Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania

Zdroj: SODB 2011

3. Ekonomická štruktúra obce

Ekonomická štruktúra obce je vo všeobecnosti tvorená ekonomickými subjektmi súkromného, občianskeho a verejného sektora disponujúcimi právnou subjektivitou, ktorý pre trh vytvárajú a poskytujú hodnoty, ktorými uspokojujú svoje potreby. Ekonomika je vitálnym prvkom fungovania obce a podmieňuje budúci rozvoj obce.

3.1 Podnikateľská štruktúra obce

Podnikateľská štruktúra obce je tvorená predovšetkým súkromným sektorom. Podnikateľskú štruktúru obce Gbelce možno hodnotiť ako relatívne diverzifikovanú. Z hľadiska právnej formy v prípade PO prevládajú predovšetkým spoločnosti typu s.r.o., výskyt iných právnych foriem PO (v.o.s, k.s. atp.) je obmedzený. V prípade FO sú to predovšetkým živnostníci a SHR.

V zmysle systematizácie a klasifikácie ekonomických činností podľa metodiky SK NACE sú v obci ekonomické subjekty ktoré sú zastúpené v jednotlivých odvetviach NH v primárnom, sekundárnom a terciálnom sektore.

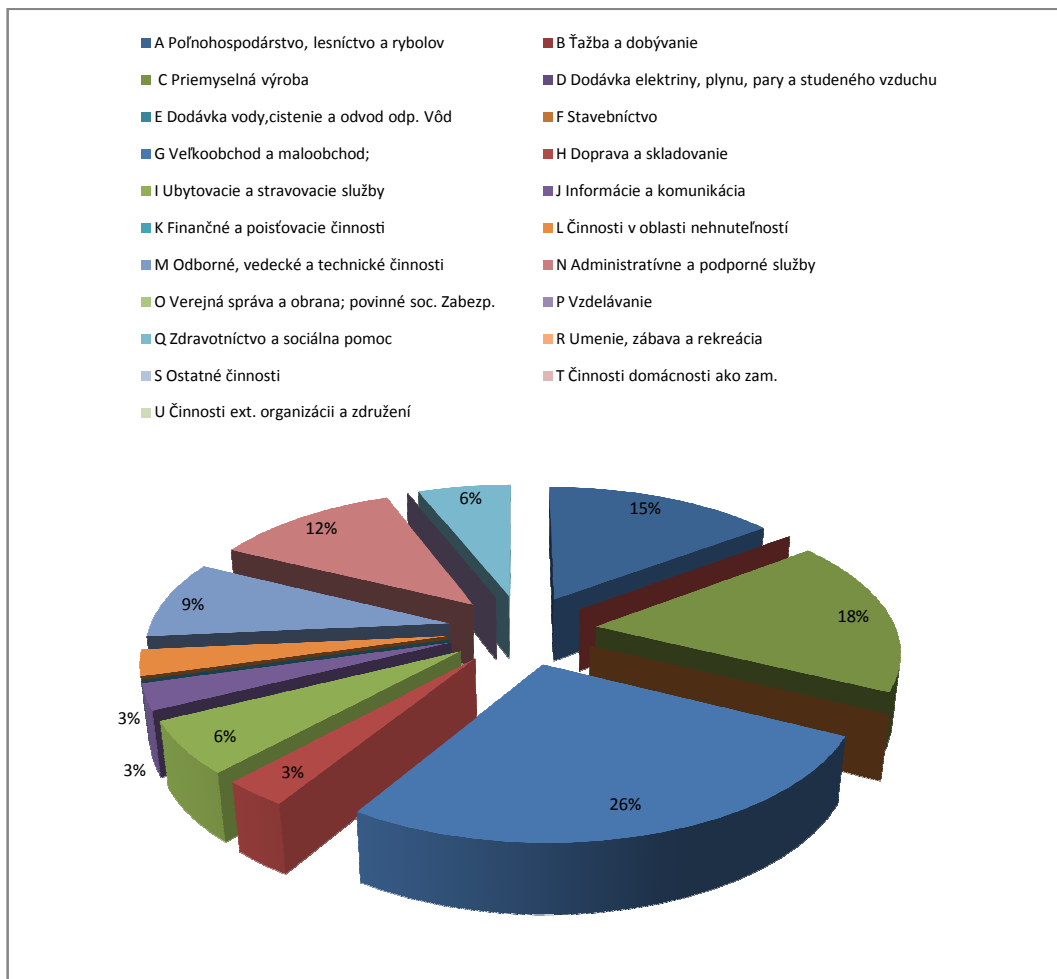
Uvedená štruktúra podnikateľského sektora v obci Gbelce bola vypracovaná na základe aktuálnych, podkladových informácií z *obchodného registra SR a živnostenského registra SR*. Ekonomické činnosti jednotlivých hospodárskych subjektov boli posudzované podľa predmetu prevažujúcej činnosti a na základe umiestnenia daného hospodárskeho subjektu v systéme klasifikácie ekonomických činností podľa **SK NACE**.

Do štruktúry spadajú všetky subjekty FO a PO, ktorých sídlo alebo prevádzková adresa je zapísaná v registri na obec.

Z hľadiska PO, v podnikateľskom štruktúre obce prevládajú predovšetkým spoločnosti, pôsobiace predovšetkým v komerčnej sfére terciárneho sektora, ide predovšetkým o *veľkoobchod a maloobchod* a to na úrovni 26,5%. Nasleduje sektor priemyslu, ktorý sa podieľa na celkovej podnikateľskej štruktúre PO na úrovni 17,6%. Z hľadiska odvetví priemyslu sú zastúpené podľa dostupných informácií najmä odvetvia venujúce sa *výrobe textilu, nábytku, potravinárskych výrobkov a nápojov a pod.*

Primárny sektor sa podieľa na danej štruktúre na úrovni 14,7%. Ide predovšetkým odvetvia výroby zamerané na rastlinnú výrobu a pod. Z hľadiska zastúpenia ostatných odvetví, ide predovšetkým o rôzne odvetvia služieb ako napr.: *administratíva (11,8%), pohostinské a gastronomické služby (5,9%) doprava (2,9%)* a pod.

Bola zaznamenaná i prítomnosť špecializovaných služieb, či high-tech služieb, teda služieb s vysokou pridanou hodnotou a to v oblasti *odborných, vedecko-technických činností (8,8%), informačných a komunikačných činností (2,9%) a činností v oblasti trhu nehnuteľností (2,9%)*.

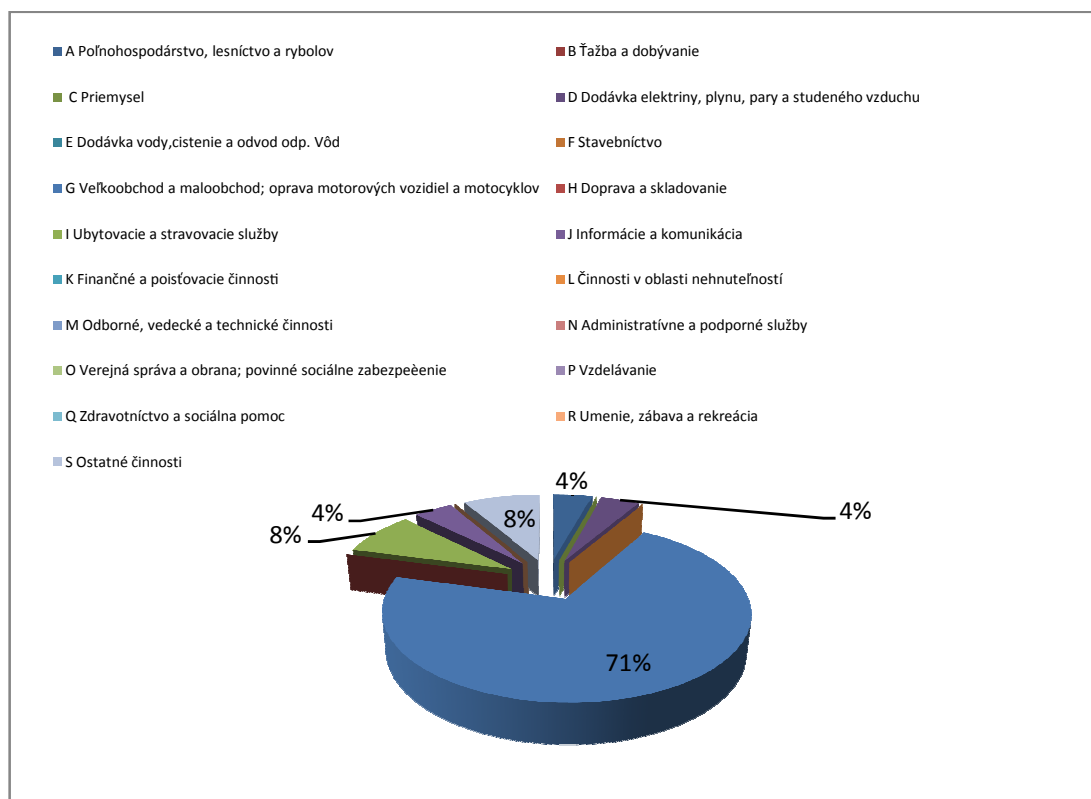
Obr. č.8: Ekonomická štruktúra podnikateľského sektora PO v obci Gbelce, podľa SK NACE

Zdroj: OR SR, podľa SK NACE, 2012.

Z hľadiska podnikateľskej štruktúry FO pôsobiacich v obci Gbelce, ide predovšetkým o živnostníkov konajúcich rozsahu voľnej živnosti, pričom vyskytol sa i prípad SHR.

Z hľadiska zastúpenia jednotlivých odvetví NH podľa SK NACE v podnikateľskej štruktúre FO obce, dominuje predovšetkým terciárny sektor služieb a to odvetvie maloobchodu, ktorého pomerné zastúpenie v obci je na úrovni 70,8% (17). Nasledujú odvetvia ostatných činností a pohostinstva a gastronomických činností a to zhodne na úrovni po 8,3% (2). V terciárnom sektore je aj zastúpené odvetvie IT na úrovni 4,2% (1) a odvetvie dodávateľských služieb pre domácnosti a firmy na úrovni 4,2% (1%). Určité zastúpenie má aj sektor poľnohospodárstva na úrovni 4,2% (1).

Obr. č.9: Ekonomická štruktúra podnikateľského sektora FO v obci Gbelce, podľa SK NACE

Zdroj: ZR SR, podľa SK NACE, 2012.

3.2 Ekonomická aktivita obyvateľstva

V obci Gbelce k 31.12.2010 žilo 2229 obyvateľov z toho 1379 ekonomicky aktívnych s trvalým pobytom v obci. Z hľadisko produkčných schopností obyvateľstva obce, na predproduktívnu zložku obyvateľstva tvorí približne 12,83% obyv. obce, produktívnu 61,87% a poproduktívnu zložku 25,3% obyv. obce. **Index ekonomického zaťaženia (IEZ)** predstavuje úroveň 61,63%, čo je mierne nad priemerom SR.

Index ekonomickej aktivity (miera ekonomickej participácie) za r.2010 dosahuje úroveň 61,87% čo možno hodnotiť pozitívne keďže vysoko prekračuje priemer SR.

Miera nezamestnanosti v poslednom období zaznamenala pokles a naopak miera zamestnanosti rast, avšak tento pozitívny trend je ovplyvnený aj znižujúcou sa produkčnou základňou v obci. Napriek tomu pri súčasnej úrovni (19% v r.2010) mieru nezamestnanosti možno hodnotiť ako vysokú čo napovedá o nepružnosti miestneho trhu práce z hľadiska ponuky a dopytu po práci.

Tabuľka č.8: Ekonomická aktivita obyvateľstva v obci Gbelce v r.2000 - 2010

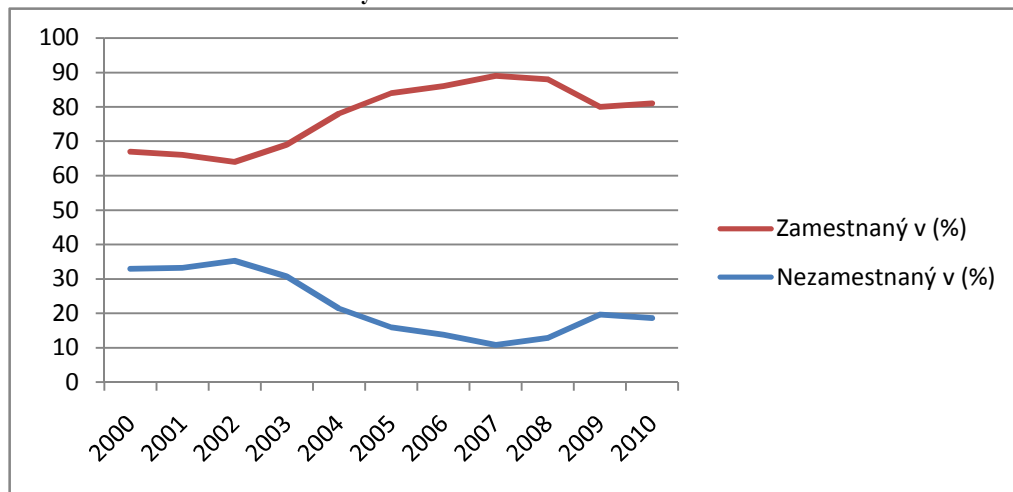
Roky	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Nezamestnaný abs.	459	466	493	434	304	227	196	155	182	275	257
Nezamestnaný v (%)	33	33	35	31	21	16	14	11	13	20	19
Zamestnaný abs.	937	940	907	983	1115	1198	1231	1280	1236	1124	1122
Zamestnaný v (%)	67,12	66,85	64,78	69,3	78,5	84,07	86,2	89,19	88,3	80,3	81,3
Počet obyv.	2387	2295	2266	2271	2259	2269	2285	2 288	2 269	2246	2229
Index ek. akt.v (%)	58,48	61,26	61,78	62,40	62,82	62,80	62,45	62,72	62,49	62,29	61,87
IEZ v (%)	70,99	63,23	61,86	60,27	59,20	59,23	60,13	59,44	60,01	60,54	61,64

Zdroj: ŠÚ SR – KS Nitra, 2012

Zo znázornenej tabuľky vyplýva, že v obci v r.2000 – 2010 si miera nezamestnanosti udržiavala klesajúci trend zo svojho maxima 35% v r.2002 na minimum 11% v r.2007. Následne vplyvom hospodárskej krízy nezamestnanosť opätovne vystúpila na úroveň 19% v r.2010.

Miera zamestnanosti sa vyvíjala inverzne oproti miere nezamestnanosti zo svojho minima 64% v r.2002 na svoje maximum 89,19% v r.2007, kde následne vplyvom hospodárskej krízy opätovne začala klesať až na úroveň 81,3% v r.2010.

Obr.č.10: Ekonomická aktivita obyvateľstva v obci Gbelce v r.2000 - 2010

Zdroj: ŠÚ SR – KS Nitra, 2012

Z výsledkov SODB 2001, časti ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa odvetvia hospodárstva vyplynulo, že v r.2001 v obci Gbelce pracovalo celkovo 1505 ekonomicky aktívnych obyvateľov. V rámci tohto počtu až 20% obyvateľov (skoro jedna štvrtina) dochádzala za prácou mimo územia obce, čo napovedá o pomerne nízkom počte

pracovných príležitostí v obci. Najviac zastúpené miesta v hospodárstve sú bez udania konkrétnych odvetví. Pomerne široká pracujúca základňa ekonomicky aktívneho obyv. sa sústreďuje v odvetviach obchodu a rôznych odvetviach priemyslu. Pomerne vyšší podiel pracujúcich je sústredený taktiež v sektore poľnohospodárstva a služieb.

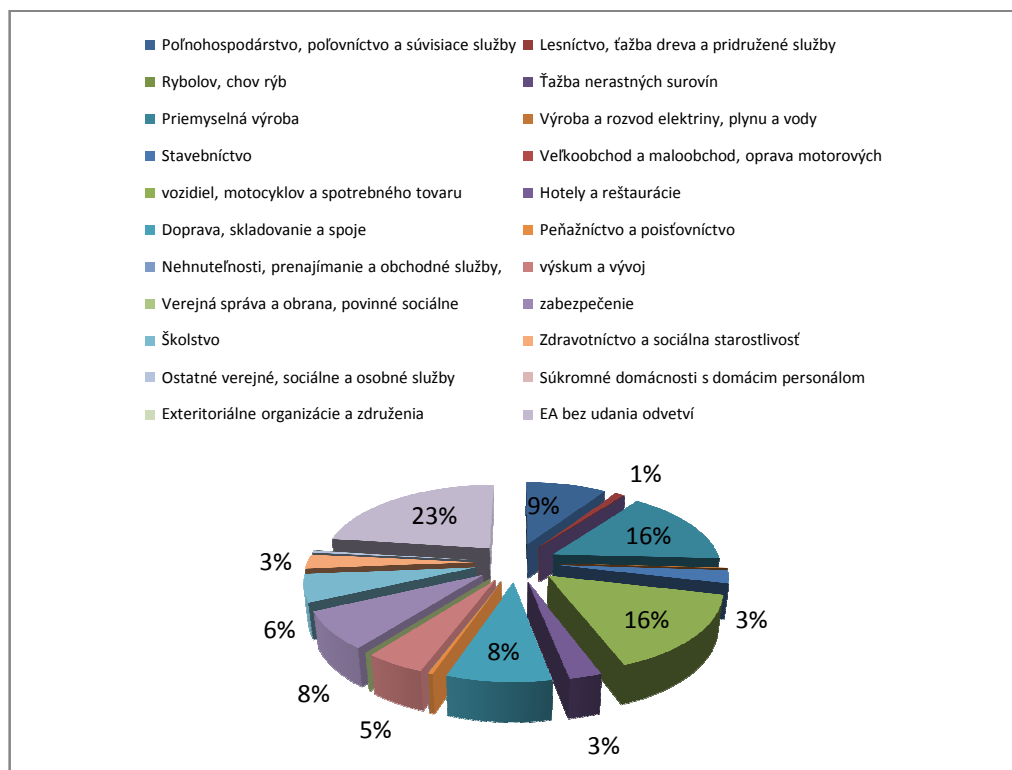
Tabuľka č.9: Bývajúce ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia hospodárstva

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho
				odchádza do zamestnania
a	1	2	3	4
Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a súvisiace služby	67	59	126	13
Lesníctvo, ťažba dreva a pridružené služby	14	0	14	1
Rybolov, chov rýb	-	-	-	-
Ťažba nerastných surovín	-	-	-	-
Priemyselná výroba	75	81	156	79
Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	1	0	1	1
Stavebníctvo	24	0	24	16
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	88	106	194	42
Hotely a reštaurácie	15	16	31	8
Doprava, skladovanie a spoje	63	20	83	43
Peňažníctvo a poisťovníctvo	1	2	3	3
Nehnuteľnosti, prenájom a obchodné služby, výskum a vývoj	26	21	47	25
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	37	54	91	24
Školstvo	16	47	63	21
Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	10	19	29	15
Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	4	2	6	1
Súkromné domácnosti s domácim personálom	-	-	-	-
Exteritoriálne organizácie a združenia	-	-	-	-
EA bez udania odvetví	184	142	326	19
Spolu	625	569	1 194	311

Zdroj: ŠÚ SR – KS Nitra, SODB 2001

Zo znázornenej tabuľky vyplýva, že najväčší podiel pracujúceho ekonomicky aktívneho obyvateľstva pripadal oblasti zamestnania bez konkrétneho udania odvetvia, na úrovni 22,9%. Za ním nasledovali odvetvia priemyslu v rámci sekundárneho sektora a odvetvia obchodu v rámci sektora služieb, zhodne po podiele 15,6% zamestnaných. Primárny sektor poľnohospodárstva si udržiaval približne 9,2% podielu zamestnaných. Menšie podiely pripadali na odvetvia logistiky (8,3%) verejnej správy (7,64%), školstva 5,5% a určitý podiel pripadal na oblasť výskumu a vývoja (4,7%).

Obr.č.11: Bývajúce ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa pohlavia, dochádzky do zamestnania a podľa odvetvia hospodárstva

Zdroj: ŠÚ SR – KS Nitra, SODB 2001

Z hľadiska celkového hodnotenia štruktúry hospodárstva a trhu práce v obci Gbelce možno povedať, že ekonomická štruktúra a trh práce vo svojej kvalite a kvantite je primeraná vzhľadom na vidiecke prostredie a približne spadá do ekonomického priemeru vidieka v SR. Časť podkladov k spracovaniu vyplýva z SODB 2001 a tak sa súčasný stav v štruktúre a kvantite na trhu práce v určitých odvetviach NH môže viac alebo menej líšiť.

Územie obce je súčasťou regiónu, ktorý má prevažne vidiecky charakter a ktorý dlhodobo zápasí s vysokou mierou nezamestnanosti a nízkou tvorbou pracovných miest. Nedostatky v dopravnej infraštruktúre obmedzujú vyššiu úroveň toku investičného kapitálu určeného na oživenie výroby a vyššiu tvorbu pracovných miest. Obec by preto sa mala skôr

zameriavať vhodnými opatreniami podporovať miestny trh práce, prostredníctvom podpory rozvíjania drobného podnikania na báze remeselníctva, služieb a ľudového umenia.

4. Infraštruktúra a občianska vybavenosť obce

4.1 Technická infraštruktúra

Technická infraštruktúra je elementárnym stavebným prvkom vzniku každého osídlenia. Dostupná technická infraštruktúra v požadovanej kvantite a kvalite umožňuje rozvoj sídla, jeho mestskotvorných a mestobslužných funkcií a je dynamizujúcim prvkom zvyšovania kvality života obyvateľov sídla. Každé sídlo by malo dbať o takú úroveň infraštruktúry a v takom rozsahu, ktorá napĺňa hlavné potreby jeho obyvateľov.

Tabuľka č.10: Technická vybavenosť obce Gbelce k 31.12.2010

Ukazovateľ	Hodnota
Káblová televízia	áno
Verejný vodovod	áno
Verejná kanalizácia	nie
Kanalizačná sieť pripojená na ČOV	nie
Rozvodná sieť plynu	áno
Najbližšia zastávka vlakov osobnej dopravy - názov	v obci

Zdroj: Mestská a obecná štatistika, MOŠ, 2012

Zo znázornenej tabuľky vyplýva, že v obci Gbelce je dostupná základná infraštruktúra zahŕňajúca dopravnú infraštruktúru, energetické siete a telekomunikačné siete. Veľkým nedostatkom sa ukazuje však chýbajúca kanalizačná sieť s pripojením na ČOV, čo môže predstavovať určité obmedzenie z hľadiska budúceho rozvoja obce.

4.1.1 Komunikačná sieť

4.1.1.1 Cestná komunikačná sieť

Hlavnou osou cestnej siete v obci je cesta II/509, ktorá rozdeľuje obec na dve časti. Popri tejto cestnej komunikácii, obcou prechádza ešte cesta II/588 smerom na Svodín a III/510010 začínajúca v križovatke s cestou II/588 smerom na Šarkan a Kamenný most.

Cestná komunikácia II/509 s neobmedzeným dopravným prístupom, v zmysle normy **STN 73 6110** sa zaraďuje do kategórie C3 ako komunikácia s obslužnou funkciou, cesta ktorá má význam pre dopravu medzi krajmi a okresmi.

Cesta II/509 v strede obce pretína cestu II/588, kde vytvára hlavnú križovatku obce s bariérou pre bezpečný prechod chodcov.

Cestná komunikácia II/588 s neobmedzeným dopravným prístupom má rovnako charakter komunikácie s obslužnou funkciou, pretína cestu II/509 v mieste kde vytvára hlavnú križovatku obce.

Cestná komunikácia III/510010 predstavuje komunikáciu s obslužnou funkciou, cestu ktorá má spravidla miestny význam. Cesta III/510010 sa stretáva s cestou II/588 mimo intravilánu obce a pokračuje smerom na Šarkan a Kamenný most.

Organizácia cestnej dopravy po cestných komunikáciách prechádzajúcich intravilánom obce predstavuje problém. Čiastočne je to v dôsledku nedostatočnej výšky podjazdu železnice (3,2 m) zatiaľ čo na štátnej ceste II. triedy sa vyžaduje 4,8 m spôsobuje, že pre vozidlá s väčšou výškou (kamióny) je určená náhradná trasa (cca 14 km) ešte pred Gbelcami. Vodiči nákladných vozidiel buď úmyselne, alebo prehliadajúc dopravné značenie, hľadajú v intraviláne obce možnosť úrovňového prejazdu železnice, ktoré sa nachádza na ceste II/588.

Jazda týchto vozidiel cez ulice **Agátová** a **Slnčná**, čiže komunikácie, ktoré nie sú určené pre tento typ vozidiel, znehodnocujú miestne komunikácie, budovy a životné prostredie obyvateľov obce.

Problém sa obec usilovala riešiť už v minulosti. Riešením problému malo byť vybudovanie cestného obchvatu, ktorý by vylúčil prejazd nákladnej, kamiónovej prepravy centrom obce. Avšak cestná komunikácia II/509 je cestou II. triedy a jej správa spadá do kompetencie VÚC NSK. Práce na projektovej dokumentácii k vydaniu územného rozhodnutia o vybudovaní cestného obchvatu sa začali už v minulosti avšak kvôli nedostatku finančných prostriedkov celý projekt nebol dotiahnutý do konca. Obyvatelia aj samospráva naďalej trvajú na vybudovaní uvedeného obchvatu cesty. Vybudovanie cestného obchvatu je zároveň prioritou obce zasadenou do rámca PHSR v období 2014 – 2020.

Železničná dvojkolajová, elektrifikovaná **trať č.130 v smere Bratislava – Šurany; Palárikovo – Štúrovo** (IV.multimodálny koridor Berlin - Thessaloniki) pretína cestu II/509 prostredníctvom železničného nadjazdu. Celková dĺžka trate predstavuje 149 km, elektrifikácia trate s napätím 25 kV s priemyselnou frekvenciou 50 Hz. V budúcnosti by trať mala byť modernizovaná na rýchlosť 160 km/h, čo bude znamenať odstránenie všetkých kolíznych úrovňových priecestí a priechodov.

Nákladná automobilová doprava predstavuje problém pre obec, keďže (centrom) obcou prechádza vo forme tranzitnej a cieľovej dopravy. Určité riziko predstavuje aj pre chodcov a podieľa sa aj na zhoršujúcom technickom stave ciest. V tomto prípade je možné zvýšiť bezpečnosť chodcov aplikovaním interaktívnych prvkov cestnej svetelnej signalizácie, reguláciou rýchlosti prostredníctvom značiek či retardérov, alebo vybudovaním kruhového objazdu.

Pešia doprava je v obci organizovaná prostredníctvom chodníkov pre peších. Ochrana chodcov je nízka, chodníky sú realizované v kratších úsekoch a nie sú úrovňovo diferencované s vozovkou.

Cyklistická doprava

Na území obce sú cyklotrasy trasované pozdĺž miestnych komunikácií. Nie sú samostatne oddelené od cestných komunikácií a nie sú trasované na samostatných telesách.

V súčasnosti obec nedisponuje samostatne vybudovanými cyklotrasami a neexistuje žiadne prepojenie na existujúce cyklotrasy vedúcimi mimo intravilánu obce. Bolo by vhodné do budúcnosti uvažovať o vybudovaní samostatnej cyklotrasy prechádzajúcej katastrom obce a jej napojeniu na najbližšiu existujúcu cyklotrasu ako napr. Podunajská cyklomagistrála, medzinárodná cyklotrasa vedúca pozdĺž Dunaja z Rakúska cez Slovensko až do Maďarskej republiky.

Inou alternatívou je zapojenie obce z pohľadu cyklotrás do cyklotrasy Euroregiónu Váh – Dunaj – Ipeľ, ktorá je náučno-poznávacou trasou po stredovekých hradoch Euroregiónu Váh – Dunaj – Ipeľ.

4.1.2 Infraštruktúra vodného hospodárstva

4.1.2.1 Vodné toky, vodné plochy

Zdroje povrchových vôd na území obce predstavujú predovšetkým **Parížsky a Mužliansky** potok, pretekajúce južnou časťou územia. Pozdĺž hlavného koryta Parížskeho potoka sú situované Parížske močiare. Zo zastavanej časti obce je dažďová voda odvádzaná rigolmi a odtokovými kanálmi vybudovanými pozdĺž miestnych komunikácií do potoka Paríž.

V katastrálnom území obce sa nenachádzajú žiadne ďalšie významnejšie prírodné jazerá, umelé vodné nádrže či ostatné vodné plochy.

Z hľadiska potenciálneho rizika možného výskytu povodní územie obce spadá do oblasti s nízkym resp. stredne vysokým stupňom rizika možného výskytu povodní (Geografický ústav SAV).

4.1.2.2 Zásobovanie vodou

V obci sú vybudované verejné rozvody pitnej vody. Obec je zásobovaná pitnou vodou spoločnou odbočkou pre obce Gbelce a Šarkan z diaľkovou DN 300. Na rozvod vody je napojený aj lokálny zdroj vody situovaný v obci Nová Vieska. Obe prívodné potrubia majú profil DN 200.

Verejné rozvody vody sú v zmysle platného územného plánu pre obec Gbelce situované na verejne prístupných plochách, pozdĺž miestnych komunikácií v spoločných trasách s ďalšími sieťami technickej infraštruktúry. Rozvody vody pre zásobovanie domácností sú v centrálnom jadre sídla zokruhované, len v bočných uliciach sú vybudované ako vetvové rozvody. Ich profily sú usporiadané tak, aby bola zabezpečená aj potreba požiarnej vody.

4.1.2.3 Odvádzanie a čistenie odpadových vôd

V súčasnosti obec Gbelce nemá vybudovanú kanalizačnú sieť na odvádzanie odpadových splaškových vôd. Odpadové splaškové vody sú odvádzané a prečisťované v domových septikoch, vlastných ČOV, resp. sú zhromažďované v žumpách.

4.1.3 Ostatné inžinierske siete

4.1.3.1 Plynifikácia obce, zásobovanie plynom

V súčasnosti obec je obec plynifikovaná prostredníctvom verejných rozvodov plynu. Územím obce prechádza tranzitný plynovod DN 300 PN 4,0 MPa (VTL). Súčasťou distribučnej siete plynu je aj regulačná stanica slúžiaca na redukciu tlaku plynu, ktorá je lokalizovaná v severovýchodnej časti obce.

Ďalšia distribúcia plynu v obci smerom ku koncovým užívateľom je zabezpečovaná stredotlakovým rozvodom plynu (STL) s tlakom 0,1 MPa. Hlavný prívod z regulačnej stanice medzi koncových užívateľov v obci je privádzaný potrubím DN 200, DN 100, redukovaný až na DN 50. Časť rozvodov je zokruhovaná, ich trasy sú situované pozdĺž verejných komunikácií.

4.1.3.2 Elektrifikácia obce, zásobovanie elektrickou energiou

Obec je v súčasnosti zásobovaná elektrickou energiou 22 kV linkou č.0253 lokalizovanou severne od obce, z ktorej je v obci napájaných 16 distribučných trafostaníc 22/0,4 kV, z čoho 7 slúži pre zásobovanie obytných častí obce a malých prevádzok v obci. Ich prepojenie je realizované prostredníctvom vzdušného vedenia, len transformátor umiestnený v centrálnej časti obce je napájaný káblom.

4.1.4. Telekomunikačné siete

Obec je napojená optickým káblom na celoštátnu telekomunikačnú sieť do automatickej telefónnej ústredne ATU Gbelce. Pevná telefónna linka je medzi domácnosťami v obci distribuovaná prostredníctvom metalického vedenia na stĺpoch telefónneho vedenia. V obci je súčasne vybudovaná káblová televízna sieť a zároveň sieť miestneho rozhlasu. V obci sú súčasne vybudované dva stožiarové vysielače pre mobilné siete T-com a Orange, tzn. že obec je pokrytá širokopásmovým bezdrôtovým signálom pre mobilný internet.

4.2 Sociálna infraštruktúra

4.2.1 Domový a bytový fond

Uvedené údaje boli čerpané z posledných dostupných údajov vyplývajúcich zo SODB 2001, pričom v súčasnosti sa aktuálny stav bytového a domového fondu môže v niektorých aspektoch viac alebo menej líšiť.

Na základe výsledkov zo SODB 2001 možno konštatovať, že v r.2001 celkový domový fond v obci tvoril 834 domov z toho 85% (708) trvale obývaných a 15% (126) neobývaných. Priemerný vek domu bol na úrovni 40 rokov. Z hľadiska formy zástavby dominujú predovšetkým nízkopodlažné 1-2 podlažné domy na úrovni 85% (706) domov, zvyšok pripadá na 2-3 podlažné domy a nezistené domy.

Z hľadiska zastúpenia jednotlivých obytných typov domu, dominujú predovšetkým domy rodinného typu (rodinné domy) na úrovni 96% (809), bytové domy 1,5% (13) a ostatné budovy 1,4% (12).

Z hľadiska formy vlastníctva prevažujú domy predovšetkým v osobnom vlastníctve. Na OV fyzických osôb pripadá 81,6% (681) zo všetkých domov, ostatné domy sú vo vlastníctve PO, štátu, bytového družstva a ostatných nezistených osôb.

Z hľadiska počtu bytov v obci sa na základe výsledkov zo sčítania nachádzalo celkovo 893 bytov, z toho 85,5% (764) bolo trvalo obývaných a 14,5% (129) neobývaných.

Z hľadiska zastúpenia jednotlivých obytných typov bytu, dominujú predovšetkým byty rodinného typu na úrovni 91% (815), nasledujúc bytové domy 7,3% (66) a ostatné budovy na úrovni 1,3% (12).

Z hľadiska jednotlivých veľkostných typov bytu, zo zistených bytov prevažujú predovšetkým 3-izbové byty na úrovni 36% (282), nasledujúc 5+izbové byty na úrovni 26% (199), 4-izbové byty na úrovni 25,9 % (198), 2-izbové byty na úrovni 10% (79) a 1-izbové, byty na úrovni 0,7% (6) zo všetkých zistených bytov.

Celková plocha bytov v obci predstavuje 83 970 m², z toho obytná plocha 57 372 m². V priemere na jeden byt pripadá 109,9 m² celkovej plochy a 75,1 m² obytnej plochy.

Tabuľka č.11: Domy, byty a ukazovatele bývania v obci Gbelce v r.2001

Počet	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Domový fond spolu
a	1	2	3	4
Domov spolu	809	13	12	834
Trvale obývaných domov	691	13	4	708
v %	97,6	1,8	0,6	100
v tom vlastníctvo:				
štátu	1	1	0	2
bytového družstva	0	8	0	8
obce	1	0	2	3
fyzickej osoby	680	1	0	681
právnickej osoby	-	-	-	-
ostatných	9	3	2	14
s 1-2 nadzemnými podlažiami a nezistené	690	12	4	706
s 3-4 nadzemnými podlažiami	1	1	0	2
s 5+ nadzemnými podlažiami	-	-	-	-
Ubytovacích zariadení bez bytu	-	-	-	-
Neobývaných domov	118	0	8	126
z toho: určených na rekreáciu	7	0	0	7
Priemerný vek domu	40	28	26	40
Bytov spolu	815	66	12	893
v tom: trvale obývané	694	66	4	764
v %	90,8	8,6	0,5	100
z toho družstevné	0	41	0	41
byty vo vlastníctve občana v bytovom dome	0	21	0	21
neobývané	121	0	8	129
neobývané z dôvodu zmeny užívateľa	5	0	0	5
neobývané, určené na rekreáciu	7	0	0	7
neobývané, uvoľnené na prestavbu	4	0	1	5
neobývané, nespôsobilé na bývanie	23	0	0	23
neobývané po kolaudácii	-	-	-	-
neobývané v pozostalostnom alebo súdnom konaní	-	-	-	-
neobývané z iných dôvodov	78	0	7	85

nezistené	4	0	0	4
Trvale obývané byty:				
Materiál nosných múrov: kameň, tehly	490	58	2	550
drevo	-	-	-	-
nepálené tehly	122	0	0	122
ostatné a nezistené	82	8	2	92
Veľkosť bytu: 1 obytná miestnosť	6	0	0	6
2 izby	79	0	0	79
3 izby	232	48	2	282
4 izby	179	17	2	198
5+ izieb	198	1	0	199
Bývajúcich osôb	2 100	182	9	2 291
Počet CD	857	73	4	934
Počet HD	766	68	4	838
Obytné miestnosti	2 738	217	14	2 969
Počet osôb na 1: byt	3,03	2,76	2,25	3
obytné miestnosti	0,77	0,84	0,64	0,77
CD	2,45	2,49	2,25	2,45
HD	2,74	2,68	2,25	2,73
Obytná plocha bytu v m ²	53 504	3 565	303	57 372
Celková plocha bytu v m ²	79 287	4 279	404	83 970
Priemerný počet:				
- m ² obytnej plochy na 1 byt	77,1	54	75,8	75,1
- m ² celkovej plochy na 1 byt	114,2	64,8	101	109,9
- m ² obytnej plochy na 1 osobu	25,5	19,6	33,7	25
- obytných miestností na 1 byt	3,95	3,29	3,5	3,89

Zdroj: ŠÚ – KS Nitra, SODB 2001

Z hľadiska technického vybavenia bytového fondu, celkovo 79,8% (610) trvalo obývaných bytov má prípojku na plyn, 86,7% (663) má vodovodnú prípojku priamo zavedenú do bytu. Mimo bytu má zavedenú prípojku 2,8% (22) bytov a bez vodovodnej prípojky je 5,6% (43) bytov. Obec nie je vybavená verejnou kanalizáciou, ako formu odvádzania splaškových odpadových vôd sa využívajú septiky alebo žumpy, na ktoré je pripojených približne 84,1% (643) bytov.

Z hľadiska spôsobu vykurovania v trvale obývaných bytoch dominuje predovšetkým lokálne ústredné kúrenie 53,9% (412) na plyn 93,6% (386), nasleduje pevné palivo 3,6% (15) a elektrina.

Alternatívny spôsob vykurovania je založený na etážovom kúrení 10,9 % (84) na plyn 92,8% (78) a na pevné palivo 7,2% (8). Kúrenie prostredníctvom kachiel využíva 23,9%

(183) bytov z toho na pevné palivo pripadá 48% (88) bytov, na plyn 46,9% (86) bytov. Zvyšok pripadá na elektrinu a iné spôsoby vykurovania.

Tabuľka č.12: Vybavenie trvale obývaných bytov v obci Gbelce v r.2001

Vybavenie	Počet	
	bytov	osôb v bytoch
a	1	2
Bytov spolu	764	2 291
z toho:		
s plynom zo siete	610	1 880
s vodovodom		
v byte	663	2 043
mimo bytu	22	55
bez vodovodu	43	100
nezistené	36	93
s kanalizáciou		
prípojka na kanalizačnú sieť	-	-
septik (žumpa)	643	2 020
so splachovacím záchodom	518	1 683
s kúpeľňou alebo sprchov. kútom	638	1 989
Ústredné kúrenie diaľkové	7	15
Ústredné kúrenie lokálne	412	1 285
na pevné palivo	15	50
na plyn	386	1 210
elektrické	6	16
Etážové kúrenie	84	
na pevné palivo	6	28
na plyn	78	260
ostatné	-	-
Kachle	183	
na pevné palivo	88	238
elektrické	3	4
plynové	86	240
ostatné	6	10
Iné	78	211
Spolu	764	2 291

Zdroj: ŠÚ – KS Nitra, SODB 2001

Z hľadiska vekovej štruktúry bytového fondu v rámci bytového fondu prevažujú byty postavené v časovom období r.1946 – 1970 na úrovni 43,06% (329) bytov, nasledujúc, byty postavené v časovom období r.1971 -1980 na úrovni 15,71% (120) bytov, obdobie r. 1920 – 1945 na úrovni 13,74% (105) bytov, obdobie r.1981- 1990 na úrovni 12,3% (94) bytov, obdobie r.1991 – 2001 na úrovni 6,81% (94) bytov, obdobie r.1900 -1919 na úrovni 2,75% (21) bytov a obdobie po r.1899 a nezistené na úrovni 5,63 (43) bytov.

Tabuľka č.13: Veková štruktúra bytového fondu v obci Gbelce

Obec	r. 1899 a nezistené	1900 - 1919	1920 - 1945	1946 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1990	1991 - 2001	Spolu
počet abs.	43	21	105	329	120	94	52	764
počet v %	5,63	2,75	13,74	43,06	15,71	12,3	6,81	100

Zdroj: ŠÚ – KS Nitra, SODB 2001

Čo sa týka bytovej výstavby po r. 2001 medzi r.2001 – 2003 v obci pribudli 3 byty, následne v r.2004 boli vydané 2 stavebné povolenia na výstavbu RD (4 povolenia na odstránenie stavby), v r.2005 boli skolaudovaných 6 bytov (RD) a vydané 3 stavebné povolenia (2 povolenia na odstránenie stavby) a v r. 2006 bol skolaudovaný 1 byt (RD)

4.2.2 Súčasné projekty výstavby v obci

V súčasnosti v obci prebieha výstavba nových nájomných bytových domov, projekt predpokladá výstavbu 2 obytných blokov, pričom blok A je už postavený a čaká na kolaudáciu. Oba bytové bloky sú z hľadiska výstavby, priestorového a dispozičného riešenia identické.

Objekt bytového bloku pozostáva z 3 podlaží (prízemie + 2 poschodia). Výstavba jedného bloku zahŕňa dohromady 6 bytových jednotiek a to dva 2-izbové a štyri 3-izbové byty.

(1 podlažie) 2-izbové byty budú mať vlastnú obytnú plochu 49,48 m² a ďalšie spoločné priestory medzi bytovými jednotkami budú mať dohromady 36,48 m². Celková úžitková plocha podlažia bude mať 135,44 m².

(2 podlažie) 3-izbové byty budú mať vlastnú obytnú plochu 59,62 m² a ďalšie spoločné priestory medzi bytovými jednotkami budú mať dohromady 17 m². Celková úžitková plocha podlažia bude mať 136,38 m²

(3 podlažie) 3-izbové byty budú mať vlastnú obytnú plochu 56,54 m² a ďalšie spoločné priestory medzi bytovými jednotkami budú mať dohromady 17 m². Celková úžitková plocha podlažia bude mať 130,08 m²

Celkovo by malo byť v obci postavených 12 nových nájomných bytových jednotiek (štyri 2-izbové a 8-trojizbových bytov.)

V okolí obytných blokov je plánované vytvorenie zóny pre voľnočasové aktivity pre rodiny s prítomnou výsadbou verejnej zelene ako doplnkového kompozično-estetického prvku sídla. Bytové domy sú riadne napojené na inžinierske siete, avšak kvôli chýbajúcej kanalizácii budú vybudované nádrže pre splaškové odpadové vody.

Celková výška investície pripadajúca na jeden bytný blok činí približne 294 430, 52€ (OC s DPH). Obec si na realizáciu výstavby vzala úver vo výške 220 830,52 €. Obec rovnako požiadala o príspevok z ŠFRB a MDVRR, pričom získala dotáciu vo výške 73, 600€.

Nájom obecných bytov sa bude realizovať podľa príslušného VZN upravujúceho nájom nájomných bytov, ktoré bolo vydané obcou.

4.2.3 Iné zariadenia sociálnej infraštruktúry v obci

Zariadenia sociálnej infraštruktúry umožňujú plniť sociálne funkcie sídla predovšetkým z hľadiska uspokojovania dopytu miestnych obyvateľov po službách. Máme na mysli predovšetkým základné služby ako napr.: zdravotné, gastronomické, obchodné, rekreačné, vzdelávacie, remeselné a atp.

Relatívne, rozvinutý a primerane diverzifikovaný trh služieb na danom lokálnom území prehlbuje špecializáciu čo podporuje vznik ďalších služieb (komerčných, realitných...) s vyššou pridanou hodnotou z čoho vyplýva, že objem trhu rastie a miestna ekonomika sa rozvíja.

Základom trhu služieb na danom území sú zariadenia občianskej vybavenosti – sociálna infraštruktúra. Kvalitu a dostupnosť týchto služieb ovplyvňuje aj technický stav či technologická výbava daného zariadenia sociálnej infraštruktúry.

Tabuľka č.14: Prehľad zariadení služieb základnej občianskej vybavenosti v obci Gbelce

Ukazovateľ	Hodnota
Zdravotné stredisko	áno
Školské zariadenie	áno
Predajňa potravinárskeho tovaru	áno
Pohostinské odbytové stredisko	áno
Predajňa nepotravinárskeho tovaru	áno
Predajňa pohonných látok	nie
Zariadenie pre údržbu a opravu motorových vozidiel	nie
Predajňa súčiastok a príslušenstva pre motorové vozidlá	nie
Hotel (motel, hotel)	nie

Penzión *** až *	nie
Turistická ubytovňa **, *	nie
Chatová osada *** až *	nie
Kemping **** až *	nie
Ostatné hromadné ubytovacie zariadenia	áno
Komerčná poisťovňa	nie
Komerčná banka	nie
Bankomat	áno

Zdroj: Mestská a obecná štatistika, MOŠ, 2012

Zo znázornenej tabuľky vyplýva, že v obci sú zastúpené základne zariadenia občianskej vybavenosti na báze obchodných, zdravotníckych, vzdelávacích, pohostinských a ubytovacích služieb. Avšak v obci vôbec nie je rozvinutý sekundárny trh ďalších služieb, predovšetkým v oblasti poskytovania služieb cestovného ruchu

4.2.4.Školstvo

Oblasť školského vzdelávania v obci zabezpečuje materská a základná škola. Systém vzdelávania v obci zabezpečuje MŠ a ZŠ, J. Štampayho s dvojazyčným vyučovaním, slovenského a maďarského jazyka. Zriaďovateľom oboch škôl je obec Gbelce.

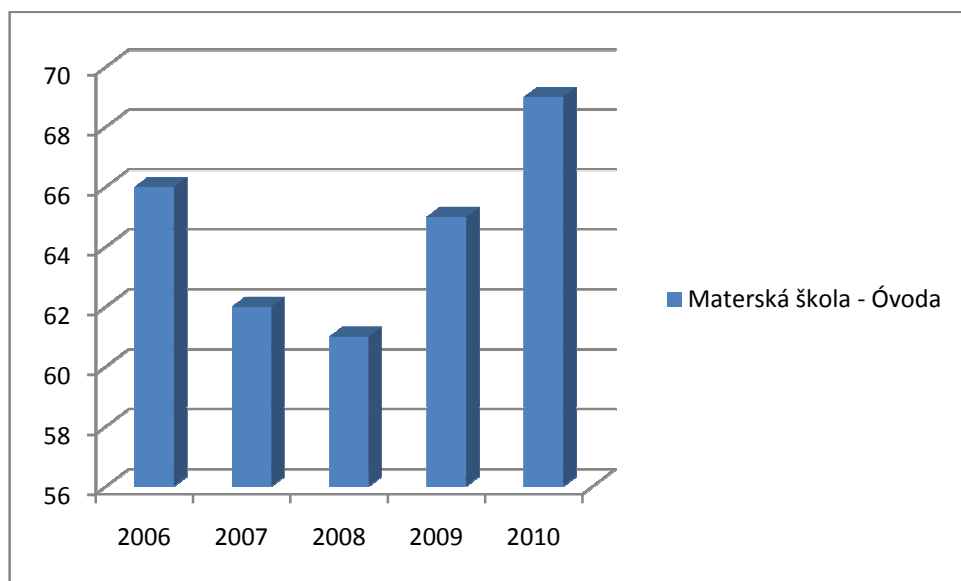
Tabuľka č.15: Prehľad MŠ s dvojazyčným vyučovaním v obci Gbelce k 15.9.2011

Územie	Zriaďovateľ	Jazyk	Triedy MŠ so starostlivosťou						Príprav. triedy			Asi-
			týždennou a		celodennou		poldennou		v minulom		Uči-	stenti
			nepretržitou		u				škol. roku		telia	uči-
Adresa			triedy	deti	triedy	deti	triedy	deti	triedy	deti		teľa
Materská škola - Óvoda	Obec Gbelce	S	0	0	1	23	0	0	1	14	2	0
Materská škola - Óvoda	Obec Gbelce	M	0	0	2	41	0	0	1	7	4	0

Zdroj: UIPŠ, 2012

Z hľadiska organizácie MŠ v obci vyplýva, že v r.2011 v obci boli dohromady 3 triedy s celodennou starostlivosťou o deti, jedna trieda s VJS s počtom 23 detí a 2 učiteľmi a druhá trieda s VJM s počtom 41 detí a 4 učiteľov. Dohromady teda MŠ v Gbelciach navštevuje 64 detí a pracuje v nej 6 učiteľov.

Obr. č.12: Vývoj počtu detí navštevujúcich MŠ v r.2006 - 2010

Zdroj: UIPŠ, 2012

Zo znázorneného obrázka vyplýva značne kolísajúci trend zmeny počtu detí navštevujúcich MŠ. Do r.2008 vývoj naberal zostupný trend, kedy dosiahol svoje minimum – 61 navštevujúcich detí, čo bolo o 6% menej (5) detí ako v r.2006. Po r. 2008 vývoj nabral vzostupný trend a dosiahol svoj nový vrchol v r.2010, kedy navštevovalo MŠ 69 detí, čo bolo o 12,5% (8) detí viac než v r.2008. Za r.2011 ten trend je opäť klesajúci

Tabuľka č.15: Prehľad ZŠ s dvojazyčným vyučovaním v obci Gbelce k 15.9.2011

Územie	Zriaďovateľ	Druh ZŠ	OrgVyu	Jazyk	Triedy			Žiaci				Asi-	
					v ročníku							Uči-	stenti
					nu l- to m	1. - 4.	5. - 9.	nul- tom	1. - 4.	5. - 9.	telia	uči- teľa	
Základná škola	Obec Gbelce	1-9	4	S	0	4	5	0	70	97	15	1	
ZŠ J. Stampayho s VJM	Obec Gbelce	1-9	4	M	0	4	5	0	66	92	17	0	

Zdroj: UIPŠ, 2012

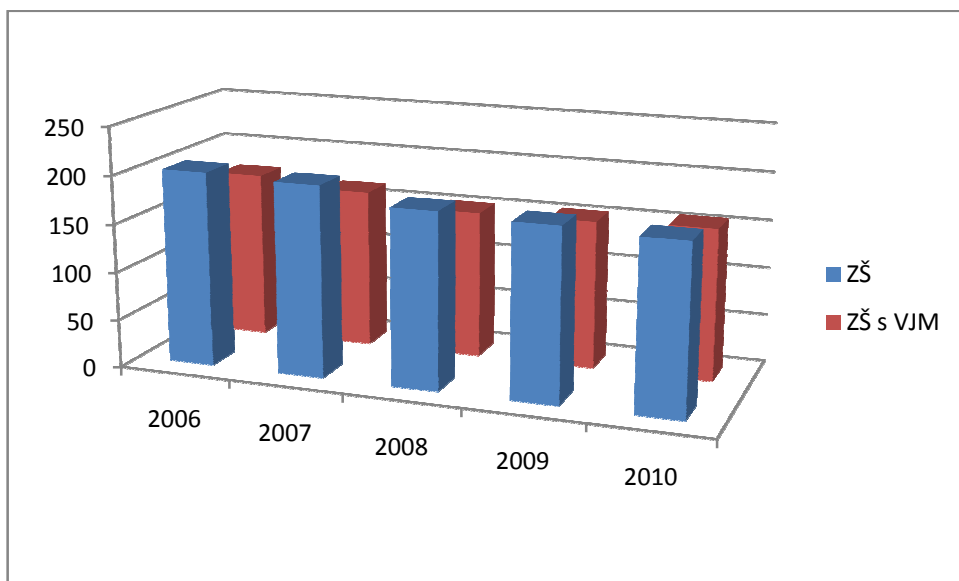
ZŠ v obci pokrýva celú oblasť základného vzdelania. Vzdelávajú sa v nej žiaci 1. – 9.stupňa. Z hľadiska organizácie ZŠ, žiaci majú možnosť absolvovať 1.- 4. ročník

a vybrať si odbornú školu alebo gymnázium, či sa rozhodnúť pokračovať v stupni 4. – 9.ročníka.

Z tabuľky, že v r.2011 v obci bolo dohromady 18 tried, ktoré navštevovalo dohromady 189 žiakov a 33 učiteľov, vrátane asistenta učiteľa. V triedach s VJS študovalo dohromady 167 žiakov a to v 4 triedach v stupni 1.- 4., 70 žiakov a v 5 triedach stupni 5. – 9., 97 žiakov. Na jednu triedu stupňa 1. – 4. teda pripadalo zhruba 18 žiakov a na jednu triedu stupňa 5. – 9. pripadalo zhruba 19 žiakov. Žiakov s VJS vyučovalo dohromady 16 učiteľských pracovníkov vrátane asistenta učiteľa.

V triedach s VJM študovalo dohromady 158 žiakov a to v 4 triedach v stupni 1.- 4., 66 žiakov a v 5 triedach stupni 5. – 9., 92 žiakov. Na jednu triedu stupňa 1. – 4. teda pripadalo zhruba 17 žiakov a na jednu triedu stupňa 5. – 9. pripadalo zhruba 18 žiakov. Žiakov s VJM vyučovalo dohromady 17 učiteľských pracovníkov. Súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu v škole je aj ŠKD a iné voľnočasové aktivity pre deti.

Obr. č.13: Vývoj počtu detí navštevujúcich ZŠ v r.2006 - 2010

Zdroj: UIPŠ, 2012

Zo znázorneného obrázka vyplýva takmer vyrovnané počty žiakov navštevujúce triedy s vyučovacím jazykom slovenským a vyučovacím jazykom maďarským. Horšie je však klesajúci trend vývoja počtu žiakov navštevujúcich slovenské i maďarské triedy. V prípade slovenských tried, v priebehu r.2006 – 2010 bol zaznamenaný pokles počtu žiakov o 14% (28) na úroveň 174 žiakov v r.2010. V prípade maďarských tried to bol pokles o 10% žiakov (17) na úroveň 157 žiakov v r.2010. Obra trendy naznačujú negatívny vývoj mladej populácie v obci.

Súčasťou školského areálu je aj školská jedáleň pre žiakov MŠ a ZŠ, telocvična a školské ihrisko pre deti, ktoré je však v schátranom stave

4.2.5 Zdravotníctvo

Zdravotná starostlivosť v obci je zabezpečovaná prostredníctvom súkromných stálych ambulancií všeobecného lekára a lekárov špecialistov. Výdaj liekov zabezpečuje lekáreň.

Tabuľka č.14: Prehľad zariadení zdravotníckych služieb v obci Gbelce

Ukazovateľ	Hodnota
Lekárne a výdajne liekov	áno
Samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých	áno
Samostatné ambulancie praktického lekára pre deti a dorast	áno
Samostatné ambulancie praktického lekára stomatóloga	áno
Samostatné ambulancie praktického lekára gynekológa	nie

Zdroj: Mestská a obecná štatistika, MOŠ, 2012

V obci pôsobia ambulancie všeobecného lekára pre dospelých v počte 2 lekári a 2 zdravotné sestry. V obci pôsobí ambulancia všeobecného lekára pre deti a dorast v počte 1 lekár a zdravotná sestra. Zo zdravotníckych špecialistov je v obci prítomná ambulancia zubného lekára. V obci je prítomní taktiež lekáreň.

4.2.5.1 Sociálna starostlivosť

V obci priamo nepôsobí žiadne sociálne zariadenie pre seniorov. V obci pôsobí miestna organizácia klubu dôchodcov, ktorá ma k svojej činnosti vyhradené priestory. Opatrovateľská starostlivosť môže byť vykonávaná individuálnym spôsobom alebo v sociálnom zariadení inej obce.

4.2.6. Komerčná vybavenosť

Komerčnú vybavenosť v obci zabezpečujú zariadenia obchodu a služieb, ďalej pohostinské, gastronomické a ubytovacie zariadenia. V obci je prítomné zariadenie siete maloobchodu a popri ňom pôsobia ďalšie zariadenia drobných podnikateľov.

V obci sa nachádza ubytovacie zariadenie ARDEA, ktoré je vo vlastníctve obce s približnou kapacitou 50 osôb na ubytovanie a približne 100 na stravovanie. V blízkosti ubytovacieho zariadenia sú aj zóny pre realizáciu spoločenských a voľno-časových aktivít, ku ktorým patrí strelnica, motokrosová dráha a malý amfiteáter.

4.6.5 Kultúra, šport a média

V obci je kultúrne povedomie udržiavané prostredníctvom pôsobenia rôznych občianskych združení a spoločenských podujatí v obci. K hlavným kultúrnym miestam možno zaradiť náboženské miesta rímsko – katolícky kostol a evanjelickú faru.

K ďalším dôležitým zariadeniam možno zaradiť kultúrny dom s približnou kapacitou 200 miest, knižnicu a amfiteáter. Knižnica zahŕňa knižničný a pamäťový fond v približnom rozsahu 15000 knižničných titulov odbornej literatúry i beletrie v slovenskom i maďarskom jazyku. Súčasťou knižnice je i miestnosť s internetovým pripojením.

Malý divadelný amfiteáter je miestnou unikátnou stavbou z architektonického hľadiska a z hľadiska dispozičného riešenia. Má približne kapacitu 750 miest a jeho ústredným prvkom je originálna trstinová strecha klenutá v tvare starodávneho ázijského luku nad hlavným pódium. Amfiteáter je vhodný pre uskutočňovanie rôznych spoločenských udalostí a môže prispievať k posilňovaniu sociálneho kapitálu obce.

K športovým zariadeniam možno zaradiť zariadenia nachádzajúce sa v areály MŠ a ZŠ, čo zahŕňa: 1 futbalové ihrisko, 1 telocvičňu a hádzanárske ihrisko, ktoré si však vyžadujú renováciu a modernizáciu. Ku športovým komerčným zariadeniam možno zaradiť motokrosovú dráhu a športovú strelnicu.

V obci sa nachádza ešte obecný rozhlas a obecná televízia a žiadne ďalšie elektronické alebo printové médium.

4.2.8 Infraštruktúra odpadového hospodárstva

V obci sa nenachádza žiadne špecializované zariadenie na odpad ako zberný dvor, skládka alebo spaľovňa odpadov, ktoré sú v momentálnej prevádzke. V obci existuje skládka TKO avšak tá bola v r.2002 zákonom uzatvorená. Zber, separácia a odvoz komunálneho odpadu zabezpečuje spoločnosť **Brantner s.r.o.** poskytujúca klientom svoje komunálne služby na základe zmluvného vzťahu. Na zber odpadu sú určené zberné nádoby, ktoré využívajú jednotlivé domácnosti.

Väčším problémom obce sú však nelegálne skládky odpadu, ktoré do budúcnosti môžu nadobudnúť charakter ekologickej záťaž. Ide o starú neriadenú skládku (časť Paríž) typu A (pravdepodobná environmentálna záťaž).

Z hľadiska programu odpadového hospodárstva (POH), obec má vypracovaný program do r.2005 a v súčasnosti by bolo vhodné vytvoriť úplne novú koncepciu POH v súlade s novelou zákona č.223/2001 Z.z. o odpadoch reflektujúci rámcovou smernicou ES 98/2008 o odpade. Táto novela zákona nadobúda právnu účinnosť od r.2013 a ukladá samosprávam nové povinnosti v oblasti nakladania s odpadom.

Z hľadiska plánovania novej koncepcie riadenia odpadového hospodárstva v obci, obec navrhuje modernizáciu a rozšírenie infraštruktúry odpadového hospodárstva. Obec presadzuje rekultiváciu súčasnej uzatvorenej skládky odpadu a zároveň zavedenia systému kompostovania BRO prostredníctvom vybudovania obecnej kompostárne na biologicky rozložiteľný odpad a zberný dvor na separovaný zber odpadu.

4.2.9 Zariadenia špecifických služieb

K zariadeniam špecifických služieb v obci zaraďujeme Rímsko-katolícky a evanjelický cintorín s približnou kapacitou 1500 miest a 250 miest.

5.Životné prostredie

Stav životného prostredia na území SR je diferencovaný. Regióny vykazujú rôzny stav zaťaženia jednotlivých zložiek životného prostredia v dôsledku antropogénnej činnosti a v rôznej miere sa v nich uplatňujú rizikové faktory, ktoré spätne limitujú kvalitu života.

Z hľadiska environmentálnej regionalizácie územia SR, katastrálne územie obce Gbelce sa nachádza v Tekovskom okrsku. Podľa správy o stave ŽP SR 2011 (SAŽP), územie obce sa nachádza v III. stupni (mierne narušené životné prostredie), berúc do úvahy všetky zložky ŽP a antropogénne vplyvy na tieto zložky. V okolí obce sa nachádza Dolnopohronská oblasť, ktorá označuje ako oblasť so značne narušením životným prostredím.

5.1. Ovzdušie

Z hľadiska bilancie emisií základných znečisťujúcich látok (ZZL) berieme od úvahy emisie tuhých znečisťujúcich látok (TZL), emisie SO₂, NO_x a CO zo stacionárnych a mobilných zdrojov.

Z hľadiska bilancie výskytu emisií TZL v priemere za rok, územie obce spadá do oblasti s emisiou <2 t.km⁻² v priemere za rok, tuhého znečisťujúceho odpadu. Z hľadiska bilancie výskytu emisií SO₂ územie obce spadá do oblasti oblasti s emisiou <2 t.km⁻² SO₂ v prípade emisií NO_x je to <1 t.km⁻² a pri emisiách CO je to tiež <1 t.km⁻² v priemere za rok. Najväčším zdrojom znečisťovania ovzdušia (TZL, SO₂,NO_x,CO, PM₁₀,PM_{2,5}) na lokálnom

území je predovšetkým automobilová doprava, zo stacionárnych zdrojov sú to väčšie spoločnosti v meste Nové Zámky a Štúrovo. (*Správa o stave ŽP SR, 2011*)

Namerané hodnoty výskytu ZZL, podľa Správy o stave ŽP SR 2011, indikujú najmenej zaťažené životné prostredie na území obce z hľadiska výskytu emisií TZL, SO₂, NO_x a CO

5.2.Voda

5.2.1 Povrchové vodné zdroje

Územie obce je popretkávané sieťou potokov a kanálov. Najvýznamnejší potok je Paríž, pretekajúci severnou časťou územia so svojim prítokom Svodínsky potok. J a JV časť potoka odvodňuje Mužliansky potok. Daný vodný tok patrí dolnému úseku povodia Hrona.

Hodnotenie kvality povrchových vôd v zmysle STN 75 7221, kvalitu vody hodnotí v 8 skupinách ukazovateľov (A až H) a s použitým sústavou medzných hodnôt zaraďuje vody do 5 tried kvality (I.trieda - veľmi čistá voda, V.trieda – veľmi silno znečistená voda)

Na základe mapy tried kvality povrchový vôd (SHMÚ) dolný toku rieky Hrona v sledovanom úseku Kamenín – Kamenica nad Hronom vykazoval nasledovné úrovne kvality v 8 skupinách ukazovateľov:

Skupina A – ukazovatele kyslíkového režimu: (O₂, BSK₅, ChSK_{Cr}, ChSK_{Mn}) – kvalita vody je zaradená do V. triedy

Skupina B – základné fyzikálno-chemické ukazovatele povrchových vôd: (pH, RL) – kvalita vody je zaradená do II.-III. triedy

Skupina C – nutrienty v povrchových vodách (N – NH₄, P, N org.) - kvalita vody je zaradená do III. triedy

Skupina D – biolog. ukazovatele povrchových vôd (SI-bios.) – pretrvávajú II. a III. trieda kvality

Skupina E – mikrobiolog. ukazovatele v povrchových vodách (koliformné baktérie, fekálne..) – pretrvávajú – III. a IV. trieda kvality

Skupina F – mikropolutanty v povrchových vodách (NEL_{UV}, Al, As, Hg, streptokoky) – pretrvávajú V. trieda kvality

Skupina G – toxicita v povrchových vodách a skupina H – rádioaktivita v povrchových vodách nebola zistená.

5.2.2 Podzemné vodné zdroje

Kvalitu podzemných vôd sleduje SHMÚ v jednotlivých hydrogeologických rajónoch. Z hľadiska obehu podzemných vôd riešené územie spadá do Priiečnej zóny Dunaja od Komárna po Štúrovo. Táto oblasť je pod značným vplyvom priemyselnej a poľnohospodárskej činnosti, čo sa odráža v prekročených ukazovateľoch ako SO_4^{2-} , NH_4^+ , As a CHSK_{Mn} .

5.3 Pôda

Pôda je základným výrobným faktorom a súčasne je nenahraditeľným prírodným zdrojom. Medzi najvýznamnejšie riziká, ktoré môžu ohroziť produkčný potenciál pôd možno sú procesy, ktoré vedú k fyzikálnej alebo chemickej degradácii pôd.

Z pohľadu rizík chemickej degradácie pôd medzi najzávažnejšie patrí kontaminácia pôd ťažkými kovmi a organickými polutantami, acidifikácia ale aj salinizácia a sodifikácia pôdy.

Z hľadiska výskytu rizikových prvkov v pôdných typoch riešeného územia sú najzávažnejšie prvky ako: As, Cd, Co, Cr, Cu, Hg, Pb, F atp. Z hľadiska kontaminácie pôd org. polutantami sú rizikové napr. fluoroantén (FI), benzo(a)pyrén (BaP), benzo(b)fluoroantén (BbF) a ďalšie zlúčeniny.

Z pohľadu rizík fyzikálnej degradácie pôd medzi najzávažnejšie patrí zhutňovanie pôd, zasolovanie a zamokrené oblasti a erózia.

K zhutňovaniu pôd dochádza najmä v dôsledku nesprávneho obhospodarovania pôdy (štruktúra RV, oševné postupy, hnojenie) alebo v dôsledku tlaku obrábacích mechanizmov na pôdu. Vo vzťahu k nášmu riešenému územiu sú najviac vystavované účinkom sekundárnemu zhutňovaniu pôdy hlinité, černozeme a hnedozeme.

Zasolené pôdy sa najčastejšie vyskytujú v nivách riek. Na ich vzniku sa významne podieľajú silne mineralizované podzemné vody najmä chloridom a síranom sodným. Podzemné vody s vysokým obsahom soli v oblastiach s výparným vodným režimom pôdy dochádza vzliňaním k vynášaniu rozpustných solí do pôdneho profilu, kde sa po transpirácii vody, soli vyzrážajú na povrchu pôdných častíc a voľné ióny sodíka sa viažu na pôdny koloidný komplex. Takéto podmienky sú na Slovensku na juhu Podunajskej a Východoslovenskej nížiny, kde suchá a teplá klíma, výparný režim pôd a prítomné mineralizované podzemné vody vytvárajú predpoklad pre rozširovanie zasolených pôd.

Pôdna erózia patrí k významným degradačným procesom pôdy, ktoré sa veľkou mierou podieľajú na znižovaní jej kvality. Dlhodobý intenzívny vplyv erózných procesov na pôdu môže viesť až k úplnému odnosu jemnozeme, čo v konečnom dôsledku znamená zánik pôdy ako takej. V SR je najvýznamnejšou veterná a vodná erózia.

Veterná erózia pôsobí rozrušovaním pôdneho povrchu mechanickou silou vetra a odnášaním častíc na iné miesto. Základnými faktormi spôsobujúcimi vetrenú eróziu sú meteorologické a pôdne faktory.

Z hľadiska rizika výskytu veternej erózie, v riešenom území sa nachádza pásmo predovšetkým v južnej časti, s intenzitou veternej erózie s odnosom na úrovni 22-75 t/ha čo predstavuje III. kategóriu - silná eróziu. Severná časť územia obce spadá do I.kategórie – slabá alebo nijaká erózia, s odnosom na úrovni <0,7 t/ha.

Z hľadiska rizika výskytu vodnej erózie, väčšina riešeného územia spadá do I.kategórie, teda žiadna až slabá erózia s odnosom <4 t/ha, len severovýchodná časť územia kadiaľ preteká potok Paríž spadá do III.kategórie – vysoká erózia s odnosom 10 – 30 t/ha.

5.4 Ochrana prírody a krajiny

Ochrana prírody a krajiny je jedným zo základných výrazov starostlivosti každej modernej spoločnosti o životné prostredie, ktorá determinuje kvalitu života v prostredí, ale ako i jeden z fundamentálnych predpokladov zachovávaní prírodného a kultúrneho dedičstva pre ďalšie generácie.

5.4.1 Biodiverzita územia obce

Z hľadiska fyto geograficko-vegetačného členenia sa v danom území prelínajú rôzne pásma zmiešaných listnatých lesov predovšetkým ide o zóny zmiešaných jaseňovo-brestovo-dubových lesov v povodiach veľkých riek (tvrdé lužné lesy), nížinných hygrofilných dubovo-hrabových lesov, peripanónskych dubovo-hrabových a dubových lesov.

Z hľadiska výskytu špecifických vegetačných druhov je to napr. *javor tatarský* , *dubom plstnaný* a *iné*

Z hľadiska živočíšstva, najrozvinutejšia biodiverzita živočíšstva sa vyskytuje predovšetkým v CHÚ, ktoré sa nachádzajú v Gbelciach medzi, ktoré zaraďujeme:

Maloplošné chránené územia:

- Národná prírodná rezervácia **Parížske močiare (1993)** – výmera NPR predstavuje približne 1 840 464 m², zaradené v 4.stupni ochrany s výskytom vzácných biocenóz ako napr. : *šašiniarik tenkozobí*, *lysky* a *divé kačice*
- Prírodná rezervácia **Drieňová hora (1964)** – výmera PR na úrovni 9 700 m² (ochr. pásmo 24 400 m²), zaradená v 3.stupni ochrany so zachovaním zvyškov pôvodných stepných rastlinných a živočíšnych spoločenstiev podunajských sprašových pahorkatín s výskytom chránených druhov ako napr. *poniklec veľkokvetý*, *hadinec červený*...

Do územia obce zasahujú aj medzinárodne významné lokality ochrany prírody (NATURA 2000):

- SKCHVÚ020 Parížske močiare
- SKUEV0292 Drieňová hora

Do územia obce zasahujú aj prvky nadregionálneho, regionálneho a miestneho ÚSES:

- nadregionálne biocentrum Parížske močiare (NBC9) – ležiace v centrálnej časti riešeného územia
- regionálny biokoridor potoka Paríž – biokoridor, tvorený vodným tokom, trávnatými porastmi a lesnými porastmi so zvyškami mŕtvych ramien.

6.Spoločenský život v obci, rozpočet obce, externé a inštitucionálne vzťahy

Inštitucionálny základ fungovania obecných samospráv bol položený z. **č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení**, ako PO s právnou subjektivitou, ktorá hospodári s vlastným majetkom a príjmami a zodpovedajúci za všestranný rozvoj územia.

Starosta obce je štatutárnym a výkonným zástupcom v majetko-právnych vzťahoch obce, v pracovno-právnych vzťahoch voči zamestnancom a v administratívno-právnych vzťahoch je správnym orgánom.

Druhým najdôležitejším orgánom samosprávy tu vystupuje **obecné zastupiteľstvo**, ktoré je zastupiteľským zborom obce, zloženým z poslancov. Starosta i obecné zastupiteľstvo vzniká z priamych volieb a v rámci svojich kompetencií sa spolupodieľajú na formulovaní a implementovaní obecnej politiky vo verejnom záujme.

Rozpočet obce je najdôležitejšou súčasťou finančného systému a základom jej finančného hospodárenia. Rozpočet sa na základe zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy vnútorne člení na: **bežný rozpočet a kapitálový rozpočet**. S rozpočtom sú spojené aj finančné operácie.

Tabuľka č.15.: Rozpočet obce Gbelce v r.2009 - 2012

Rozpočet obce Gbelce v r.2009 - 2012	2009	2010	2011	2012
PRÍJMY SPOLU /bežné + kapitálové/	1 575 814	1 273 402	1 262 255	1 290 346
Bežné príjmy	1 231 963	1 273 402	1 262 255	1 216 746
Kapitálové príjmy	344 121	0	0	73 600
VÝDAVKY SPOLU /bežné + kapitálové/	1 607 847	1 300 713	1 246 650	1 461 522
Bežné výdavky	1 231 963	1 257 108	1 227 637	1 179 774
Kapitálové výdavky	376 154	43 605	19 113	281 748
SCHODOK	-32 033	-27 311	15 605	-171 176
FINANCNE OPERACIE	32 033	27 311	-6 000	171 176
Prijmy	32 033	34 271	0	185 822
Výdavky	0	6 960	6 000	14 646
VÝSLEDOK HOSPODARENIA /vyrovnaný rozpočet/	0	0	9 605	0

Zdroj: OcÚ Gbelce

Zo znázornenej tabuľky vyplýva, že na základe dostupných údajov v rokoch 2009 – 2012, obec udržiavala vyrovnaný rozpočet, okrem r.2009 kedy vykázala prebytok vo výške 9605 eur. Najväčší zdroj príjmov pre obec sú tradične bežné príjmy, pozostávajúce z: **daňových príjmov, nedaňových príjmov a grantov a transferov**. Kapitálové príjmy obec zaznamenala v r.2009, na úrovni 21,8% príjmov bežného rozpočtu a v r.2012, na úrovni 5,7% príjmov bežného rozpočtu. Z hľadiska výdavkov, celkové výdavky obce sú podobne členené na bežné a kapitálové výdavky. Bežné a kapitálové výdavky zabezpečujú riadny chod samosprávy, vrátane realizácie rozvojových programov obce. Obec Gbelce v rámci svojho rozpočtu podporuje nasledovné programy:

1. Plánovanie, manažment, kontrola
2. Interné služby obce
3. Služby občanom
4. Odpadové hospodárstvo
5. Pozemné komunikácie
6. Vzdelávanie
7. Kultúra
8. Prostredie pre život
9. Sociálne služby
10. Podporná činnosť

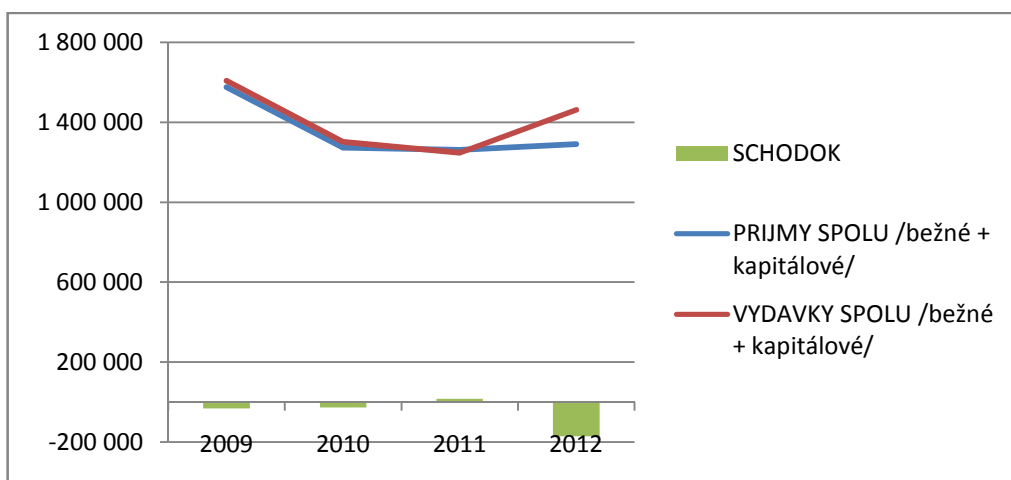
Súčasťou rozpočtu obce sú i rôzne finančné operácie na príjmovej a výdavkovej strane. Na strane príjmov sú to predovšetkým rezervy z mimorozpočtových fondov, ktoré slúžia na

krytie rozpočtového schodku a na strane výdavkov sú to prostriedky vyčlenené na splácanie pôžičiek, úverov a pod.

V rámci bežných výdavkov v priemere najväčšiu nákladovú položku tvoria výdavky na vzdelávanie, približne na úrovni 62% z celkových bežných výdavkov, nasledujú výdavkami na podpornú činnosť, na úrovni 25%.

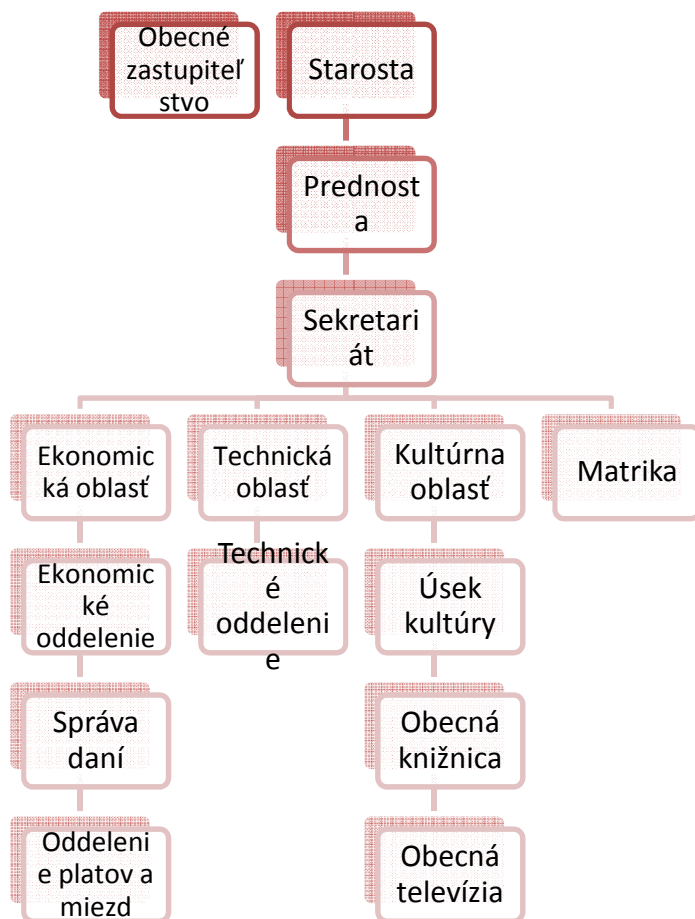
Kapitálové výdavky sa rôznia, predovšetkým sa odvíjajú od aktuálnych rozvojových potrieb obce. Dlhodobo sa obec snaží udržiavať vyrovnaný rozpočet, avšak v súčasnosti je zaťažená investičnou výstavbou nájomných bytov, z čoho jej vyplývajú náklady na dlhovú službu spojenú so splácaním úveru z bytovej výstavby, a z úveru na školu.

Obr.č. 14 :Vývoj príjmov, výdavkov a schodku verejných financií v obci Gbelce v r.2009 – 2012 v eur

Zdroj :Vlastné spracovanie, OcÚ Gbelce

Obr.č.15: Schéma organizácie riadenia obce

Zdroj: Obú Gbelce

6.1 Externé vzťahy obce

V súčasnosti obec Gbelce je členom *o.z. mikroregiónu Dvory a okolie*, ktorých hlavným predmetom činnosti je podporovať a presadzovať záujmy členov združenia v kontexte mikroregiónu. Obec Gbelce v zastúpení svojho starostu je členom predsedníctva občianskeho združenia.

Popri tom obec Gbelce, individuálne je v partnerskom vzťahu s maďarskou obcou *Nemecsgulács*, ležiacej pri brehu Balatónu v Maďarsku. Partnerstvo je formálne deklarované zmluvou o spolupráci podpísanej za účasti čelných predstaviteľov obce v r.2002. Spoločné aktivity obcí prebiehajú na báze účasti na obecných slávnostiach, výmenou skúsenosti v oblasti ľudového folklóru a pod.

6.2 Spoločenský život v obci

O spoločenský život v obci sa stará predovšetkým cirkev, školy a rôzne občianske a iné záujmové združenia v obci. Z hľadiska najdôležitejších občianskych a ostatných kultúrno-záujmových združení, ktoré sú podporované z verejných zdrojov obce možno zahrnúť:

- PZ Parížske močiare
- Rada rodičov pri ZŠ
- TJ Sokol Gbelce
- Ženský spevácky zbor pri ZŠ
- Združenie VOREX Motoklub
- Rímsko-katolícka cirkev, farnosť Gbelce
- Združenie vinohradníkov a vinárov
- MO CSEMADOK-u
- Gbelcia Crassiceps – pre pomoc prírode
- Ženský spevácky zbor pri CSEMADOK-u
- Združenie rodičov pri ZŠ s VJM J.Stampayho

K ďalším združeniam možno zahrnúť:

- Klub dôchodcov
- Slovenský zväz včelárov
- Poľovnícke združenie
- Telovýchovná jednota

Uvedené združenia sa podieľajú na organizácii rôznych kultúrnych a spoločenských podujatí v obci čím podporujú vytváranie sociálnych väzieb medzi obyvateľmi v obci.

7. SWOT analýza

SWOT analýza definuje vnútorné (silné a slabé stránky) a vonkajšie (príležitosti a ohrozenia) rozvojové faktory. Predstavuje kombináciu dvoch analýz, *S – W a O – T*. Na základe tejto analýzy možno presne definovať najvhodnejšie ciele, ktoré by zužitkovali najvýraznejšie predpoklady a pozitívne rozvojové impulzy a eliminovali problémy a prípadné riziká. Pomáha tiež identifikovať prioritné oblasti, ktoré budú predmetom rozvojovej stratégie.

Rozvojové faktory môžu mať pozitívny (silné stránky, príležitosti) resp. negatívny charakter (slabé stránky, ohrozenia). SWOT analýza vychádza z uskutočnenej socio-ekonomickej analýzy obce.

Pri vypracovávaní SWOT analýzy a následne i strategickej časti sme vzali do úvahy výsledky sociologického prieskumu uskutočneného prostredníctvom ankety na základe dotazníka, kde sme zisťovali postoje občanov ku kľúčovým otázkam rozvoja obce.

Tabuľka č.15: Zoradenie kľúčových oblastí rozvoja podľa dôležitosti na škále 1 – 12, 1 – najdôležitejšie, 12 – najmenej dôležité

Poradie dôležitostí jednotlivých oblastí	VS*	NS*
Cestovný ruch	6	3
Informatizácia (dostupnosť internetu, databáz)	10	11
Kultúra a šport	7	6
Ľudské zdroje (povinné vzdelávanie, ďalšie vzdelávanie)	9	7
Občianska vybavenosť	6	10
Ochrana ŽP (likvidácia čiernych skládok, sep. Odpadu)	2	5
Podnikanie	3	4
Sociálna infraštruktúra(školské a zdravotnícke zariadenia)	7	2
Sociálne služby (zdravotná starostlivosť, soc. služby)	8	8
Strategické plánovanie	5	9
Technická infraštruktúra	5	12
Vytváranie nových pracovných príležitostí	1	1
Vytváranie nových partnerstiev (spolupráca)	4	12

Zdroj: Anketa, Obú Gbelce, október 2012

*VS – verejný sektor

*NS - neziskový sektor

Zo znázornenej tabuľky vyplýva, že občania na základe dotazníka najväčšiu váhu dôležitosti prisudzujú práve ekonomickej oblasti : kde časť **vytváranie nových pracovných príležitostí** u zástupcov všetkých zúčastnených občianskych sektorov dosiahlo zhodne najvyššiu dôležitosť, pomerne vysokú úroveň dôležitosti si udržiava i časť **podnikanie, ochrana ŽP, sociálna infraštruktúra a cestovný ruch**. Prekvapivo nízku úroveň dôležitosti požíva oblasť **technickej infraštruktúry, sociálnej služby a vytváranie partnerstiev**.

SWOT analýza Gbelce, časť: Samospráva a externé vzťahy obce

Silné stránky

- Členstvo obce v mikroregionálnom združení **Dvory a okolie**
- Inštitucionálne zastúpenie obce v predsedníctve a dozornej rade, mikroregionálneho združenia
- Udržiavanie zahraničných vzťahov s partnerskou obcou (Nemesgulács MR)
- Výhodná poloha obce z hľadiska priestorovej blízkosti okresných miest a blízkosti prírodných lokalizačných faktorov
- Podpora spoločenskej a záujmovej činnosti zo strany obce

Slabé stránky

- Nevyjasnené a nevysporiadané vlastnícke a majetkové pomery medzi samosprávou a súkromným sektorom
- Nedostatok vlastných finančných zdrojov obce na riešenie všetkých rozvojových problémov
- Neukončená decentralizácia verejnej správy a neukončená fiškálna decentralizácia
- Nesúlady medzi prenesenými kompetenciami a pridelenými finančnými dotáciami na vykonávanie týchto kompetencií samosprávou
- Zaťaženie obce dlhovou službou

Príležitosti

- Rozvoj externých vzťahov medzi obcou a ostatnými obcami združenými v mikroregión Dvory a okolie
- Možnosti rozvíjania projektov spolupráce medzi partnerskými

Ohrozenia

- Riziko spomalenia rozvoja obce v dôsledku neukončenej transformácie majetku z dôvodu nevyjasnených majetko-právnych vzťahov
- Finačné a fiškálne riziko
- Riziko poklesu podpory spolkom

obcami na kultúrnej, sociálno -
ekonomickej a infraštruktúrnej báze

- Možnosť získavania nových kontaktov, ekonomických a pracovných príležitostí medzi podnikateľmi združenými v mikroregióne

a záujmovým združeniam z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov

- Riziko nespolupráce medzi jednotlivými členmi mikroregiónu, rozdielne názorové a hodnotové rozdiely

SWOT analýza Gbelce, časť: Ľudské zdroje, vzdelanie a kultúra

Silné stránky

- Stabilizovaná produkčná základňa obyvateľstva
- Stabilizovaný podiel produktívnej zložky obyvateľstva
- Prítomnosť základných zariadení vzdelávania v obci reprezentovaných materskou a základnou školou
- Široké portfólio spolkov a iných záujmových združení reprezentujúcich kultúrny život obce
- Prítomnosť zariadení občianskej vybavenosti na trávenie voľnočasových aktivít a organizovanie kultúrnych a spoločenských podujatí v obci (ihrisko, knižnica, strelnica, motokrosová dráha)
- Dobré podmienky pre organizované trávenie voľného času pre deti, mládež, dospelých a dôchodcov prostredníctvom činnosti záujmových združení
- Materiálna a finančná podpora zo strany obce pre činnosť spolkov a záujmových združení
- Pôsobnosť školského zariadenia s dvojazyčným vyučovaním, prispievajúci k posilňovaniu sociálnej

Slabé stránky

- Dlhodobo klesajúci trend vývoja počtu obyvateľov
- Dlhodobo záporné demografické saldo prirodzeného prírastku obyvateľstva
- Dlhodobo klesajúci trend kladného mechanického prírastku obyvateľstva
- Prevažujúci podiel emigrujúceho obyvateľstva nad imigrujúcim podielom obyvateľstva
- Prevládajúci trend celkového úbytku obyvateľstva v posledných rokoch
- Všeobecne nepriaznivý vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva
- Klesajúci podiel predproduktívnej zložky obyvateľstva
- Prevažujúci podiel a mierny rast poproduktívnej zložky obyvateľstva
- Rastúci trend indexu starnutia resp. rast priemerného veku obyvateľstva
- Nevyhovujúca vzdelanostná štruktúra obce
- Vysoký podiel produktívneho obyvateľstva skôr s nižším stredným vzdelaním a nízky podiel obyvateľstva s úplným stredným a vysokoškolským vzdelaním
- Nízky podiel vzdelanosti ľudských

kohézie medzi obyvateľmi v obci

zdrojov vhodných na prácu
v odvetviach vysokou pridanou
hodnotou

- Zastaraný technický stav zariadení voľnočasových aktivít a nedostatočné využívanie potenciálu rekreačného zariadenia Ardea

Príležitosti

- Rozvíjajúca sa bytová výstavba v obci
- Asistencia obce pri zapájajú osôb s nízkym vzdelaním alebo kvalifikáciou do verejného života obce, súčinnosť obce s orgánmi štátnej správy pri organizovaní vzdelávacích a rekvalifikačných kurzov, aktivačných prác apod.
- Podpora rozvoja kultúrneho kapitálu obce prostredníctvom nadväzovania a zintenzívňovania kultúrnych väzieb medzi jednotlivými združeniami na lokálnej, regionálnej a medziregionálnej úrovni

Ohrozenia

- Vzájomná kumulácia negatívnych trendov v demografickom vývoji obyvateľstva s možným patologickým dopadom na budúci rozvoj obce
- Odliv kvalifikovanej a vzdelanej pracovnej sily
- „Zamrznutý“ miestny trh práce a tvorba pracovných miest len s nízkou pridanou hodnotou
- Možnosť prehlbovania niektorých patologických javov v obci (dlhodobá nezamestnanosť, chudoba, kriminalita apod.)
- Možnosť oslabenia kultúrneho kapitálu v obci z dôvodov nezáujmu mladej generácie, možného nedostatku financií a pod.

SWOT Analýza Gbelce, časť: Hospodárstvo, podnikanie a trh práce

Silné stránky

- Príjemné vidiecke prostredie, relatívne blízka dostupnosť stredne veľkých miest, pomerne nízke ceny nehnuteľností a životné náklady
- Relatívne diverzifikovaná hospodárska základňa obce zastúpená vo všetkých

Slabé stránky

- Nedostatočne rozvinutý miestny trh práce v zmysle nepružnosti ponuky a dopytu na trhu práce, malého počtu pracovných príležitostí a nízkej miery tvorby pracovných miest
- Vysoké transakčné náklady pri migrácii

sektoroch NH

- Dostupná ponuka voľných priestorov na realizáciu výrobných či obchodných aktivít
- Prítomnosť špecializovaných služieb a high – tech služieb v odvetviach s vysokou pridanou hodnotou
- Pôsobnosť subjektov PO a FO v službách s vysokou pridanou hodnotou
- Pomerne rozsiahla ponuka lokalizačných faktorov obce (Parížske močiare, zariadenia obč. vybavenosti pre voľnočasové aktivity) atraktívna pre nové podnikateľské a pracovné príležitosti napr. v oblasti rozvoja cestovného ruchu a turizmu
- Vysoký podiel viníc na celkovej výmere obce s potenciálom veľkoobjemovej produkcie vína s možnosťou exportu mimo regiónu
- Vysoký podiel pracovne produktívnej zložky obyvateľstva s nadpriemernou hodnotou indexu ek. zaťaženia a indexu ek. aktivity oproti priemeru SR

za prácou do miest

- Relatívne nízke mzdy v regióne
- Pretrvávajúca vysoká miera nezamestnanosti
- Relatívne vyšší podiel pracujúcich odchádzajúcich za prácou do susedných oblastí
- Nevysporiadané vlastnícke a majetkové vzťahy v obci
- Nedostatočne vybudované prostredie vhodné pre expanziu služieb s vysokou pridanou hodnotou
- Nedostatok kvalifikovaných síl pre rozvoj služieb s vysokou pridanou hodnotou
- Monoštruktúrne zameranie FO s prevažujúcou dominanciou odvetvia maloobchodu a drobných služieb
- Zastaralá a chátrajúca infraštruktúra zariadení občianskej vybavenosti, vhodných na komerčné využitie

Príležitosti

- Prítomnosť diverzifikovanej základne sektorov NH s možnosťou potenciálnej tvorby pracovných miest
- Pôsobenie služieb s vysokou pridanou hodnotou s možnosťou potenciálnej tvorby pracovných miest s dopadom na zvýšenie lokálnej zamestnanosti
- Podpora obce pri stimulovaní rozvoja podnikateľského sektora, formou technickej pomoci, daňových úľav pri

Ohrozenia

- Možnosť zhoršenia podnikateľských podmienok v obci z dôvodu vývoja hospodárskeho cyklu, uvažovania nových daní čo však obec nemôže priamo ovplyvniť
- Možné zhoršenie finančnej sily obce z dôvodu poklesu prílevu financií z podielových daní zo ŠR a nutnosti zvyšovania miestnych daní a poplatkov

prenájme obecného majetku pre podnikateľské účely a pod.

- Revitalizácia ubytovacieho objektu Ardea, a ďalších zariadení občianskej vybavenosti s pozitívnym dopadom na rozvoj CR
- Vysporiadanie vlastníckych vzťahov voči prázdny areálom a ich transformácia na hospodársku zónu atraktívnu pre investície

- Riziko absolútneho poklesu zamestnanosti v lokálnom území či v rámci okresu vedúcemu k vyst'ahovávaní produktívneho obyvateľstva
- Pokračujúci úpadok zariadení občianskej vybavenosti vhodných na realizáciu voľnočasových aktivít

SWOT Analýza Gbelce, časť: Technická a sociálna infraštruktúra, OH

Silné stránky

- Dostupnosť zariadení základnej technickej infraštruktúry v obci
- Prítomnosť viacmodálnej dopravnej infraštruktúry zahŕňajúcej cestnú a železničnú sieť
- Prítomnosť zariadení vodohospodárskej infraštruktúry zabezpečujúcej verejný rozvod vody
- Prítomnosť zariadení inžinierskych sietí zabezpečujúcich verejné rozvody elektrickej energie a plynu
- Prítomná telekomunikačná sieť reprezentovaná pevným prístupom (telefónna linka) bezdrôtovým prístupom (mobilná sieť), prítomnosť káblvej televíznej siete
- Relatívne nízky priemerný vek bytového fondu v obci
- Dominujúci podiel trvalo obývaných bytov, prevládajúci charakter OV bytového fondu
- Vysoký podiel bytového fondu napojených na koncové inžinierske siete (vodovod, plyn)
- Rozvíjajúca sa bytová výstavba v obci

Slabé stránky

- Neúplná vybavenosť základného technického fondu obce z dôvodu absencie vybudovanej kanalizačnej siete a ČOV
- Zvýšené náklady na odstraňovanie splaškových odpadových vôd, možnosť vzniku ekologickej záťaže
- Chýbajúce chodníky pre peších v niektorých frekventovaných častiach obce
- Chýbajúce systémy riadenia dopravy
- Nevýriešený problém s prejazdom nákladnej automobilovej dopravy
- Nevybudované a neprepojené cyklotrasy na siete existujúcich cyklotrás
- Určitý podiel trvalo neobývaných bytov predstavujúce určité riziko postupného chátrania
- Prevládajúci charakter nízkopodlažnej zástavby, znižujúci vplyv možných aglomeračných efektov vyplývajúcich z koncentrácie, vidiecky charakter obce
- Absencia zariadení sociálnej infraštruktúry vyššieho významu najmä v oblasti služieb, absencia domova pre seniorov

- Prítomnosť zariadení základnej sociálnej infraštruktúry reprezentovanej vzdelávacím, zdravotníckym, pohostinským a maloobchodným zariadením
- Prítomnosť infraštruktúry pre rekreáciu a trávenie voľnočasových aktivít

- Absencia trvalého komerčného využívania ubytovacieho zariadenia Ardea

Príležitosti

- Zameranie obce sa na projekty dobudovania základnej technickej infraštruktúry predovšetkým v oblasti kanalizácie a ČOV
- Zapojenie sa obce resp. OZ do projektov budovania cyklotrás s rozšírením pôsobnosti na existujúce siete cyklotrás
- Zlepšenie riadenia dopravy v obci, opatrenia na vylúčenie prejazdov nákladnej dopravy intravilánom obce v čase frekventovaného pohybu chodcov
- Zameranie sa obce na získanie dotácie z envirofondu v záujme vybudovania infraštruktúry OH

Ohrozenia

- Riziko vzniku ekologickej záťaže z dôvodu nesprávneho zbavovania sa splaškových odpadových vôd v domácnostiach
- Obmedzenie budúcich projektov výstavby viacpodlažných bytových domov z dôvodu chýbajúcej technickej infraštruktúry, zníženie atraktivity obce pre ďalších obyvateľov
- Ohrozenie peších chodcov z dôvodu chýbajúcich chodníkov pre peších na niektorých frekventovaných miestach v obci
- Znehodnotenie miestnych komunikácií a budov obyvateľov v dôsledku prejazdu kamiónov cez ulice Agátová a Slnčná

SWOT Analýza Gbelce, časť: Životné prostredie

Silné stránky

- Relatívne dobrý celkový stav životného prostredia v katastrálnom

Slabé stránky

- Zhoršená kvalita povrchového vodného toku (dolný tok rieky Hron)

území obce • Nízke zaťaženie ŽP obce z hľadiska emisií ZZL v ovzduší • Prítomnosť CHÚ rôznej kategórie v katastrálnom území obce • Výskyt bohatej biodiverzity s prítomnosťou rôznych vzácnych rastlinných a živočíšnych druhov v CHÚ • Aktivita obce a jej obyvateľov v oblasti zberu a triedenia domového odpadu spotrebnej povahy a organického odpadu	pretekajúceho v blízkosti obce • Z hľadiska hydrogeologickej rajonizácie, zhoršená kvalita podzemných vôd • Postihnutie určitých pôdnych typov v niektorých častiach katastrálneho územia obce veternou a vodnou eróziou • Uzatvorená obecná skládka TKO • Chýbajúca obecná kompostáreň BRO a slabo rozvinuté kompostovanie BRO v domácnostiach • Vysoké transakčné náklady obce na odvoz a likvidáciu odpadov • Výskyt ilegálnych skládok odpadu na území obce s kumuláciou výskytu nebezpečných zložiek TKO • Neaktualizovaný program odpadového hospodárstva obce (POH)

Príležitosti

- Väčšia starostlivosť o pôdy a prevencia voči vzniku pôdnej erózie v dôsledku intenzívnej poľnohospodárskej činnosti a pestovania vínnej révy
- Vypracovanie POH obce väčšia zaangažovanosť občanov obce do problematiky OH prostredníctvom miestnych občianskych združení
- Zriadenie obecnej kompostárne a zberného dvora, k čomu možno vypracovať projekty s možnosťou získavania prostriedkov pre

Ohrozenia

- Riziko rozširovania nelegálnych skládok odpadu so vznikom trvalej ekologickej záťaže na životnom prostredí
- Riziko ďalšej fyzikálnej a chemickej degradácie pôd v dôsledku intenzívneho poľnohospodárskeho využívania pôdy, pestovania vínnej révy apod.
- Nezaujem obyvateľov o participácii na spoločnej ochrane životného prostredia a na spoločnom postupe voči likvidácii skládok

- samosprávy zo ŠF a Envirofondeu
- Vypracovanie projektu za účelom rekultivácie uzatvorenej skládky odpadu s možnosťou získania prostriedkov pre samosprávy z Envirofondeu
- Využitie prírodného potenciálu územia zosobneného v CHÚ na organizovanie rôznych turistických, náučných a ochranárskych exkurzií pre deti, mládež a dospelých

8.Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

Obec Gbelce sa nachádza v okrese Nové Zámky v najbližšom susedstve obce sú okresy Komárno a Levice. Všetky tieto okresy z hľadiska evidovanej miery nezamestnanosti a možností trhu práce patria v rámci NSK k tým najdepresívnejším (NZ – 14, 65%; KN - 17,53% ; LV – 16% v r.2011). Na základe vykonanej sociálno-ekonomickej analýzy obce, možno konštatovať, že nezamestnanosť, trh práce a podnikateľské prostredie obce je najvýznamnejšou bariérou rozvoja obce. V rámci tejto oblasti, samotná obec má pomerne obmedzené možnosti z hľadiska zlepšenia východiskovej pozície trhu práce a podnikateľského prostredia. K pretrvávaniu týchto problémov napomáhajú i nevysporiadané majetkové a vlastnícke právne vzťahy medzi obcou a súkromným sektorom.

Výhodná poloha obce napomáha k migrácii za prácou do okresných miest, najmä NZ a KN, čo vedie k postupnému odlivu kvalifikovanej pracovnej sily z obce. Útlm hospodárskych činností v obce spojených so vznikom opustených hospodárskych areálov stimuloval rast štrukturálnej a dlhodobej nezamestnanosti.

V rámci riešenia problémov nezamestnanosti a podnikateľského prostredia je nutné sa oprieť o spoločné iniciatívy v rámci vznikajúceho združenia *Dvory a okolie*. Vzájomne podobný rozmer problémov by mohol priniesť spoločné návrhy riešenia založených na využívaní miestnych endogénnych faktorov rozvoja (geografické podmienky, produktívna pracovná sila, prírodné lokalizačné faktory).

Je výhodné orientovať sa na tie odvetvia hospodárskej činnosti v ktorých obec alebo združenie je schopné ťažiť zo svojej ponuky lokalizačných faktorov, predovšetkým v oblasti cestovného ruchu, rozvoja agroturizmu a poznávania územia. Druhým pilierom rozvoja územia je udržiavanie vysokej úrovne sociálneho kapitálu v miestnej komunite prostredníctvom rozvíjania medzikultúrnych väzieb medzi obyvateľmi obcí.

Z hľadiska sociálnej a technickej infraštruktúry azda najvýznamnejším kľúčovým problémom obce zlá situácia v oblasti dopravnej infraštruktúry a v oblasti vodohospodárskej infraštruktúry. Neúmerná zaťaženosť hlavného cestného ťahu II/509 prechádzajúceho obcou, znehodnocovanie časti miestnej komunikácie a budov v dôsledku kamiónovej dopravy, tovarová výmena medzi cestnou a železničnou nákladnou prepravou a nevhodné podmienky pre mobilitu chodcov, vytvárajú nevhodné podmienky pre rast a rozvoj mladej generácie. Z hľadiska technickej infraštruktúry najvýznamnejším problémom obce je nevybudovaná kanalizácia a ČOV čo významne obmedzuje širší rozvoj obce z hľadiska budovania ďalších zariadení občianskej vybavenosti.

Z pohľadu sociálnej infraštruktúry prevládajú v nej typy základnej občianskej vybavenosti, ktoré sú momentálne na postačujúcej úrovni avšak nevýhodou je ich zastaraný stav. Pozitívne možno hodnotiť infraštruktúru zdravotnej starostlivosti a kultúry, vzdelávania a cestovného ruchu, ktorá by si však vyžadovala obnovovacie investície a plán ďalšieho rozvoja. V oblasti riešenia niektorých kľúčových problémov by opäť mohli pomôcť spoločné iniciatívy v rámci združenia Dvory a okolie.

Z hľadiska situácie v oblasti životného prostredia, kľúčovým problémom obce je uzatvorená a nerektifikovaná skládka odpadu, chýbajúca obecná kompostáreň BRO a rozširujúce sa nelegálne skládky odpadov. K tomu možno pridať riziko ohrozenia povrchových a podpovrchových vôd a devastáciu lesov s negatívnym dopadom na miestne biotopy.

K faktorom rozvoja môžeme zaradiť prítomnosť CHÚ – Parížske močiare a Drieňová hora, ktorých prírodný potenciál možno využiť v oblasti ochrany a zachovávaní miestnej biodiverzity, rozvíjania cestovného ruchu a poznávacieho turizmu.

Rovnako i v oblasti zberu a separácie odpadov boli zaznamenané už určité pokroky. Je nutné zamerať sa na podporu občianskych iniciatív, ktoré by videli k postupnej likvidácii nelegálnych skládok.

V novom programovom období 2014 – 2020 sa očakáva pomerne značný presun finančných prostriedkov v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky pod rozpočtovú kapitolu rozvoja vidieka. Veľký objem finančných problémov bude vyčlenených pre konvergujúce regióny, ktoré majú najmä vidiecky charakter. Obce budú mať možnosť odstraňovať vlastné bariéry územného rozvoja a stimulovať vlastný regionálny rozvoj prostredníctvom rôznych investičných i neinvestičných projektov. Vysoká pridaná hodnota môže spočívať v projektoch budovania infraštruktúry a rozvoja spolupráce. Obec by mala v rámci svojej vlastnej exekutívy vytvoriť orgán, ktorý by sa týmito budúcimi výzvami dokázal kompetentne zaoberať.

9. Analýza problémov

Určenie hlavných problémov a spoločné hľadanie ich príčin ako aj ich dôsledkov je základným nástrojom v procese tvorby strategických cieľov programu rozvoja. Správna identifikácia kľúčových problémov zabezpečí čo najväčšiu adresnosť tohto dokumentu. Vstupným nástrojom v procese identifikácie problémov v obci Gbelce je podrobná SWOT analýza vychádzajúca s komplexnej socio-ekonomickej analýzy obce, popisujúca silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia jednotlivých oblastí rozvoja. Pri skúmaní príčin a dôsledkov hlavných rozvojových disparít je potrebné nájsť ich väzby a spoločnú prepojenosť, resp. vzájomnú podmienenosť. Takto identifikované vzťahy vytvárajú tzv. strom problémov, ktorý predstavuje grafické vyjadrenie väzieb medzi hlavnými problémami, ich príčinami a dôsledkami. Zároveň tak poskytuje ucelený obraz o identifikovaných problémoch a napomáha k správne naplánovaniu stratégie programu.

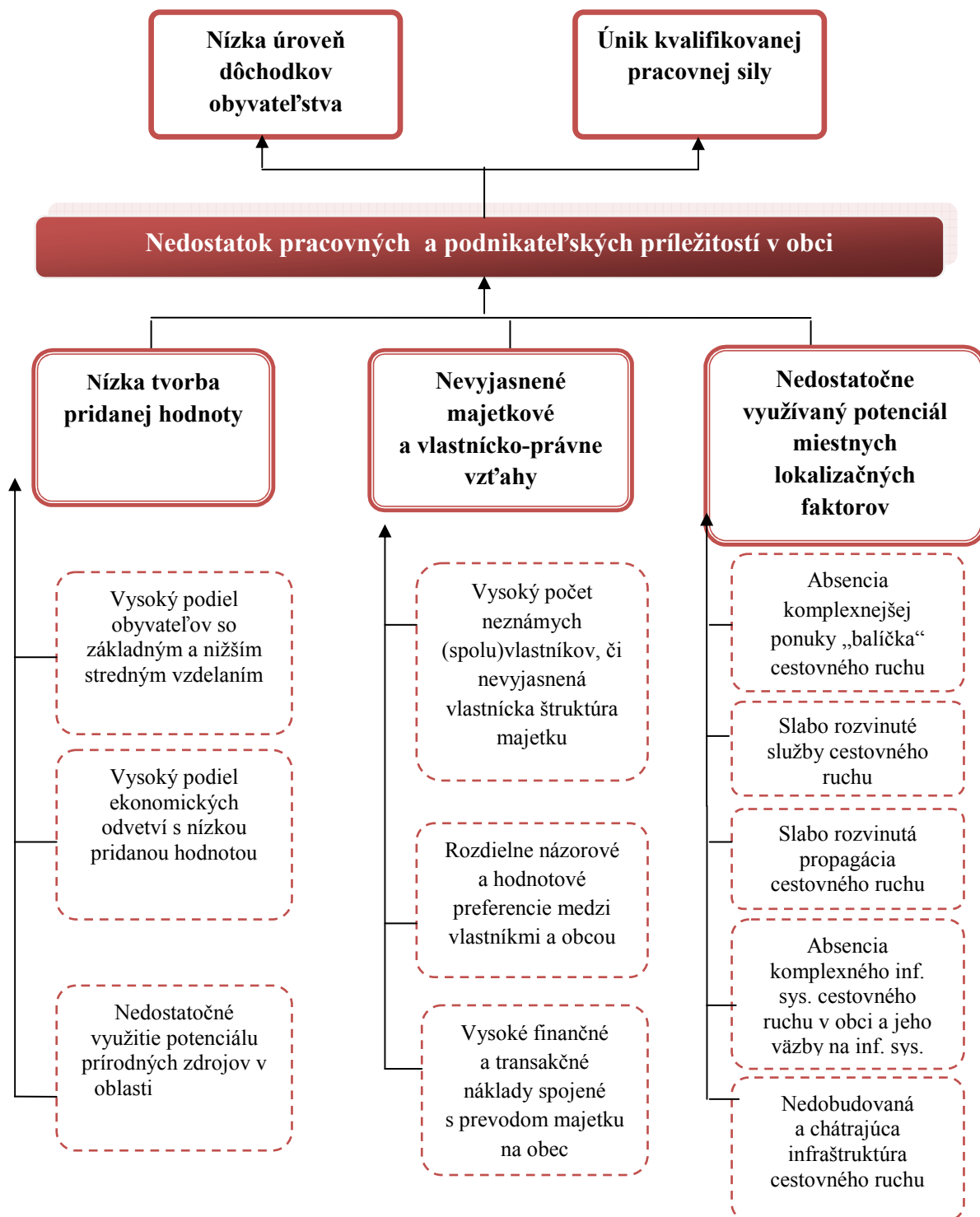
Identifikácia problémov vplyvujúcich na rozvoj územia vychádza zo socioekonomickej analýzy obce. V rámci problémovej analýzy boli vytvorené tri základné skupiny problémov v nasledovných oblastiach:

Kľúčová oblasť	Identifikácia problému
- Hospodárstvo	Nedostatok pracovných a podnikateľských príležitostí v obci
- Infraštruktúra	Nedobudovaná technická infraštruktúra a zastaraný technický stav sociálnej infraštruktúry
- Životné prostredie	Výskyt nelegálnych skládok v extraviláne obci a devastácia lesných ekosystémov

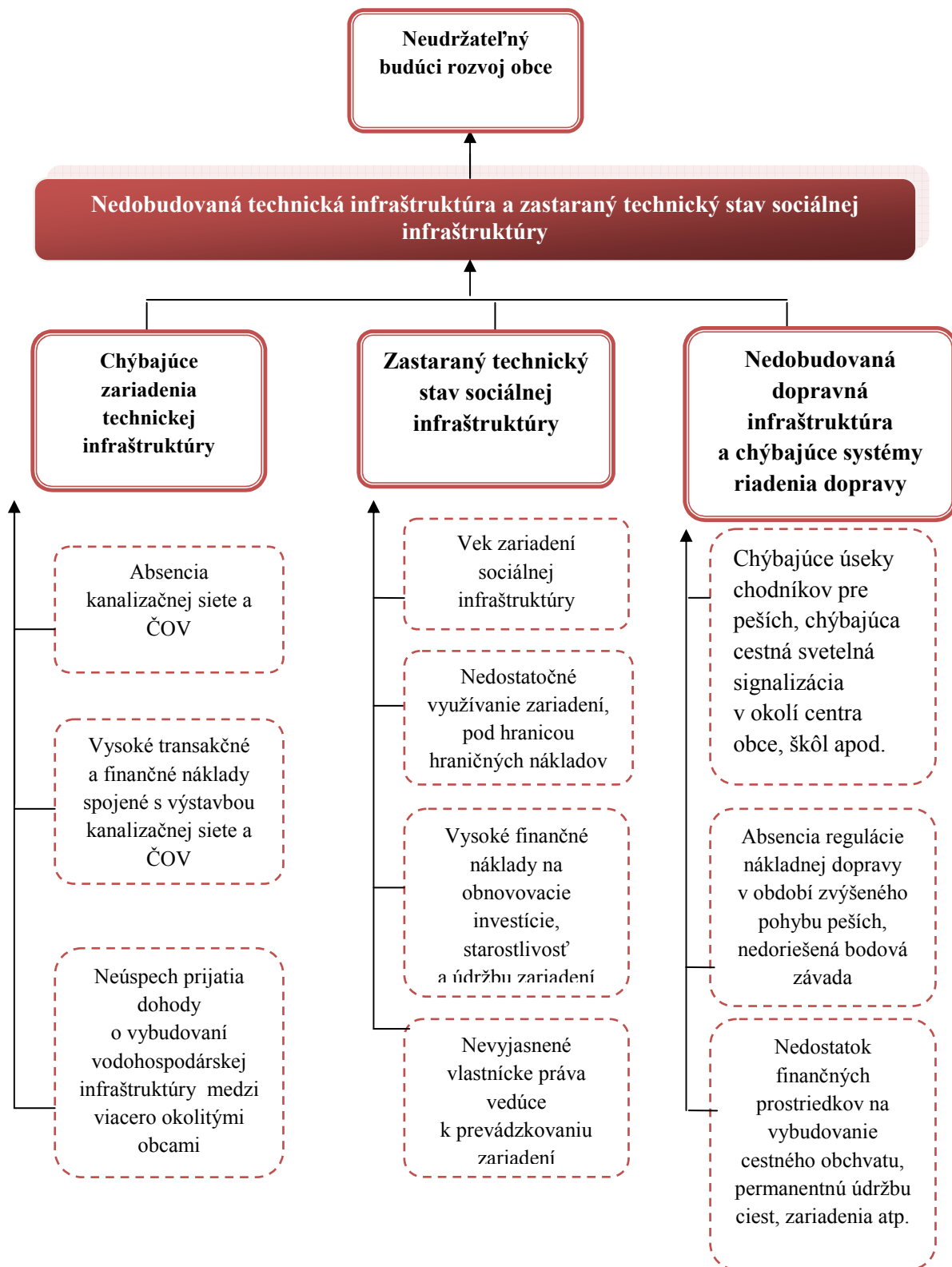
9.1 Strom problémov pre kľúčovú oblasť 1: Hospodárstvo

Identifikovaný problém: Nedostatok pracovných a podnikateľských príležitostí v obci

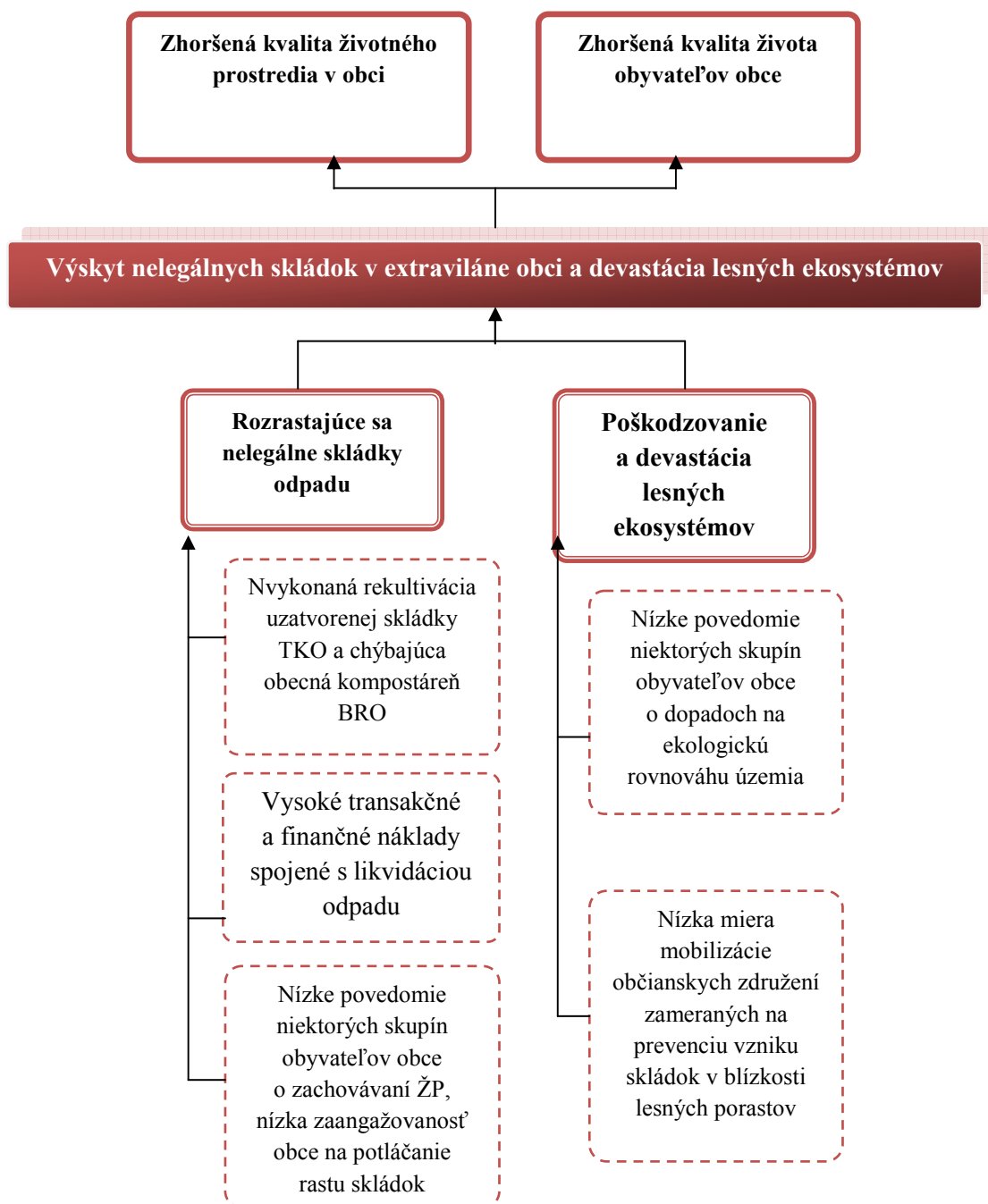
9.2 Strom problémov pre kľúčovú oblasť 2: Infraštruktúra

Identifikovaný problém: Nedobudovaná technická infraštruktúra a zastaraný technický stav sociálnej infraštruktúry

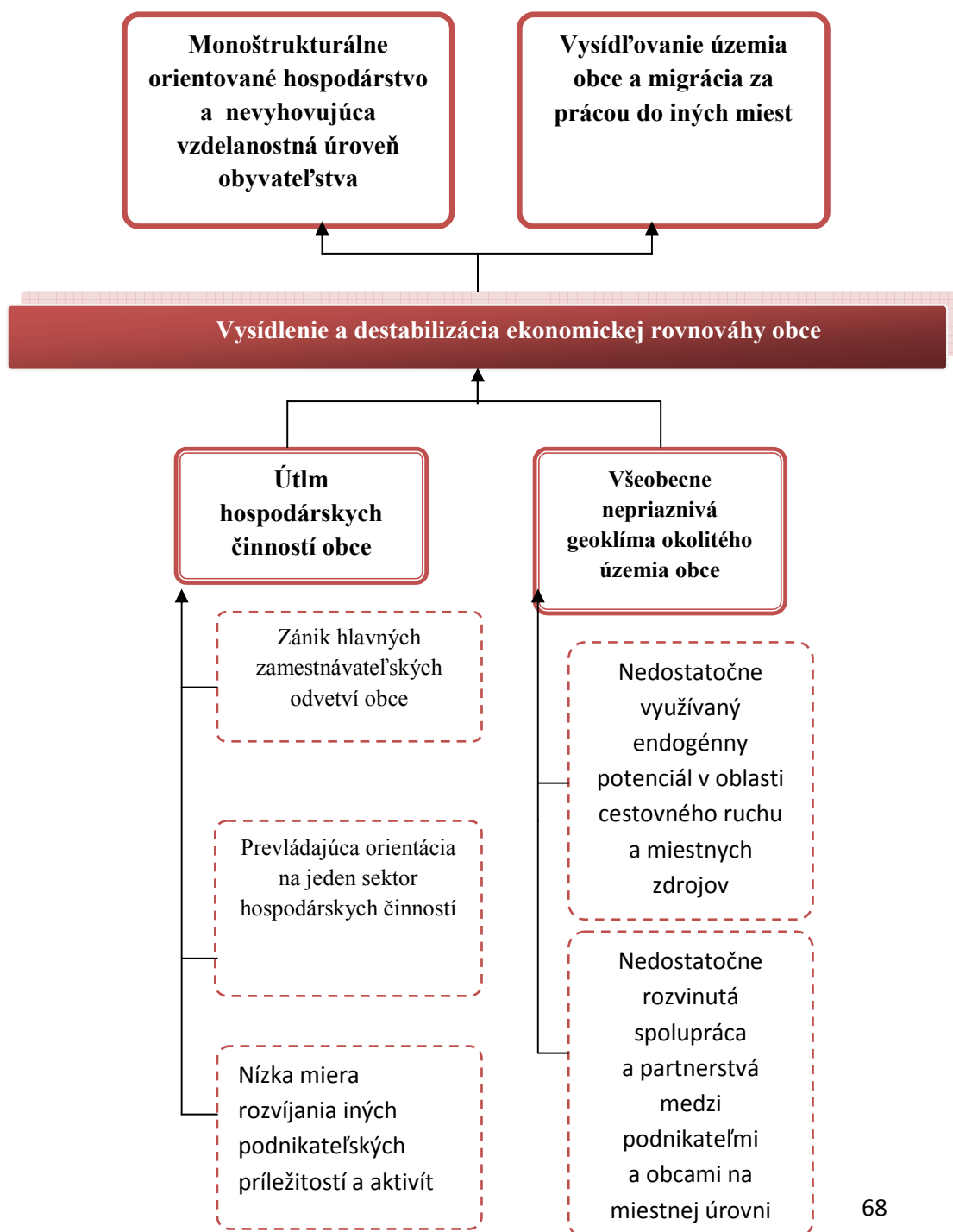

9.3 Strom problémov pre kľúčovú oblasť 3: Životné prostredie

Identifikovaný problém: Výskyt nelegálnych skládok v extraviláne obci a devastácia lesných ekosystémov

9.4 Identifikovaný kľúčový problém: Vysídlenie a destabilizácia ekonomickej rovnováhy obce

10. Rozvojová stratégia

10.1 Rozvojová vízia obce Gbelce

Obec Gbelce chce byť atraktívnou obcou, v ktorej obyvatelia budú žiť v upravenom a čistom prostredí s komplexne vybudovanou technickou a sociálnou infraštruktúrou a zachovanou duchovno – kultúrnou identitou. Bude vytvárať vhodné podmienky pre rozvoj podnikateľského prostredia s dôrazom na rozvoj cestovného ruchu a tradičných odvetví využívajúcich potenciál územia a rešpektujúcich princípy udržateľného rozvoja, ochrany prírody a krajiny. Svojim občanom bude poskytovať dostatok pracovných príležitostí, možností bývania a sebarealizácie ako aj kultúrneho a športového vyžitia

10.2 Identifikácia cieľov a popis rozvojovej stratégie

V nadväznosti na prijatú víziu obce Gbelce bol stanovený globálny cieľ stratégie a naň nadväzujúci súbor strategických a špecifických cieľov, ktoré sú členené do základných časových období. Jednotlivé obdobia odrážajú predpokladanú dĺžku a náročnosť dosiahnutia stanoveného cieľa. Ciele ďalej vstupujú do procesov tvorby samotnej stratégie programu, pozostávajúcej z priorít, špecifických cieľov a opatrení, ktorých realizácia smeruje k napĺňaniu definovaných cieľov.

Globálny cieľ

Zvýšenie hospodárskej aktivity na území obce, prostredníctvom zvýšenia miestnej zamestnanosti a tvorby podnikateľských príležitostí, dobudovanie chýbajúcej technickej infraštruktúry a likvidácie nelegálnych skládok odpadu.

Navrhnutý globálny cieľ programu predpokladá jeho naplnenie do konca r.2020, výsledkom jeho naplnenia chce obec dosiahnuť:

- zvýšenie dôchodkov obyvateľov obce meraných prostredníctvom HDP/obyv. v PKS
- zvýšenie miery zamestnanosti na trhu práce v obci a zníženie miery nezamestnanosti

Strategické ciele

Strategické ciele nadväzujú na kľúčové problémy rozvoja identifikované v problémovej analýze programu v troch oblastiach sociálno-ekonomického a spoločenského života obce. Ich napĺňanie povedie k postupnému odstraňovaniu týchto problémov a vytvorí tak podmienky pre vyvážený ekonomický a kultúrny rozvoj obce.

10.3 Definovanie strategických cieľov PHSR vo väzbe na kľúčové oblasti

Priorita	Strategický cieľ
I.Hospodárstvo	Dlhodobý udržateľný ekonomický vývoj založený na diverzifikovanej štruktúre výrobných a nevýrobných odvetví využívajúcich endogénne zdroje územia s vyšším podielom odvetví s vysokou pridanou hodnotou
II.Infraštruktúra	Vybudovanie chýbajúcej vodo-hospodárskej infraštruktúry, modernizácia a dobudovanie súčasnej dopravnej infraštruktúry a zariadení občianskej vybavenosti. Rozvoj alternatívnej dopravy
III.Životné prostredie	Udržateľný rozvoj územia zabezpečený postupnou likvidáciou nelegálnych skládok, rekultiváciou uzatvorenej skládky, vybudovaním obecného kompostoviska a zberného dvora, zvyšovaním environmentálneho povedomia obyvateľov obce

V nadväznosti na prijaté strategické ciele definované v 3 okruhoch priorit programu boli vytvorené prierezové ciele, implementácia ktorých by mala napomôcť napĺňaniu strategických cieľov programu.

Prierezový cieľ	Identifikácia cieľa
- Zaangažovanosť samosprávy k napomáhaniu realizácie vyššie uvedených cieľov	Samospráva v rámci svojich kompetencií a finančných možností inštitucionálne zakotví napĺňanie jednotlivých politík prostredníctvom vytvorenia komisie územného rozvoja

Strategické ciele možno napĺňať prostredníctvom čiastkových alebo špecifických cieľov, ktoré konštituuju strategický cieľ ako celok. Intervenciou špecifických cieľov možno napĺňať jednotlivé oblasti strategického cieľa. Ďalej ku každému špecifickému cieľu sa vzťahuje príslušné opatrenie, ktorým sa sleduje napĺňanie špecifického cieľa, čo predstavuje celkovú logiku intervencie programového dokumentu.

Na zabezpečenie celkovej synergie všetkých zvolených cieľov (strategických cieľov v rámci prioritných oblastí, špecifických cieľov a opatrení) je zvolený aj prierezový cieľ, ktorý by mal vstupovať do všetkých prioritných oblastí zároveň. Prierezový cieľ predstavuje možnosti a nástroje samosprávy, ktorými môže priamo ovplyvňovať územný rozvoj obce.

PRIORITA I.: HOSPODÁRSTVO	ŠPECIFICKÉ CIELE	<i>1. Vysporiadanie vlastníckych vzťahov smerom k určitým nehnutelnostiam schopným prinášať zisk alebo úžitok</i>	OPATRENIA	1.1 Vysporiadanie vlastníckych vzťahov smerom k nehnuteľnosti ARDEA
		<i>2. Rozvoj hospodárskych činností založených na lokalizačných faktoroch územia</i>		1.2 Využívanie nehnuteľností obce pre podporu podnikateľskej činnosti v obci
		<i>3. Vznik hospodárskych činností prostredníctvom rozvoja občianskej spoločnosti</i>		2.1 Využívanie lokali- začných faktorov smerom k cestovnému ruchu 2.2 Rozvoj foriem a produktov cestovného ruchu 2.3 Využitie potenciálu vinohradníctva a vinárstva v danej oblasti
				3.1 Podpora rozvoja remeselníctva a ľudového umenia prostredníctvom organizovania občianskej spoločnosti

PRIORITA II.: INFRAŠTRUKTÚRA	ŠPECIFICKÉ CIELE	1.Dobudovanie chýbajúcej základnej infraštruktúry	OPATRENIA	1.1 Zainteresovanie možných partnerov spomedzi okolitých obcí na projekte budovanie kanalizačnej siete a ČOV
		2.Zlepšenia a modernizácia dopravnej infraštruktúry, rozvoj alternatívnej dopravy		1.2 Vypracovanie projektu vybudovania kanalizačnej siete a ČOV v obci
		3.Renovácia zariadení		2.1 Vytvorenie novej organizácie riadenia dopravy v centre a dôležitých uzloch v obci 2.2 Vymedzenie úsekov ciest a chodníkov pre peších vyžadujúcich renováciu alebo dobudovanie 2.3 Vybudovanie cestného obchvatu komunikácie II/509 2.4 Rozvoj alternatívnej dopravy prostredníctvom budovania cyklotrás 3.1 Vymedzenie zariadení sociálnej infraštruktúry, schopným obci

		<i>sociálnej infraštruktúry</i>		dlhodobo prinášať úspory, úžitok alebo zisk, plánovanie ich modernizácie (zatepľovanie, výmena okien...)

PRIORITA III.: ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	ŠPECIFICKÉ CIELE	<i>1.Sprevádzkovanie základnej infraštruktúry odpadového hospodárstva v obci</i>	OPATRENIA	1.1 Vybudovanie a sprevádzkovanie obecnej kompostárne na biologicky rozložiteľný odpad 1.2 Vybudovanie a sprevádzkovanie zberného dvora na separovaný odpad 1.3 Rekultivácia uzatvorenej skládky TKO
		<i>2.Zvýšenie povedomia o starostlivosti a ochrane ŽP u obyvateľov obce</i>		2.1 Vytvorenie novej koncepcie POH obce 2.2 Zavádzanie nových aktivít zameraných na prevenciu a boj proti rozširovaniu nelegálnych skládok

PRIEREZOVÝ CIEĽ: ZAANGAŽOVANOSŤ SAMOSPRÁVY	ŠPECIFICKÝ CIEĽ	<i>1. Vytvorenie komisie pre územný rozvoj obce</i>	OPATRENIA	1.1 Vytýčovanie a formulácia politík pre identifikované prioritné cieľové oblasti územného rozvoja obce 1.2 Zastupovanie obce v otázkach externých vzťahov k iným obciam a k mikroregionálnemu združeniu Dvory a okolie 1.3 Zastupovanie obce v oblasti „public relation“ a v otázkach riešení vnútorných problémov obce a mobilizácii občanov a spolkov pri riešení týchto problémov

11. AKČNÝ PLÁN REGIONÁLNEHO ROZVOJA OBCE

V prvom rade je nutné pripomenúť, že daný obsah programového dokumentu PHSR obce Gbelce nie je vyčerpávajúci. Komplexnú a mnohotvárnú realitu je ťažké exaktne postihnúť, čo je dané zložitosťou a stochastickosťou reality. Avšak programový dokument by mal rámcovo zahŕňať kľúčové problémy a k nim nastavené ciele, realizovaním ktorých by sa mal dosiahnuť širší rozvoj obce v strednodobom horizonte r.2012 – 2020.

Realizácia všetkých cieľov, opatrení a aktivít pri napĺňaní jednotlivých častí stratégie si bude vyžadovať vysokú zaangažovanosť samosprávy obce Gbelce z hľadiska jej ľudských, materiálnych a najmä aj finančných zdrojov.

Z hľadiska ľudských zdrojov sa navrhuje celkové riadenie stratégie previesť do kompetencií členov komisie regionálneho (územného) rozvoja obce, ktorá by podliehala kľúčovým orgánom obce – starostovi a obecnému zastupiteľstvu. Zastúpenie jednotlivých členov komisie si vyžaduje vysokú kvalifikovanú odbornosť a skúsenosti z praxe v daných predmetných činnostiach.

Z pohľadu finančných zdrojov, obec sa musí opierať o svoj obecný rozpočet a o jeho návrhu rozdelenia finančných prostriedkov do jednotlivých rozpočtových kapitol v budúcich obdobiach. Obec pri plánovaní výdavkov, vrátane výdavkov na svoj územný rozvoj musí zohľadňovať svoju východiskovú situáciu najmä v zmysle realizovanej investičnej výstavby a nákladov dlhovej služby obce.

Vhodným pomocným nástrojom na plánovanie rozpočtu na nasledujúce obdobia je **prognóza budúcich príjmov a výdavkov obce** opierajúca sa o historické dáta minulých období a štatistických dát pochádzajúcich zo sčítania obyvateľstva SODB 2011, a vlastných dát. Prognózu možno vykonať prostredníctvom využitia metód štatistickej analýzy dát, kde sa vhodným spôsobom bude extrapolovať predpokladaný vývoj príjmov a výdavkov do budúcich období.

Vhodným nástrojom pomoci pri realizovaní predmetných cieľov je aj zvýšenie záujmu obce o možnosti čerpania zdrojov zo ŠF EÚ v novom programovom období, buď na individuálnej báze alebo v rámci zoskupenia mikroregiónu **Dvory a okolie**. Na vypracovanie projektu, môže obec využiť i služby regionálnej rozvojovej agentúry.

V súčasnosti PHSR obce Gbelce nezahrňuje indikatívne rozdelenie finančných prostriedkov na jednotlivé ciele rozvoja obce. Zainteresovanosť obce do jednotlivých cieľov stratégie závisí od objektívneho posúdenia nákladov a prínosov, vrátane optimality navrhovaného riešenia zo strany čelných predstaviteľov obce.

11.1 Implementačný rámec špecifických cieľov a opatrení

11.1.1 Priorita I: Hospodárstvo

Špecifické ciele a opatrenia

Špecifický cieľ 1: *Vysporiadanie vlastníckych vzťahov smerom k určitým nehnuteľnostiam schopným prinášať zisk alebo úžitok*

Vysporiadané vlastnícke vzťahy sú základom pre efektívne riadenie a nakladanie s materiálnymi a technickými zdrojmi obce v zmysle jej ďalšieho rozvoja.

Očakávaný dopad Špecifického cieľa 1:

Vysporiadané vlastnícke vzťahy smerom k vybraným nehnuteľnostiam v strednodobom období zabezpečí ich riadne využívanie obcou pre verejné účely a zároveň pre účely rozvoja obce.

Opatrenie: 1.1 Vysporiadanie vlastníckych vzťahov smerom k nehnuteľnosti ARDEA

Popis opatrenia:

Ubytovacie zariadenie ARDEA predstavuje v rámci obce jediný objekt svojho typu, schopný so svojimi kapacitami obslúžiť väčší počet návštevníkov regiónu obce. Jeho problémom je však jeho obmedzená možnosť využívania, kvôli zastaralosti a opotrebovanosti objektu. Problémom jeho renovácie, vrátane revitalizácie širšieho okolia objektu sú nevysporiadané vlastnícke vzťahy smerom k samotnému objektu a k pozemku na ktorom stojí, medzi obcou a súkromným sektorom. Na odstránenie tohto nežiaduceho stavu sa navrhuje vysporiadanie vlastníckych vzťahov medzi obcou a súkromným sektorom v zmysle odkúpenia alebo dlhodobého prenájmu vecného bremena, brániaceho rozvoja ubytovacieho areálu ARDEA.

Rámcové aktivity realizujúce opatrenie:

- Prednesenie návrhu do programu rokovania zastupiteľstva obce a prijatie uznesenia o začatí procesu vysporiadania, zapojenie občianskych združení do diskusie
- Identifikácia vlastníkov predmetnej veci zo strany súkromného sektora
- Najatie právnickej kancelárie zabezpečujúcej vyjednávanie so súkromným sektorom v prospech záujmov obce
- Prijatie dohody o odkúpení resp. dlhodobého prenájmu vecného bremena zo strany obce a realizácia príslušných administratívnych opatrení

Cieľové skupiny:

- Obyvatelia obce a obyvatelia širšieho regiónu, návštevníci z iných regiónov

Spolupracujúce a implementujúce subjekty:

- Samospráva a orgány samosprávy
- Občianske združenia obce
- Externé subjekty

Zdroje financovania:

- Rozpočtové prostriedky obce

Predpokladaná doba trvania: krátke obdobie (1 – 3 roky)

Indikátor výsledku: vysporiadanie vlastníckych vzťahov k predmetnej nehnuteľnosti

Opatrenie 1.2 Využívanie nehnuteľností obce pre podporu podnikateľskej činnosti v obci

Popis opatrenia:

V intraviláne obce existujú objekty vo vlastníctve obce, ktoré majú zníženú mieru využívania pre potreby samosprávy. Často tieto objekty sú dlhodobo nevyužívané a chátrajú. Je nutné uvažovať o ich možnosti využívania napríklad pre potreby miestneho podnikateľského sektora, pričom by obec mohla uvažovať o upustení od platenia nájomného, výmenou za postupnú revitalizáciu predmetnej nehnuteľnosti.

Na druhej strane alternatívnou formou by mohlo byť ponuka na odkúpenie objektu za symbolickú cenu.

Rámcové aktivity realizujúce opatrenie:

- Vymedzenie predmetných nehnuteľností, vhodných na účely vytvorenia podnikateľského inkubátora alebo na predaj
- Vytvorenie mapy nehnuteľností
- Zabezpečenie informovanosti a osvetu o danej ponuke nehnuteľnosti v povedomí miestneho podnikateľského sektora
- Vytvorenie rámcovej zmluvy medzi samosprávou a podnikateľským sektorom a stanovenie podmienok, práv a povinností

V prípade ponuky na odkúpenie objektu za symbolickú hodnotu je nutné:

- Formou znaleckého posudku objektívne stanoviť Všeobecnú hodnotu nehnuteľností (VŠH)

Cieľové skupiny:

- Miestny alebo nemiestny podnikatelia, živnostníci
- Občianske združenia

Spolupracujúce a implementujúce subjekty:

- Samospráva
- Podnikatelia
- Občianske združenia

Zdroje financovania:

- Rozpočet obce
- Program rozvoja vidieka (Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo)

Predpokladaná doba trvania: krátke obdobie (1 – 3 roky)

Indikátor výsledku:

- počet vytvorených podnikateľských inkubátorov
- počet využívaných podnikateľských inkubátorov
- počet odpredaných nehnuteľností

Špecifický cieľ 2: *Rozvoj hospodárskych činností založených na lokalizačných faktoroch územia*

Vidiecke prostredie prirodzene v sebe zahŕňa určité komparatívne výhody ktoré nedokáže poskytovať mesto najmä v zmysle rekreačnej funkcie. Ponuka miestnych lokalizačných faktorov v okolitom území obce sa môže stať základom pre širší rozvoj cestovného ruchu s pozitívnym dopadom na vznik ekonomických činností a tvorbu zamestnanosti

Očakávaný dopad Špecifického cieľa 2:

Lokalizačné faktory územia predstavujú vlastné endogénne zdroje územia, ktorých využívanie smerom k ekonomickým činnostiam prispievajú k trvalej tvorbe miestnych dôchodkov a tvorbe miestnej zamestnanosti s pozitívnym dopadom na revitalizáciu infraštruktúry cestovného ruchu, obce, kultúrnych a prírodných hodnôt územia.

Opatrenie 2.1: Využívanie lokalizačných faktorov smerom k cestovnému ruchu

Popis opatrenia:

Cieľom opatrenia je dosiahnuť väčšiu otvorenosť územia obce vo vzťahu k jeho prírodnému kapitálu. Prieskum územia z hľadiska kvality a kvantity jeho lokalizačných faktorov vytvára základ pre organizovanie ponuky služieb cestovného ruchu. V tomto prípade sa predpokladá i užšia spolupráca viacerých obcí v katastrálnom území ktorých sa daná oblasť nachádza. V tomto prípade je dôležité dbať o zachovanie ekologickej stability územia, aby nadmerná činnosť cestovného ruchu sa nestala pre danú oblasť zaťažujúcou.

Rámcové aktivity realizujúce opatrenie:

- prieskum v oblastiach *Parížske močiare* a *Drieňová hora* s cieľom vyhľadávania nálezísk s výskytom zriedkavých a vzácných rastlinných a živočíšnych druhov
- zbieranie informácií o jednotlivých rastlinných a živočíšnych druhoch a trasovanie územia

Cieľové skupiny:

- Obyvatelia a návštevníci územia

Spolupracujúce a implementujúce subjekty:

- Samospráva
- Podnikatelia v oblasti cestovného ruchu
- Občianske združenia
- Miestna správa CHÚ

Zdroje financovania:

- Rozpočet obce
- Rozpočty dotknutých občianskych združení

Predpokladaná doba trvania: krátke obdobie (1 – 3 roky)

Indikátor výsledku:

- Počet zaznamenaných nálezísk
- Počet zaznamenaných zriedkavých a vzácných druhov
- Informačné výstupy (grafické, tlačené publikácie)

Opatrenie 2.2: Rozvoj foriem a produktov cestovného ruchu

Popis opatrenia:

Diverzifikácia ponuky služieb cestovného ruchu založenej na prírodnom kapitále územia a zariadení občianskej vybavenosti pre oblasť cestovného ruchu je základným kameňom zvýšenia návštevnosti územia a vzniku nových ekonomických príležitostí. V tomto prípade, výhľadovo je nutné sa snažiť o zvýšenie portfólia ponuky služieb cestovného ruchu aj v spolupráci s inými obcami

Rámcové aktivity realizujúce opatrenie:

- Tvorba stratégie cestovného ruchu na úrovni obce, prípadne na úrovni mikroregiónu
- Zapojenie verejného, súkromného a občianskeho sektora do tvorby stratégie a návrhov „produktov“ cestovného ruchu
- Unifikácia ponuky „produktov“ cestovného ruchu na území obce resp. území mikroregiónu
- Zapojenie nástrojov marketingového mixu do širšej propagácie územia cez okresné informačné centrá turistického ruchu a v lokálnych médiach

Ponuka „produktov“ cestovného ruchu by mohla zahŕňať:

- Sprístupnenie ubytovacích kapacít pre návštevníkov a turistov obce
- Vytvorenie „turistického pasu“ pre návštevníkov a turistov umožňujúci využívanie zariadení voľnočasových aktivít, ako napr.: strelnica, motocrossová dráha, predstavenia miestneho folklóru v amfiteátri a pod.(predpokladá sa zapojenie i ostatných obcí v mikroregióne)
- Organizovanie fakultatívnych výletov a exkurzií do prírodných rezervácií a CHÚ, pre návštevníkov a turistov, školské triedy, ekologov a nadšencov
- Vytvorenie systému predaja z dvora zahŕňajúceho miestne a tradičné produkty a špeciality
- Sprístupnenie viníc a hajlochov pre návštevníkov a turistov obce
- Vytvorenie systému širšej propagácie územia obce resp. mikroregiónu v médiách, turistických inf.centrách miest a v okolitých významnejších rekreačných areáloch (Štúrovo, Podhajska a pod.)
- Vybudovanie a sprístupnenie systému cyklotrás na území obce resp. mikroregiónu a ich napojenie do existujúceho systému cyklotrás

Cieľové skupiny:

- Obyvatelia a návštevníci územia

Spolupracujúce a implementujúce subjekty:

- Samospráva
- Podnikatelia v oblasti cestovného ruchu
- Občianske združenia
- Miestna správa CHÚ

Zdroje financovania:

- Rozpočet obce
- OP Konkurencieschopnosť a hosp. rast, prioritná os 3 Cestovný ruch¹

Predpokladaná doba trvania: krátke obdobie (1 – 3 roky) resp. stredné obdobie (4 – 5 rokov)

Indikátor výsledku:

- Počet vytvorených produktov cestovného ruchu
- Počet zapojených subjektov súkromného, verejného a občianskeho do organizovania produktov cestovného ruchu
- Odhadovaný počet návštevníkov využívajúcich zariadenia cestovného ruchu za sledované obdobie

Opatrenie 2.3: Využitie potenciálu vinohradníctva a vinárstva v danej oblasti

Popis opatrenia:

Miestny vinohradnícky rajón predstavuje jeden z najvýznamnejších lokalizačných faktorov územia z hľadiska jeho agroklimatických podmienok vhodných pre pestovanie *viníča hronoznorodého (vitis vinifera)*. V súčasnosti v obci pôsobí miestny vinársky a vinohradnícky zväz, ktorý zastrešuje miestnych vinárov a vinohradníkov. Avšak produkcia hrozna a následne vína prebieha skôr na individuálnej báze. Miestna základňa vinohradníkov a vinárov by mohla poslúžiť ako priestor pre vznik rôznych iniciatív, ktorý by využil miestnu produkciu pre jej komerčnejšie využitie, vrátane zapojenia do aktivít v oblasti cestovného ruchu

Rámcové aktivity realizujúce opatrenie:

¹ V súčasnosti výzva je u konca ale predpokladá sa jej pokračovanie v budúcom programovom období 2014 - 2020

- Vytvorenie spoločnej iniciatívy v rámci združenia za účelom využitia potenciálu vinárskej a vinohradníckej oblasti pre služby cestovného ruchu
- Oživenie kapacít nevyhnutných pre skladovanie hrozna a produkciu vína vo väčšom meradle
- Zapojenie sa do systému predaja z dvora, kde by boli dostupné miestne odrody a značky vína ako súčasť lokálnych produktov
- Úprava a sprístupnenie určitých vybraných hajlochov pre návštevníkov a turistov obce

Cieľové skupiny:

- Obyvatelia a návštevníci územia

Spolupracujúce a implementujúce subjekty:

- Miestny vinársky a vinohradnícky zväz
- Samospráva

Zdroje financovania:

- Rozpočet zväzu
- OP Konkurencieschopnosť a hosp. rast, prioritná os 3 Cestovný ruch²

Predpokladaná doba trvania: krátke obdobie (1 – 3 roky), resp. stredné obdobie (4 – 5 rokov)

Indikátor výsledku:

- počet registrovaných značiek vína ako lokálnych produktov
- počet uspôsobených hajlochov pre ubytovacu a pohostinskú činnosť

Špecifický cieľ 3 : *Vznik hospodárskych činností prostredníctvom rozvoja občianskej spoločnosti*

Častým problémom vidieckych území je práve obmedzená ponuka pracovných príležitostí z dôvodu absencie priemyslu a úpadku poľnohospodárstva. Organizovaná občianska spoločnosť v obci môže byť nástrojom sociálnej inklúzie i na trhu práce, prostredníctvom zamerania sa na tradičné a vidiecky prirodzené činnosti spojené s ľudovým umením a remeselníctvom

Očakávaný dopad Špecifického cieľa 2:

² Predpoklad pokračovania výzvy v novom programovom období 2014 - 2020

Občianska spoločnosť organizovaná v spolkoch, môže prinášať výstupy svojej činnosti prostredníctvom produktov ľudovej a remeselnej tvorby. Jednotlivé produkty môžu byť ponúkané obyvateľom širšieho územia i návštevníkom prostredníctvom predaja z dvora, ktorý by mohol fungovať aj ako obecný podnik.

Opatrenie 3.1: Podpora rozvoja remeselníctva a ľudového umenia prostredníctvom organizovania občianskej spoločnosti

Popis opatrenia:

Miestne produkty ľudovej remeselnej a umeleckej tvorby predstavujú silne spájajúce prvky vedúce k posilňovaniu sociálneho kapitálu miestnej spoločnosti. Miestne produkty predstavujú možnosť realizácie miestnych občianskych združení, zvýšenie ich participácie na rozvoji obce a v konečnom dôsledku i možnosť dosahovania komerčného zisku.

Rámcové aktivity realizujúce opatrenie:

- Získanie prehľadu o činnosti miestnych spolkov
- Vyhľadávanie zástupcov „kreatívnych“ povolání reprezentujúcich miestne umelecké a remeselné zručnosti
- Vyhľadávanie kontaktov na podobné združenia iných obcí v rámci mikroregiónu
- Vypracovanie programu výroby, distribúcie a predaja umeleckých a remeselných produktov prostredníctvom predpokladaného predaja z dvora
- Získanie certifikátu miestnej regionálnej značky a zapojenie sa do systému regionálneho značenia na úrovni okresu, reprezentujúcej miestnu ponuku tradičných a špecifických výrobkov na úrovni mikroregiónu
- Vytvorenie predajného miesta „predaj z dvora“ ponúkajúci miestne produkty, fungujúci ako obecný podnik

Cieľové skupiny:

- Obyvatelia a návštevníci územia

Spolupracujúce a implementujúce subjekty:

- Samospráva
- Občianske združenia a záujmové spolky
- Mikroregión Dvory a okolie

Zdroje financovania:

- Rozpočet obce
- Dotácie z projektov spolupráce medzi jednotlivými obcami

Predpokladaná doba trvania: krátke obdobie (1 – 3 roky), resp. stredné obdobie (4 – 5 rokov)

Indikátor výsledku:

- Počet zapojených spolkov na území obce resp. mikroregiónu
- Počet zapojených remeselníkov a umelcov na území obce resp. mikroregiónu
- Certifikát regionálnej značky a zapojenie sa do systému regionálneho značenia na úrovni okresu

11.2.1 Priorita II: Infraštruktúra

Špecifické ciele a opatrenia

Špecifický cieľ 1: Dobudovanie chýbajúcej základnej infraštruktúry

Dostupná a riadne prevádzkovaná základná technická a sociálna infraštruktúra je základom pre udržateľný rozvoj územia obce.

Očakávaný dopad Špecifického cieľa 1:

Vplyvom realizácie aktivít sa dosiahne zníženie transakčných nákladov pre obec i zároveň domácnosti a dosiahne sa vyššia ekologická stabilita územia s pozitívnym dopadom na budúci rozvoj obce

Opatrenie 1.1: Zainteresovanie možných partnerov spomedzi okolitých obcí na projekte budovanie kanalizačnej siete a ČOV

Popis opatrenia:

Dobudovanie základnej vodohospodárskej infraštruktúry v obci zahŕňajúc, kanalizačnú sieť a ČOV predstavuje investične a materiálne náročný projekt, schopný výrazne zaťažiť verejné financie do budúcnosti i v súvislosti s prebiehajúcou bytovou výstavbou v obci. Preto je nutné hľadať spoločné riešenia pre skupinu obcí, ktoré by sa spoločnými zdrojmi mohli podieľať na prevádzkovaní kanalizácie a ČOV. Napriek tomu, že v minulosti existovali podobné iniciatívy, kvôli viacerým prekážkam nikdy neboli naplnené

Rámcové aktivity realizujúce opatrenie:

- Prerokovanie návrhu iniciatívy medzi kľúčovými orgánmi obce, zapojenie verejnosti do problematiky
- Zainteresovanie do problematiky susediace obce (Nová Vieska, Šarkan apod.) začatie vyjednávacieho procesu

- Vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti, cost – benefit analýza (CBA) ohľadom projektového zámeru
- Vysporiadanie vlastníckych vzťahov smerom k pozemkom na ktorých sa má rozkladať kanalizačná sieť a ČOV
- Schválenie zmluvy medzi obcami o spolupodieľaní sa na výstavbe kanalizácie a ČOV
- Rokovanie s ostatnými orgánmi štátnej správy
- Prijatie programu a akčného plánu vybudovania kanalizačnej siete a ČOV

Cieľové skupiny:

- Obyvatelia a domácnosti dotknutých obcí

Spolupracujúce a implementujúce subjekty:

- Obce
- Občianske združenia
- Externí partneri

Zdroje financovania:

- Rozpočty samospráv
- Finančné prostriedky zo ŠF alebo Envirofonde
- Iné zdroje

Predpokladaná doba trvania: krátke obdobie (1 – 3 roky)

Indikátor výsledku:

- Štúdia uskutočniteľnosti
- Schválenie zmluvy medzi partnerskými obcami

Opatrenie 1.2 :Vypracovanie projektu vybudovania kanalizačnej siete a ČOV v obci

Popis opatrenia:

Výstavba kanalizačnej siete a ČOV v obci predstavuje významný stabilizačný prvok rozvoja obce do budúcnosti. Vybudovaná vodohospodárska infraštruktúra môže priniesť rozvoj budúcich obytných, administratívnych či komerčných objektov.

Rámcové aktivity realizujúce opatrenie:

- Vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti ohľadom výstavby kanalizačnej siete a ČOV v skupine obcí, vypracovanie programu rozvoja vodohospodárskej infraštruktúry a akčného plánu výstavby kanalizačnej siete v obci

- Vypracovanie projektu a podanie žiadosti o poskytnutie NFP najmä z Envirofondeu³ (Oblasť B : Čistiarne odpadových vôd a verejné kanalizácie)
- Vyhlásenie verejného obstarávania v zmysle z. o verejnom obstarávaní č.25/2006 Z.z.
- Riadenie a implementácia projektu, monitorovanie a hodnotenie, predpokladá zainteresovanie externého subjektu
- Vybudovanie kanalizačnej siete a ČOV pre skupinu obcí

Cieľové skupiny:

- Obyvatelia a domácnosti dotknutých obcí

Spolupracujúce a implementujúce subjekty:

- Obce
- Občianske združenia
- Externý partner

Zdroje financovania:

- Rozpočty samospráv
- Finančné prostriedky zo ŠF alebo Envirofondeu
- Iné zdroje

Predpokladaná doba trvania: stredné obdobie (4 – 5 rokov), resp. dlhé obdobie (6 – 8 rokov)

Indikátor výsledku:

- Počet vybudovaných m² / km² kanalizácie
- Počet pripojených obcí
- Počet pripojených domácností na kanalizačnú sieť a ČOV

Špecifický cieľ 2: Zlepšenia a modernizácia dopravnej infraštruktúry, rozvoj alternatívnej dopravy

Modernizovaná a dobudovaná dopravná infraštruktúra v obci bude z dlhodobého časového horizontu schopná prinášať pridanú hodnotu pre svojich občanov v zmysle zvýšenia efektívnosti dopravy, zníženia nákladov na údržbu miestnych komunikácií, poklesu

³ Presnejšie: Žiadosť o poskytnutie podpory formou dotácie B oblasť: Čistiarne odpadových vôd a verejné kanalizácie: http://www.envirofond.sk/sk/podpora_dotacie.html

premávky motorových vozidiel v centrálnej časti obce a zvýšenia bezpečnosti pre peších chodcov, čím môže priniesť rozvoj centrálnej zóny obce.

Očakávaný dopad Špecifického cieľa 2:

Modernizovaná miestna dopravná infraštruktúra bude z dlhodobého časového horizontu schopná prinášať pridanú hodnotu pre svojich občanov v zmysle zvýšenia efektívnosti dopravy a zvýšenia bezpečnosti pre peších chodcov, čím môže priniesť rozvoj centrálnej zóny obce

Opatrenie 2.1: Vytvorenie novej organizácie riadenia dopravy v centre a dôležitých uzloch v obci

Popis opatrenia:

Nová organizácia dopravy v centrálnej časti obce resp. v dôležitých zónach (areál ZŠ a MŠ) prostredníctvom zavedenia nového dopravného značenia, systémov svetelnej signalizácie či regulácie nákladnej dopravy by mala prispieť k zvýšeniu bezpečnosti pre peších a umožnila by širší rozvoj verejných priestranstiev v zóne centrálnej časti obce. Nákladnú dopravu možno regulovať na základe vydaného príslušného VZN v súlade s rozhodnutím krajského úradu dopravy. Prejazd nákladnej dopravy centrálnou časťou obce by mohol byť obmedzený na čas najväčšieho výskytu obyvateľov v centrálnej časti obce, resp. v dňoch pracovného pokoja a sviatkov.

Rámcové aktivity realizujúce opatrenie:

- Vypracovanie štúdie novej organizácie prepravy v centrálnej časti obce a v sociálnych zónach
- Zavedenie nového dopravného značenia a cestnej svetelnej signalizácie zabezpečujúcej reguláciu dopravy v obci v súlade s rozhodnutím krajského úradu dopravy (resp. neskôr obvodného úradu)
- Regulácia pohybu nákladnej dopravy v obci na základe VZN vydananej obcou v súlade s rozhodnutím krajského úradu dopravy
- Zainteresovanie občianskej verejnosti do pripomienkovania vecí
- Vyhlásenie verejného obstarávania a súvzťažné činnosti
- Vytvorený a prevádzkovaný systém organizácie riadenia dopravy v obci

Cieľové skupiny:

- Obyvatelia obce

Spolupracujúce a implementujúce subjekty:

- Obec

- Krajský úrad dopravy
- Občianske združenia

Zdroje financovania:

- Rozpočet samosprávy
- Iné resp. externé zdroje

Predpokladaná doba trvania: krátke obdobie (1 – 3 roky) resp. stredné obdobie (4 – 5 rokov)

Indikátor výsledku:

- Počet regulovaných križovatiek
- Legislatívna úprava regulujúca prejazd nákladných vozidiel

Opatrenie 2.2: Vymedzenie úsekov ciest a chodníkov pre peších vyžadujúcich renováciu alebo dobudovanie

Popis opatrenia:

Obslužná funkcia dopravy zahŕňa v sebe služby jednak pre motoristov a jednak pre peších. Nevyhovujúci a niekedy až havarijný technický stav ciest a chodníkov znižuje pohodlnosť a bezpečnosť cestnej premávky a na druhej strane nedobudované chodníky pre peších predstavujú určité ohrozenie chodcov a detí.

Rámcové aktivity realizujúce opatrenie:

- Vypracovanie štúdie o rozvoji dopravných komunikačných sietí v obci
- Vypracovanie programu rozvoja a akčného plánu budovania cestných komunikácií v obci
- Vypracovanie projektu a podanie žiadosti o poskytnutie NFP z OP ROP (os 4 – Regenerácia sídiel)⁴ resp. Program obnovy dediny
- Riadenie a implementácia projektu a ostatné súvzťažné činnosti
- Renovácia technicky nevyhovujúcich a dobudovanie chýbajúcich ciest

Cieľové skupiny:

- Obyvatelia obce a návštevníci obce

Spolupracujúce a implementujúce subjekty:

- Obec

⁴ Pozn.: v súčasnosti už takmer cela ROPka vyčerpaná, avšak predpokladá sa pokračovanie podobných dotačných titulov i v novom programovom období r.2014 - 2020

- Externý partner

Zdroje financovania:

- Rozpočet samosprávy
- Envirofond

Predpokladaná doba trvania: krátke obdobie (1 – 3 roky) prípadne až dlhé obdobie (6 – 8 rokov)

Indikátor výsledku:

- Počet opravených chodníkov a ciest v m resp. km
- Počet novovybudovaných chodníkov a ciest v m resp. km

Opatrenie 2.3: Vybudovanie cestného obchvatu komunikácie II/509

Popis opatrenia:

Vybudovanie cestného obchvatu komunikácie II/509, vedúci južnou časťou intravilánu a extravilánu obce v zmysle vypracovaného projektu VÚC na územné rozhodnutie, by viedlo k zabráneniu znehodnocovania časti domov a miestnych komunikácií prejazdom ťažkých nákladných vozidiel / kamiónov/ a znížil by sa prejazd aj ostatných motorových vozidiel cez centrálnu časť obce, zlepšili by sa životné podmienky obyvateľov a zvýšila by sa bezpečnosť pre peších.

Rámcové aktivity realizujúce opatrenie:

- Nadviazať kontakt na VÚC -odbor dopravy - s cieľom zistiť stav rozpracovanosti projektu
- Požiadat poslancov VÚC z regiónu o intenzívnejšie presadzovanie projektu výstavby obchvatu a jej finančné zabezpečenie
- Trvať v súčinnosti s ostatnými zainteresovanými obcami / Bátorové Kosihy, Mužla / na pokračovaní v spracovaní projektovej dokumentácie na stavebné povolenie
- Intenzívne spolupracovať s miestnymi obyvateľmi pri riešení problémov výstavby obchvatu

Cieľové skupiny:

- Obyvatelia obce

Spolupracujúce a implementujúce subjekty :

- Obec Gbelce, Mužla a Bátorové Kosihy
- VÚC

- občianske združenia

Zdroje financovania :

- Rozpočet VÚC
- ŠF EÚ

Opatrenie 2.4: Rozvoj alternatívnej dopravy prostredníctvom budovania cyklotrás

Popis opatrenia:

Podpora využívania alternatívnych spôsobov dopravy prispieva k zníženiu emisií a ochrane životného prostredia. Na druhej strane predstavuje príležitosť pre podporu rozvoja lokálneho cestovného ruchu. Cyklotrasy v súčasnosti predstavujú veľmi obľúbený a využívaný spôsob prepravy obyvateľstva a zvyšujú i návštevnosť územia.

Rámcové aktivity realizujúce opatrenie:

- Zainteresovanie partnerských obcí do spoločnej iniciatívy budovania cyklotrás v mikroregióne
- Vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti o rozvoji cyklotrás na území obce, ich prepojenie na iné územia obce a v konečnom dôsledku ich integrácie do existujúcej sústavy cyklotrás
- Vypracovanie programu rozvoja cyklotrás na území obce
- Vysporiadanie pozemkov hlavne na prepájacích miestach jednotlivých cyklociest
- Vypracovanie projektu a podanie žiadosti o poskytnutie NFP z programu rozvoja vidieka (prioritna os 4 – LEADER) resp. Program obnovy dediny
- Riadenie a implementovanie projektu a ostatných súvzťažných činností, predpokladá zainteresovanie externého partnera
- Vybudovanie resp. usporiadanie existujúcich poľných ciest na cyklotrasy, prepojenie vnútorného a vonkajšieho systému cyklotrás

Cieľové skupiny:

- Obyvatelia obce a návštevníci obce
- Podnikatelia v obore CR

Spolupracujúce a implementujúce subjekty:

- Samosprávy
- VÚC
- Krajský odbor dopravy
- Občianske združenia
- Externí partneri

Zdroje financovania:

- Rozpočty samospráv
- NFP – program rozvoja vidieka (Leader)
 - program obnovy dediny
- Nadácie (Ekopolis a iné)

Predpokladaná doba trvania: stredné obdobie (4 – 5 roky) prípadne až dlhé obdobie (6 – 8 rokov)

Indikátor výsledku:

- Počet km prevádzkovaných cyklotrás
- Počet km vybudovaných cyklotrás

Zdroje financovania:

Špecifický cieľ 3: *Renovácia zariadení sociálnej infraštruktúry*

Sociálna infraštruktúra je jedným z pilierov fungovania obce a poskytovania jej mestskotvorných a mestskoobslužných funkcií. Na druhej strane zastaraný a nevyhovujúci technický stav zariadení občianskej vybavenosti prináša vysoké transakčné náklady a znižujú kvalitu života obyvateľov obce. Rovnako je nutné brať do úvahy zariadenia cestovného ruchu, ktorých kvalita a multifunkčnosť zvyšuje atraktivitu obce v očiach turistov a návštevníkov obce.

Očakávaný dopad Špecifického cieľa 3

Modernizácia sociálnej infraštruktúry vrátane infraštruktúry cestovného ruchu môže obce z dlhodobého hľadiska priniesť pozitívne aglomeračné efekty v zmysle vyššej atraktívnosti obci pre iných občanov a na druhej strane to môžu byť externé výnosy obce plynúcej z využívania zariadení cestovného ruchu

Opatrenie 3.1: Vymedzenie zariadení sociálnej infraštruktúry, schopným obci dlhodobo prinášať úspory, úžitok alebo zisk, plánovanie ich modernizácie

Popis opatrenia:

Vymedzenie vybraných zariadení občianskej vybavenosti a zariadení infraštruktúry cestovného ruchu, ktoré slúžia verejnému záujmu a sú schopné z dlhodobého hľadiska prinášať úžitok alebo komerčný zisk. Zabezpečovanie ich postupnej revitalizácie vrátane modernizácie v určitých časových etapách. Možno uvažovať o nasledovných zariadeniach: obecné stavby (obecný úrad, kultúrny dom), športové a rekreačné zóny (školský areál), objekty spoločenského významu (amfiteáter, strelnica, motokrosová dráha)

Rámcové aktivity realizujúce opatrenie:

- Zapojenie orgánov samosprávy a občianskej verejnosti do problematiky revitalizácie fondu sociálnej infraštruktúry v obci
- Vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti revitalizácie fondu sociálnej infraštruktúry, programu a akčného plánu modernizácie infraštruktúry
- Vypracovanie projektu a podanie žiadosti o poskytnutie NFP z programu rozvoja vidieka (opatrenie 4: Základné služby pre vidiecke obyvateľstvo)⁵, resp. Program obnovy dediny
- Riadenie a implementovanie projektu, vrátane súvzťažných činností, predpokladá zainteresovanie externého partnera
- Renovácia a modernizácia vybraných zariadení občianskej vybavenosti

Cieľové skupiny:

- Obec
- Obyvatelia obce a návštevníci obce
- Podnikatelia v obore CR
- Občianske združenia

Spolupracujúce a implementujúce subjekty:

- Obec
- Občianske združenia
- Externý partner

Zdroje financovania:

- Rozpočet samosprávy
- Program rozvoja vidieka
- OP KaHR (už neaktuálne)

Predpokladaná doba trvania: krátke obdobie (1 – 3 roky) prípadne až dlhé obdobie (6 – 8 rokov)

Indikátor výsledku:

- Počet renovovaných a modernizovaných občianskych stavieb
- Počet nových voľnočasových aktivít
- Počet užívateľov rekreačných zariadení

⁵ Pozn.: Opätovne pravdepodobne až v novom programovom období

11.1.3 Priorita III: Životné prostredie

Špecifické ciele a opatrenia

Špecifický cieľ 1: *Sprevádzkovanie základnej infraštruktúry odpadového hospodárstva v obci*

Starostlivosť o životné prostredie a zodpovednosť v oblasti nakladania s odpadmi je odrazom úrovne civilizovanosti národa. Odpadové hospodárstvo je jedným zo základných pilierov fungovania obce.

Očakávaný dopad Špecifického cieľa 1:

V súčasnosti existujúci POH obce nezodpovedá štandardom a neprispieva k ekologickej stabilite územia. Problémom je uzatvorená a nere kultivovaná skládka odpadu, rozširujúce sa nelegálne skládky odpadov a vysoké transakčné náklady spojené s odvozom a likvidáciou odpadov. Realizácia cieľa predpokladá, že na základe postupne realizujúcich sa krokov dôjde k odstráneniu tohto problému a nastoleniu prijateľného stavu

Opatrenie 1.1: Vybudovanie a sprevádzkovanie obecnej kompostárne na biologicky rozložiteľný odpad

Popis opatrenia:

V zmysle platného zákona je povinnosťou obce separovať aj biologicky rozložiteľný odpad. Vedením obyvateľov k zakladaniu domových kompostovísk v záhradách a vybudovaním obecnej kompostárne by sa znížili podmienky na tvorbu nelegálnych skládok s BRO a znížil sa objem BRO, ktorí mnohí obyvatelia ešte ukladajú do zberných nádob.

Rámcové aktivity realizujúce opatrenie:

- Uzatvorenie nájomnej zmluvy s vlastníkmi pozemku, vhodného na vybudovanie obecnej kompostárne (obec takýmto pozemkom nedisponuje)
- Vypracovanie a po vyhlásení podanie projektu na zariadenia pre kompostáren
- Cez káblovú televíziu a obecné noviny ARDEA a prostredníctvom základných škôl viesť obyvateľov ku kompostovaniu BRO

Cieľové skupiny:

- Obyvatelia obce

Spolupracujúce a implementujúce subjekty:

- Obec
- Občianske združenia
- Obyvatelia
- Externý partner

Zdroje financovania:

- Rozpočtové prostriedky obce

Predpokladaná doba trvania: krátke obdobie (1 – 3 roky)

Indikátor výsledku: vysporiadanie vlastníckych vzťahov k predmetnej nehnuteľnosti

Opatrenie 1.2: Vybudovanie a sprevádzkovanie zberného dvora na separovaný odpad

Popis opatrenia:

Separovaný zber odpadu je organizovaný u obce od roku 2004 a z roka na rok je väčšie množstvo odpadu vyseparované. Vybudovaním zberného dvora by sa vytvorili podmienky pre uloženie separovaného odpadu do zberného dvora obyvateľmi aj mimo dní, kedy obec organizuje svojimi technickými prostriedkami zber. Tým by sa mohol dosiahnuť vyšší nárast množstva vyseparovaného odpadu, znížili sa náklady obce na zhromažďovanie vyseparovaného odpadu z domácností a čiastočne by sa to prejavilo aj v poklese množstva čiernych skládok.

Rámcové aktivity realizujúce opatrenie:

- Vypracovanie projektovej žiadosti o poskytnutie NFP na zberný dvor a jeho podanie na Environmentálny fond
- Pokračovať v získavaní obyvateľov pre separovaný zber

Cieľové skupiny:

- Obyvatelia obce

Spolupracujúce a implementujúce subjekty:

- Obec
- Občianske združenia
- Externí partner

Zdroje financovania:

- Rozpočtové prostriedky obce
- Envirofond

Predpokladaná doba trvania: stredné obdobie (4 – 5 roky) prípadne až dlhé obdobie (6 – 8 rokov)

Indikátor výsledku:

- Objem odpadu navýšeného na skládke t/rok
- Objem vyseparovaného odpadu t/rok
- Objem organického odpadu t/rok

Opatrenie 1.3 Rekultivácia uzatvorenej skládky TKO

Popis opatrenia:

V 90-ych rokoch minulého storočia obec začala s výstavbou a prevádzkovala skládku TKO na pozemku miestneho urbárneho spolku, s ktorým bola podpísaná nájomná zmluva. Zmenou zákona v rok 2002 došlo k zmene podmienok prevádzkovania skládky a obec bola nútená skládku uzatvoriť. K zabráneniu ďalšieho zhromažďovania odpadu na skládke a úprave priestoru je potrebná rekultivácia uzatvorenej skládky.

Rámcové aktivity realizujúce opatrenie:

- Vypracovanie projektovej žiadosti o poskytnutie NFP rekultivácie skládky a jeho podanie na Envirofond

Cieľové skupiny:

- Obyvatelia obce

Spolupracujúce a implementujúce subjekty:

- Obec
- Občianske združenia
- Externí partner

Zdroje financovania:

- Rozpočtové prostriedky obce
- Envirofond

Predpokladaná doba trvania: krátke obdobie (1 – 3 roky) prípadne až stredné obdobie (4 – 5 rokov)

Indikátor výsledku:

- Objem zrekultivovaného odpadu v t

Špecifický cieľ 2: Zvýšenie povedomia o starostlivosti a ochrane ŽP u obyvateľov obce

Dosiahnutie cieľa zvýšenej starostlivosti a dbalosti o životné prostredie sa dá dosiahnuť i zároveň cielenou propagandou a zvyšovaním povedomia o ochrane životného prostredia u obyvateľov obce

Očakávaný dopad Špecifického cieľa 2:

Prostredníctvom cieleného pôsobenia v prostredí občianskej spoločnosti prevencie, prípadne represie by sa malo dosiahnuť zastavenie rozširovania nelegálnych skládok odpadu a malo by sa viesť k ich postupnej likvidácii

Opatrenie 2.1: Vytvorenie novej koncepcie POH obce

Popis opatrenia:

V súčasnosti, existujúca koncepcia POH obce je neaktuálna. Legislatívne podmienky a nároky na samosprávy sa zmenili a je nutné zaoberať sa vypracovaním novej koncepcie POH pre obec na nové programové obdobie 2014 – 2020

Rámcové aktivity realizujúce opatrenie:

- Vytvorenie pracovných skupín, zložených z odborníkov za účelom vypracovania novej koncepcie POH obce
- Zainteresovanie občianskych združení do pripomienkovania návrhu nového POH
- Vypracovanie nového POH obce, zahŕňajúc program a akčný plán riadenia OH, analýzu nákladov a prínosov v obci v zmysle zákona o odpadoch
- Realizácia a implementácia POH v obci

Cieľové skupiny:

- Obyvatelia obce

Spolupracujúce a implementujúce subjekty:

- Obec
- Občianske združenia
- Externí partner

Zdroje financovania:

- Rozpočtové prostriedky obce

Predpokladaná doba trvania: krátke obdobie (1 – 3 roky)

Indikátor výsledku: nový POH obce Gbelce s výhľadom na roky 2014 - 2020

Opatrenie 2.2: Zavádzanie nových aktivít zameraných na prevenciu a boj proti rozširovaniu nelegálnych skládok

Popis opatrenia:

Druhým dôležitým pilierom udržateľného rozvoja programu odpadového hospodárstva je prevencia a boj proti rozširovaniu nelegálnych skládok. V tomto prípade sa vyžaduje aktívne zapájanie občianskej verejnosti do boja proti čiernym skládkam. Obec prostredníctvom využitia svojich materiálnych zdrojov a zapojenia organizovanej občianskej verejnosti by mohla postupne likvidovať staré skládky a zabráňovať vzniku nových. Je nutné nato využiť výchovné i represívne opatrenia

Rámcové aktivity realizujúce opatrenie:

- Vypracovanie programu a akčného plánu postupnej likvidácie čiernych skládok
- Komunikácia s jednotlivými občianskymi združeniami ohľadom spolupodieľaní sa na postupnej likvidácii čiernych skládok
- Šírenie osvedy zameranej na prevenciu voči vzniku čiernych skládok
- Aktívna pomoc obce, občanom pri zbavovaní sa rozmerného TKO resp. jedovatého odpadu
- Použitie represívnych opatrení: sankcie, zverejňovanie tabúľ hanby a pod.
- Postupná likvidácia čiernych skládok, realizovanie odvozu a sanácie devastovaných miest

Cieľové skupiny:

- Obyvatelia obce

Spolupracujúce a implementujúce subjekty:

- Obec
- Občianske združenia
- Podnikatelia
- Externé subjekty

Predpokladaná doba trvania: krátke obdobie (1 – 3 roky) prípadne až dlhé obdobie (6 – 8 rokov)

Indikátor výsledku:

- Objem odvezeného odpadu v t
- Rozloha sanovaného priestoru v m²

11.4 Prierezový cieľ: Zaangažovanosť samosprávy

Špecifické ciele a opatrenia

Špecifický cieľ 1: Vytvorenie komisie pre územný rozvoj obce

V súčasnosti obec ako fungujúca samosprávna entita pozostáva z určitej hierarchie orgánov a subjektov, ktorý má presne vymedzenú náplň práce a kompetencie. Preto úlohy spojené s plánovaním rozvoja obce a regionálneho rozvoja širšieho územia obce je len veľmi ťažko delegovať na existujúce subjekty. Otázka plánovania, manažmentu, implementovania, monitorovania, hodnotenia a kontroly si taktiež vyžaduje veľa času a zodpovednosti. Vytvorenie **Komisie územného (regionálneho) rozvoja** zloženej z odborníkov a občiansky zaangažovaných obyvateľov by mohlo napomáhať plánovaniu budúceho rozvoja obce. Činnosť komisie pre jej členov by nemohla byť ich hlavnou ekonomickou činnosťou, avšak organizovanie činnosti komisie by si vyžadovalo trvalé miesto šikovného manažéra aj kvôli zapojeniu obce do mikroregiónu Dvory a okolie.

Očakávaný dopad Špecifického cieľa 1:

Komisia územného (regionálneho) rozvoja obce by zabezpečovala všetky úlohy spojené s plánovaním všestranného rozvoja obce, navrhovaním riešenia pre hlavné problémy obce a riadenie externých vzťahov obce s partnermi. Pôsobila by a zodpovedala sa ako jeden z kľúčových poradných orgánov starostovi obce a obecnému zastupiteľstvu.

Je dôležité presne oddeliť náplň práce Komisie od náplní práce už existujúcich orgánov, aby sa Komisia mohla sústrediť len na svoju problematiku v čom by spočívala jej pridaná hodnota

Opatrenie 1.1: Vytyčovanie a formulácia politík pre identifikované prioritné cieľové oblasti územného rozvoja obce

Popis opatrenia:

Komisia pre rozvoj obce by v náplni svojej práce formulovala politiky, ktoré by prispievali k riešeniu kľúčových problémov a viedli by k budúcemu rozvoju obce. Politiky by sa zakladali na súčasných prioritných oblastiach územného rozvoja obce

Rámcové aktivity realizujúce opatrenie:

- Návrh zloženia členov Komisie, vytvorenie štatútu a orgánov komisie
- Vymedzenie kompetencií Komisie
- Vymedzenie kľúčových oblastí pre pôsobenie Komisie
- Uvedenie Komisie do praxi

Cieľové skupiny:

- Obyvatelia obce

Spolupracujúce a implementujúce subjekty:

- Obec
- Občianske združenia
- Podnikatelia

Predpokladaná doba trvania: krátke obdobie (1 – 3 roky)

Indikátor výsledku:

- Hodnotiace správy o činnosti Komisie za príslušné obdobie (rok)
- Uzavreté a zrealizované politiky a opatrenia v rámci politik (počet)

Opatrenie 1.2: Zastupovanie obce v otázkach externých vzťahov k iným obciam a k mikroregionálnemu združeniu Dvory a okolie

Popis opatrenia:

V súvislosti so zapojením sa obce do vzniku MASky v rámci mikroregiónu Dvory a okolie pre obec vyplývajú i nové povinnosti v zmysle koordinácie jednotlivých aktivít, ktoré by prispievali k rozvoju územia ako celku. V otázke riadenia externých vzťahov obce, komunikácie a odborného zapájania sa obce do činnosti MASky by Komisia mohla byť zvlášť nápomocná, ak by táto agenda spadala do jej kompetencie. Na druhej strane by Komisia mohla odborným spôsobom informovať predstaviteľov obce o aktivitách v rámci MASky.

Rámcové aktivity realizujúce opatrenie:

- Prítomnosť predstaviteľov Komisie ako prísediach na kľúčových rokovaníach predstaviteľov MASky
- Zastupovanie obce v odbornej rovine na rokovaníach s inými orgánmi MASky resp. s pracovnými skupinami v rámci MASky
- Informovanie a poradenská činnosť predstaviteľov obce zo strany Komisie ohľadom budúcich aktivít v MASke

Cieľové skupiny:

- Obec
- Predstavitelia obce
- Obyvatelia obce

Spolupracujúce a implementujúce subjekty:

- Obec
- Občianske združenia
- Podnikatelia

Predpokladaná doba trvania: krátke obdobie (1 – 3 roky)

Indikátor výsledku:

- Hodnotiace správy Komisie o činnosti MASky za príslušné obdobie (rok)
- Stanoviská Komisie k navrhovaným opatreniam a aktivitám v rámci MASky

Opatrenie 1.3: Zastupovanie obce v oblasti „public relation“ a v otázkach riešení vnútorných problémov obce a mobilizácii občanov a spolkov pri riešení týchto problémov

V rámci pôsobenia obce ako inštitúcie vo vzťahu k občanom a obyvateľom obce je dôležitá spätná väzba obyvateľov smerom ku krokom samosprávy. Taktiež je dôležité zvyšovať povedomie občanov o dianí v obci a dokonca zapájať občanov prostredníctvom občianskych združení do riadenia obce. Komisia v rámci svojej náplni práce by mohla zodpovedať aj za riadenie „public relation“ v obci.

Rámcové aktivity realizujúce opatrenie:

- Komunikácia predstaviteľa komisie zodpovedajúceho za PR s občanmi, občianskymi združeniami o dianí v obci a mikroregióne
- Používanie nástrojov masmediálnej komunikácie v komunikácii s verejnosťou
- Pravidelné stretávanie sa Komisie s občanmi pri riešení určitých problémov, ohrozujúcimi budúci rozvoj obce, stretávanie sa pri tvorbe spoločenských podujatí a pod.

Cieľové skupiny:

- Obec
- Predstavitelia obce
- Obyvatelia obce

Spolupracujúce a implementujúce subjekty:

- Obec
- Občianske združenia

- Obyvatelia

Predpokladaná doba trvania: krátke obdobie (1 – 3 roky)

Indikátor výsledku:

- Hodnotiace správy Komisie za oblasť PR za príslušné obdobie (rok)
- Správy Komisie zo stretnutí s predstaviteľmi občianskych združení a pod.

12.ZÁVER

Zo sociálno-ekonomickej analýzy obce vyplynulo, že hlavný problém obce predstavuje podnikateľské prostredie a nezamestnanosť, čo sú zároveň jej hlavnými štrukturálnymi problémami. Príčinami sú najmä celkový vidiecky charakter územia, štrukturálna zaostalosť územia a cyklický vývoj ekonomiky, ktoré výrazne komplikujú samotné možnosti obce ovplyvňovať svoju východiskovú situáciu.

Avšak samotná obec sa vyznačuje pomerne diverzifikovanou ponukou lokalizačných faktorov, vybudovanou infraštruktúrou a občianskou vybavenosťou zariadení cestovného ruchu, čo možno využiť pre budúci rozvoj obce. Tento svoj potenciál, môže zapojiť do rozvoja širšieho územia ako celku v kontexte integrácie do mikroregiónu MAS Dvory a okolie. Spolupráca obcí v rámci mikroregiónu sa môže ukázať ako vysoko prospešná pre všetky strany.

V súčasnosti v nastávajúcom novom programovom období r.2014 – 2020 sa obce samostatne, alebo združené v mikroregiónoch majú príležitosť uchádzať o podporu zo ŠF, KF a Európskeho fondu pre rozvoj vidieka pre projekty ich vlastného regionálneho rozvoja. Vhodné alokované finančné prostriedky do územia na základe implementácie projektov môžu sa spolupodieľať na odstraňovaní kľúčových bariér regionálneho rozvoja.

PHSR obce Gbelce, v novom programovom období, sa mal stať jedným z poradných a odporúčacích dokumentov pri plánovaní budúceho rozvoja obce i projektov regionálneho rozvoja. Napriek tomu, že nebol schopný komplexne podchytiť bariéry a príležitosti rozvoja stal sa rámcovým návodom pre plánovanie regionálneho rozvoja na základe historických skúseností z plánovania rozvoja iných obcí.

Najväčšia váha zodpovednosti pri plánovaní rozvoja obce sa kladie na čelných predstaviteľov obce, keďže majú hlavné možnosti a schopnosti usmerňovať jej rozvoj. Teda závisí na predstaviteľoch samosprávy akú stratégiu a taktiku zvolia pri naplňaní svojich vytýčených cieľoch v snahe prispieť k blahu národa.